

BOGDANIA

Revistă de creație și cultură

Anul VII / Nr. 65-66/2019

Ediție specială

Lunile: noiembrie-decembrie 2019

Cuprins

1. Ionel Marin: 1 Decembrie, Ziua Națională a României, zi sfântă pentru toți românii! – 3
2. Dr. Napoleon Săvescu: Ei, Vlahii, au fost daci, și dacii suntem noi – 7
3. Ovidiu Țuțuianu Credința în originea dacică a poporului român – 13
4. Ionel Marin: Personalități care au contribuit la înfăptuirea României Mari. Eroi ai Generației Unirii – 18
5. Ben Todică: Despre credință. Părerea unui om simplu – 24
6. Stelian Gomboș: Eseul Treizeci de ani de la Revoluție – 26
7. Vavila Popovici: Noua Suliță-Hotin – 28
8. Ionel Marin: Im memoriam - Maria „Mama Regină” a României – 32
9. Irina Mihalca: Aici, doar aici este patria mea – 34
10. Victor Ravini: Modele vechi și noi – 35
11. Scrisoarea I de Mihai Eminescu – 40
12. Floarea Necșoiu: În apărarea limbii române – 43
13. Poeme creștine: Dumitru Buhai și Elena Armenescu – 43
14. Picătura de vis - poeme de Nicolae Vasile – 45
15. Români geniali, de excepție – 48
16. Medalion liric: Cristian Petru Bălan, Maria Filipoiu, Lidia Grosu, Dumitru Ichim, Ion Ștefan, Corneliu Cristescu, Melania Rusu, Cornel Balaban, Mărioara Nedeia, Dumitru Buțoi, Maria Luca, Genoveva Mateev, Magda Băcescu, Mihaela Cazimirovici, Marinela Stănescu, Raveca Vlașin, Liviu-Ioan Mureșan, Vasile Ghican, Hristache Lungu, Florin Constantinescu, Florin State, Ionel Sima, Valentin Rădulescu, Virgil Giucă, Cristina Greuruș, Ionel Marin – 50
17. Maxime, cugetări de Nicolae Mareș – 64
18. Radu Șerban: Haikuri – 64
19. Victor Ravini: Să-mi faci tu mie una ca asta? – 66
20. Mariana Vârtosu: Fragment din romanul „Nic în nopți mariane. Comodat în cuib de cuci” – 69
21. Adrian Nicolae Popescu: Povestea „Demn în umbra vieții” – 70
22. Angela Burtea: Povestea Moș Nicolae – 72
23. Cronici literare, recenzii, comentarii semnate de: Geo Călugăru, Ana Dobre, Elena Buică, Ion C. Ștefan și Nicolae Dina – 74
24. Din creațiile tinerilor premiați la Festivalul de creație literară Bogdania: Scurtu Bianca, Didiță Sebastian și Georgeta-Andreea Văduva – 86
25. Noutăți editoriale: – 90
26. Geo Călugăru: Sărbătorirea a 100 de ani de jurnalism profesionist în România – 91
27. Ionel Marin: Sărbătoarea nașterii Domnului Hristos. Obiceiuri la români – 92
28. Colinde vechi și noi de Crăciun. Urări de sărbători pagina 94
29. Semnal editorial – 97

Coperta: Ionel MARIN

Revista BOGDANIA, revistă de creație și cultură este fondată și editată de Asociația cultural-umanitară Bogdania din Focșani. Apare o dată la două luni.
ISSN 2343-8061; ISSN-L 2343-8061

REDACȚIA REVISTEI BOGDANIA

Ionel N. MARIN

(Președinte Asociația cultural-umanitară Bogdania)

Redactor șef

Editori seniori: Nicolae Vasile

Redactori: Vasile Groza, Geo Călugăru, Ben Todică, Michaela Al. Orescu, Adrian Nicolae Popescu, Corneliu Cristescu.

Secretar de redacție: Simona Mateev

Membri de onoare:

Acad. Valeriu D. Cotea

Prof. univ. dr. Florentin SMARANDACHE (SUA) - cercetător științific, matematician, scriitor, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte

Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN (SUA) - membru titular USR și al Academiei Româno-Americane de Științe și Arte; pictor, sculptor.

GHEORGHE A. STROIA, scriitor, membru ARA.

Adresa redacției: Focșani, Strada

Contemporanul nr.28, cod 620065, jud. Vrancea

Telefon mobil: **0752862369**.

Materialele se trimit cu diacritice pe adresa de e-mail:
ionelmarin55@gmail.com

În numele libertății de exprimare, autorii răspund în mod direct, conform legilor în vigoare, de conținutul materialelor publicate. Textele nu se înapoiază.
Vă așteptăm alături de noi!

PREȚUL REVISTEI – 15 lei (fără taxe poștale)

Vă rugăm să sprijiniți revista Bogdania, proiectele Asociației Cultural-umanitare BOGDANIA de promovare a tinerilor creatori (Festivalul internațional de creație literară Bogdania):

Cont **RO11BRMA0999100047750380**,
Banca Românească, Agenția Focșani; CIF- **29080784**.

Nr. 65-66, noiembrie-decembrie 2019

Editorial

1 Decembrie, Ziua Națională a României, Zi sfântă pentru toți românii!

Prin legea nr. 10 din 31 iulie 1990, promulgată de președinte și publicată în Monitorul Oficial nr. 95 din 1 august 1990, ziua de 1 decembrie a fost adoptată ca Zi Națională a României.

Este bine să ne aducem aminte de strămoșii noștri geto-daci, de eroismul lor, de Dacia, de istoria acestui brav popor, încercat și care ne-a lăsat o vatră frumoasă și bogată.

Dovezi arheologice, precum cele din luncile Ialomiței și Dâmboviței au scos la lumină așezări stabile în formă de tell, la Geangoești. De asemenea culturile Coțofeni de la Văcărești, Dragomirești și Cazaci, dovedesc că suntem "Vatră a vechii Europe". În Târgoviște există primul Muzeu al Evoluției Omului și Tehnologiei din Paleolitic, unicat în Europa Centrală și de Sud-Est și care aduce cele mai vechi mărturii dacice, plecând de la omul de Neanderthal. Aici se găsește cel mai vechi instrument de suflat din România, un fluier gravetian, de peste 20.000 de ani, recipiente pentru prepararea ocrului și o geodă vopsită cu ocru de peste 50.000 de ani, descoperite în peștera Cioarei - Boroșteni, județul Gorj, unicul colier din cochilii de melci de mici dimensiuni din Europa, de circa 29.000 de ani, multe pandantive din dinți de animale și pandantive din piatră gravate, unele chiar mai vechi de 25.000 de ani etc., toate acestea descoperite în siturile Piatra Neamț - Poiana Cireșului, județul Neamț și peștera Cioarei - Boroșteni. De altfel, în muzeu se concentrează peste 3/4 din toate obiectele de podoabă și de artă descoperite în România, mai vechi de 10.000 de ani. În luna august 2016 s-au descoperit 91 monezi de argint geto-dacice în com. Vânători,

jud. Vrancea, vechi de peste 2.000 de ani. În toate regiunile țării s-au găsit dovezi de necontestat privind evoluția și continuitatea vieții poporului dac pe aceste binecuvântate meleaguri.

Noi, românii trebuie să fim mândri de obârșia noastră și să dăm dovezi la lume, precum Decebal, Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare, Constantin Brâncoveanu și lista este extrem de lungă, ce s-au sacrificat pentru țară și credința ortodoxă.

În anul 1600 domnitorul Mihai Viteazul a reușit să unifice, pentru prima dată în istorie, cele trei țări române într-un singur stat. Dorința de unire a continuat în permanență și la 24 ianuarie 1859 s-a realizat Mica Unire, Unirea Principatelor române, prin unirea Moldovei cu Țara Românească. Un rol esențial l-a avut **Alexandru Ioan Cuza**, ales în ambele țări ca domnitor și care a reușit să pună bazele statului român modern. Lupta a continuat cu o imensă jertfă de sânge, a celor peste 1.000.000 de români, pe diferite câmpuri de luptă. Să ne amintim, cu mândrie și recunoștință de eroii de la Mărășești, Mărăști, Oituz și din toate bătăliile în care și-au dat viața pentru **PATRIE**.

Marele vis al înaintașilor, ROMÂNIA MARE s-a împlinit la 1 Decembrie 1918, la Alba Iulia, prin alipirea la Regatul României a Transilvaniei, Banatului, Crișanei și a Maramureșului. Condițiile interne și externe au favorizat realizarea acestui mare deziderat al înaintașilor. Un rol deosebit l-a avut Armata română, Regele Ferdinand, Regina Maria dar și mari personalități precum:

Ion I. C. Brătianu, Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Alexandru Vaida Voevod, Ștefan Pop, Alexandru Lepădatu, Ion Pelivan, General Alexandru Averescu, majoritatea miniștrilor, generali din armată, academicieni, profesori universitari, personalități din fiecare regiune a țării, etc.

Prin Adunarea națională a Germanilor din Transilvania și Banat care a avut loc la Mediaș, în data de 15 dec. 1918, sașii și secuii au aprobat, pentru vecie, decizia românilor de a se uni cu Regatul României.

Regele Ferdinand I semnează pe data de 24 decembrie, 1918 un decret de acceptare a unirii Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România, la care guvernul maghiar protestează. La Versailles încep negocierile cu cele patru puteri ale Antantei, precum și cu Cehoslovacia,

Ungaria, Serbia, Bulgaria și Rusia, pentru stabilirea noilor granițe.

La 15 octombrie 1922, la Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia, a avut loc solemnitatea încoronării regelui Ferdinand I și a reginei Maria. Însemnele Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei au fost adăugate coroanei regale de oțel a regelui Carol I, ce amintea de Plevna, fapt ce a simbolizat actul unirii tuturor provinciilor istorice românești sub sceptrul aceluiași monarh.

Cu acest prilej, **regele Ferdinand** s-a adresat tuturor românilor cu o proclamație:

"Mă închin cu evlavie celor cari, în toate vremurile și de pretutindeni, prin credința lor, prin munca și jertfa lor, au asigurat unitatea națională și salut cu dragoste pe cei care au proclamat-o într-un glas și simțire de la Tisa până la Nistru și până la Mare".

În următoarea zi au fost organizate o serie de manifestări la Arcul de Triumf din București, la care au participat reprezentanți din peste 20 de state europene, din SUA și Japonia, acest fapt demonstrând recunoașterea internațională a noului stat unitar român.

În ziua de 1 Decembrie, Ziua națională a României, zi sfântă pentru toți românii din întreaga lume, cu România în inimă, uniți în cuget și simțire, să omagiem înaintașii noștri care au făurit România Mare. Glorie eternă eroilor neamului românesc!

Rezoluția Unirii a fost citită de Vasile Goldiș, om politic și membru de onoare al Academiei Române, pe **1 decembrie** 1918 la Alba Iulia.

Vasile Goldiș care a spus: "Națiunile trebuiesc eliberate. Între aceste națiuni se afla și națiunea romana din Ungaria, Banat, Transilvania. Dreptul națiunii romane de a fi eliberată îl recunoaște lumea întreagă, îl recunosc acum și dușmanii noștri de veacuri. Dar odată scăpată din robie, ea aleargă în brațele dulcii sale mame. Nimic mai firesc în lumea aceasta. Libertatea acestei națiuni înseamnă: Unirea ei cu Tara Românească".

Votată, într-o atmosferă de un entuziasm de nedescris în cuvinte, Rezoluția a devenit, astfel, documentul istoric prin care se înfăptuia visul de veacuri al poporului român: **Romania Mare**.

Actul Unirii cu Basarabia (Votat de Sfatul Țării la 27 martie St. V. 1918)

„În numele poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară:

Republica Democratică Moldovenească (Basarabia) în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani, din trupul vechii Moldove. În puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului că noroadele singure să-și hotărască soarta lor de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama ei România. Trăiască unirea Basarabiei cu România de-a pururi și totdeauna!

Președintele Sfatului Țării, Ion Inculeț, Vice-președinte, Pantelimon Halippa; Secretarul Sfatului Țării, I. Buzdugan

Declarația de Unire a Bucovinei cu România, la 15/28 noiembrie 1918

„Congresul General al Bucovinei, întrunit azi, joi în 15/28 noiembrie 1918 în sala sinodală din Cernăuți, consideră că: de la fundarea Principatelor Române, Bucovina, care cuprinde vechile ținuturi ale Sucevei și Cernăuților, a făcut pururea parte din Moldova, care în jurul ei s-a încheșat ca stat; că în cuprinsul hotarelor acestei țări se găsește vechiul scaun de domnie de la Suceava, gropnițele domnești de la Rădăuți, Putna și Sucevița, precum și multe alte urme și amintiri scumpe din trecutul Moldovei; că fiii acestei țări, umăr la umăr cu frații lor din Moldova și sub conducerea acelorași domnitori au apărut de-a lungul veacurilor ființa neamului lor împotriva tuturor încălcărilor din afară și a cotorpirii păgâne; că în 1774 prin viclesug Bucovina a fost smulsă din trupul Moldovei și cu de-a sila alipită coroanei habsburgilor; că 144 de ani poporul bucovinean a îndurat suferințele unei ocârmuiri străine, care îi nesocotea drepturile naționale și care prin strâmbătăți și persecuții căuta să-și înstrăineze firea și să-l învrăjbească cu celelalte neamuri cu cari el voiește să trăiască ca frate; că în scurgerea de 144 de ani bucovinenii au luptat ca niște mucenici pe toate câmpurile de bătaie din Europa sub steag străin pentru menținerea, slava și mărirea asupra lor și că ei drept răsplătă aveau să îndure micșorarea drepturilor moștenite, isgonirea limbei lor din viața publică, din școală și chiar din biserică; că în același timp poporul băștinaș a fost împiedicat sistematic de a se folosi de bogățiile și izvoarele de câștig ale acestei țări, și despoiat în mare parte de vechea sa moștenire; dară că cu toate acestea

bucovinenii n-au pierdut nădejdea că ceasul mântuirii, așteptat cu atâta dor și suferință va sosi, și că moștenirea lor străbună, tăiată prin granițe nelegiuite, se va reîntregi prin realipirea Bucovinei la Moldova lui Ștefan, și că au nutrit vecinic credința că marele vis al neamului se va împlini prin unirea tuturor țărilor române dintre Nistru și Tisa într-un stat național unitar; constată că ceasul acesta mare a sunat! Astăzi, când după eforturi și jertfe uriașe din partea României și a puternicilor și nobililor ei aliați s-a întronat în lume principiile de drept și umanitate pentru toate neamurile și când în urma loviturilor zdrobitoare monarhia austro-ungară s-a zguduit din temelii ei și s-a prăbușit, și toate neamurile încătușate în cuprinsul ei și-au câștigat dreptul de liberă hotărâre de sine, cel dintâiu gând al Bucovinei desrobite se îndreaptă către regatul României, de care întotdeauna am legat nădejdea desrobirii noastre.

Drept aceea Noi,

Congresul general al Bucovinei, întrupând supremă putere a țării și fiind investit singur cu puterile legiuitoare, în numele Suveranității naționale, Hotărâm:

Unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei în vechile ei hotare până la Ceremuș, Colacin și Nistru, cu regatul României.

Dizolvarea statului Austro-Ungar și pregătiri pentru realizarea Marii Uniri:

Pe data de 31 octombrie 1918 - se formează la Budapesta, un nou guvern, condus de Mihály Károlyi, cu democratul Oszkár Jászi ca ministru al naționalităților. Guvernul ungar încheie uniunea sa cu Austria, dizolvând oficial statul Austro-Ungar și pe 3 noiembrie 1918 - Generalul Weber, din partea Austro-Ungariei, semnează tratatul la Padova, Italia. Consiliul Național Român Central este creat, pe 3 noiembrie, din reprezentanții Partidului Național Român și din cei ai Partidului Social-Democrat din Transilvania, luând controlul asupra autorităților locale din Transilvania. Aparatul administrativ ungar se dezintegrează. Guvernul lui Károlyi Mihály începe negocieri cu Consiliul Național Român Central.

Victoria Antantei pe Frontul de vest a determinat demisia Guvernului român pro-german condus de Alexandru Marghiloman și formarea unui nou guvern, avându-l ca prim ministru pe generalul

Constantin Coandă, care decretează mobilizarea generală, la data de 6 noiembrie 1918. Pe data de 10 noiembrie 1918 - România redeclară război Puterilor Centrale. Pe 11 noiembrie 1918 - Pe Frontul de vest se semnează la Compiègne, în Franța Armistițiul cu Germania. Și în aceeași zi - împăratul Carol I al Austriei semnează Declarația de renunțare, prin care arată că „nu dorește să fie o piedică pentru viitorul popoarelor sale iubite”.

În ziua următoare primele trupe din armata română intră pe teritoriul Ungariei și ocupă trecătoarea montană de la Tulgheș. În pofida Convenției de la București din 1916. Crișana și Maramureș, incluzând orașele Satu Mare, Oradea, Beiuș și Arad, ca de altfel și centrul Transilvaniei până la râul Mureș, sunt lăsate sub administrație ungară. Ungaria este obligată de puterile Antantei să permită trupelor armatei române să pătrundă în teritoriile transilvănene la est de linia de demarcație aflată de-a lungul Mureșului. Ungariei îi este permis să păstreze doar opt divizii de armată. Trupele dezarmate se întorc acasă.

Negocierile din 13–15 noiembrie 1918 de la Arad între guvernul ungar al lui Károlyi Mihály și Consiliul Național Român Central din Transilvania, s-au încheiat fără o înțelegere. Consiliul Național Român Central a decis să țină alegeri pentru data de 18 noiembrie / 1 decembrie pentru Marea Adunare Națională a Românilor din Transilvania și Ungaria, organizată de Marele Sfat al Națiunii Române din Transilvania și Ungaria, încredințându-i și puterea. Trupele românești, în perioada 13-20 noiembrie 1918 au ocupat mai multe trecători montane importante de la granița de nord-est cu Ungaria, intenționând să ocupe aproximativ 1/4 din teritoriul Transilvaniei pentru a-l trece sub administrație românească temporară, așa cum a fost permis prin armistițiul de la Belgrad din 13 noiembrie 1918. Armata română eliberează Târgu-Mureș la data de 25 noiembrie 1918.

Rezoluțiunea Adunării Naționale de la Alba Iulia din 18 Noiembrie/ 1 decembrie 1918

„I. Adunarea Națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Noiembrie/1 Decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dâșii cu România.

Adunarea Națională proclamă îndeosebi dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Banatul cuprins între râurile Mureș, Tisa și Dunăre.

II. Adunarea Națională rezervă teritoriilor sus indicate autonomie provizorie până la întrunirea Constituintei aleasă pe baza votului universal.

III. În legătură cu aceasta, ca principii fundamentale la alcătuirea noului Stat Român, Adunarea Națională proclamă următoarele:

1. Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

2. Egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din Stat.

3. Înfăptuirea desăvârșită a unui regim curat democratic pe toate țărmurile vieții publice. Votul obștesc, direct, egal, secret, pe comune, în mod proporțional, pentru ambele sexe, în vârstă de 21 de ani la reprezentarea în comune, județe ori parlament.

4. Desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire, libera propagandă a tuturor gândurilor omenești.

5. Reforma agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conscrieri, desființând fidei-comisele și în temeiul dreptului de a micșora după trebuință latifundiile, i se va face posibil țăranului să-și creeze o proprietate (arător, pășune, pădure) cel puțin atât cât o să poată munci el și familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare e pe de o parte promovarea nivelării sociale, pe de altă parte, potențarea producției.

6. Muncitorimei industriale i se asigură aceleași drepturi și avantagii, care sunt legiferate în cele mai avansate state industriale din Apus.

IV. Adunarea Națională dă expresie dorinței sale, că congresul de pace să înfăptuiască comuniunea națiunilor libere în așa chip, ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici, deopotrivă, iar în viitor să se elimine războiul ca mijloc pentru regularea raporturilor internaționale.

V. Românii adunați în această Adunare Națională salută pe frații lor din Bucovina, scăpați din jugul

Monarhiei austro-ungare și uniți cu țara mamă România.

VI. Adunarea Națională salută cu iubire și entuziasm liberarea națiunilor subjugate până aici în Monarhia austro-ungară, anume națiunile: cehoslovacă, austro-germană, iugoslavă, polonă și ruteană și hotărăște că acest salut al său să se aducă la cunoștința tuturor acelor națiuni.

VII. Adunarea Națională cu smerenie se închină înaintea memoriei acelor bravi români, care în acest război și-au vărsat sângele pentru înfăptuirea idealului nostru murind pentru libertatea și unitatea națiunii române.

VIII. Adunarea Națională dă expresiune mulțumirii și admirațiunii sale tuturor Puterilor Aliate, care prin strălucitele lupte purtate cu cerbie împotriva unui dușman pregătit de multe decenii pentru război au scăpat civilizațiunea de ghiarele barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a afacerilor națiunii române din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, Adunarea Națională hotărăște instituirea unui Mare Sfat Național Român, care va avea toată îndreptățirea să reprezinte națiunea română oricând și pretutindeni față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiunile pe care le va afla necesare în interesul națiunii.

Românii despărțiți până atunci de granițe nefirești, deveneau o mare familie, o familie reunită după mai multe secole de pribegie.

1 Decembrie, Ziua Națională a României este, o zi de sărbătoare pentru tot neamul românesc, pentru întreaga suflare românească, un prilej de cinstire a memoriei celor care au reușit să ducă la îndeplinire idealul de unire al locuitorilor tuturor provinciilor românești. Este o zi specială, care ne reamintește că România, atunci a apărut pe harta lumii, ca stat unitar și indivizibil. În conștiința națională, 1 Decembrie 1918, simbolizează momentul în care întreaga românie devenea stăpână absolută, recunoscută de celelalte state ale lumii, peste moștenirea lăsată de buncii și străbuncii acestor pământuri. Astăzi când România își sărbătorește Ziua Națională în sânul familiei Europei Unite, este timpul să privim și spre viitorul nostru ca națiune. Un viitor, mai exact o zi, sper apropiată, în care frații noștri de peste Prut vor reveni la patria mamă, în mijlocul României, de acolo de unde au fost smulși de vitregia istoriei. Din acest punct de vedere, **1 Decembrie** ar putea fi și un moment de reflecție

asupra idealurilor noastre ca națiune, ca cetățeni ai aceleiași cetăți numită **România Mare**. Astfel, statul român, întregit în forma lui de astăzi, trebuie prețuit ca unul dintre cele mai statornice, având temeuri adânci și nezguduite în alcătuirea geografică a pământului strămoșesc, în firea poporului român și în trăinicia lui, în legăturile lui sufletești întărite prin unitatea acelui grai, aceleiași credințe, acelorași datini și obiceiuri, în asemănarea nedezmintită a întocmirilor și așezămintelor moștenite din bătrâni și, mai presus de toate, în puterea morală a conștiinței naționale, fără de care ar fi șubrede și nesigure toate celelalte temeuri.

Cu România în suflet, români de toate vârstele, în mod deosebit tinerii, responsabili de propria viață dar și de destinul urmașilor, luptă pentru așezarea pe noi și trainice temelii a viitorului țării. Am avut și mai avem oameni de rară capacitate și dăruire umană, savanți, oameni de știință și de cultură de mare valoare mondială. Putem împreună, prin muncă și iubire, să transformăm România dintr-o țară vlăguită, într-o pasăre măiastră a infinitului uman.

Este vremea înțelegerii și ascultării de glasul Patriei Române. Pentru a se trăi mai bine trebuie să reconstruim fabrici, uzine, combinate, să muncim mai eficient, dar pe ogoarele Patriei. Din cauza sărăciei, a lipsei locurilor de muncă, a instabilității, câteva milioane de români sunt „dezrădăcinați” și cu certitudine și nefericiți. Cu dorul aprins de țară, românii din diaspora încearcă să ducă mai departe credința și graiul străbun, respectul față de istoria neamului. Eminescu spunea că: „Fără cultul trecutului nu există iubire de țară”. Dacă vom asigura condiții decente de trai în țară pentru fiii ei, se va opri exodul de populație aptă de muncă și o mare parte din cei plecați la lucru în întreaga lume, specialiști, muncitori și țărani, vor reveni în țară. Trebuie să vină și timpul nostru, un timp al afirmării și al iubirilor. Sunt importante regăsirea de sine, bunul-simț în toate și demnitatea proprie. Munca, învățătura, onestitatea, solidaritatea, comportamentul civilizat, dăruirea, implicarea directă și afectivă ne vor ajuta să făurim un viitor liber și fericit în glia strămoșească.

Dumnezeu să ocrotească și să binecuvânteze România! **LA MULȚI ANI ROMÂNI!**

Ionel MARIN

Dr. Napoleon Săvescu

Ei, VLAHII, au fost daci, și dacii suntem noi.

Este dificil, azi, să facem ceea ce trebuia să fie făcut de istoricii noștri, respectiv să analizăm acest fenomen de supraviețuire a poporului nostru din afara granițelor arbitrar stabilite de politicieni.

Deci, să începem cu felul în care fost populat spațiul Carpato-Danubian-Pontic. Populația matcă a acestui spațiu, carpatodunărenii, O dată cu sosirea triburilor helenice : aheii, dorienii, eolienii și ionienii este numită de aceștia Pelasgi, oameni ai locului, băștinași. Triburile helenice sosesc în Europa între anii 1800-1400 î.Hr. Ele vor popula, la început, partea sudică a Peninsulei Balcanice, împingând spre nord pe băștinașii carpato-dunărenipontici. Treptat, aria de invazie a triburilor helenice se îndreaptă spre Asia Mică, reușind s-o cucerească de la noi (vezi războiul Troian).

Cum și-a schimbat Marea Tracica numele în Marea Egee

Insulele Mării Tracice vor fi și ele treptat invadate de eleni, astfel că în anul 500 î.Hr. Temistocle se mândrește că a reușit să cucerească și ultimul bastion insular al pelasgilor, Lemnos. De aici și până la schimbarea numelui Mării Tracice în Marea Egee nu a mai fost necesar nici un mare pas. S-a făcut și gata. Apariția perșilor în spațiul Carpato-Dunărean –Pontic, a unor armate uriașe, de 1.200.000-700.000 de ostași, care trec peste greci, dar sunt oprite, la nord de Dunăre, de ceea ce a mai rămas din marele imperiu Pelasg, de geto-daci, un va schimba prea mult răspândirea populației locale.

Apariția romanilor

În sfârșit, începe să se contureze apariția unei noi puteri în Europa preistorică, romanii. Aceștia se vor extinde treptat, reușind să cucerească mare parte din Europa și nu numai. Spațiul sud-european este dominat de popoare de limbă “latină” rezultate nu din romanizare, ci din originea lor comună pelasgă. Astfel, concluzia eminentului istoric Alexandru Badea ne vine în ajutor:

”Între română și latină asemănarea este un fenomen de convergente și nu de filiație” (Începuturi românești, p.174, Ed. Eciclopedică, București, 2000).

Ultima țară în Europa cucerită de romani și prima pe care ei au fost forțați să o părăsească a fost Dacia; teritoriu cucerit de ei : 14% pentru o perioadă istorică nesemnificativă, 165 de ani. Tot teritoriul Daciei, ocupat și neocupat de romani a învățat însă limba latină, uitând complet limba dacă! Cel puțin, așa ne învață onorabilii noștri istorici.

Record mondial la învățarea latinei

Insula Malta a fost cucerită în totalitate, pentru 1.088 de ani (218 î.Hr.-870 î.Hr.), dar populația locală nu a fost “romanizată”! Elada, Grecia, cucerită pentru o perioadă de 641 de ani (146 î.Hr.-395 î.Hr.) nu a fost romanizată nici ea! Să fie grecii mai grei de cap decât noi? Egiptul a fost sub romani 425 de ani (30 î.Hr.-395 d.Hr.), dar nu s-a remarcat printr-o abilitate deosebită în învățarea limbilor străine, așa cum am dovedit-o noi dacii. Evreii, în cei 325 de ani (70 d.Hr.-395 d.Hr.) cât i-au avut “musafiri” pe romani, nu au reușit să le învețe nici măcar limba. Britanicii, în mai mult de 400 de ani s-au dovedit la fel de incapabili în a învăța o limbă străină.

Trebuie să recunoaștem că, din punctul acesta de vedere, noi am fost cei mai inteligenți, cel puțin în antichitate; în 165 de ani, fără ca romanii să ocupe 86% din teritoriul Daciei, toți dacii au învățat latina la perfecție, renunțând “cu demnitate” să-și mai folosească limba lor...barbară. Așa am putut noi să devenim, demni urmași ai Romei. Acest “adevăr” îl învățăm în școli, licee, universități.

Unde sunt românii?

Culmea este că romanii, la ei acasă, în Peninsula Italică, nu au reușit performanțele noastre, ei nereușind să creeze o limbă unitară, acolo existând și azi peste 1.500 de dialecte. Sosirea popoarelor slave, în secolul VI d.Hr., la sud de Dunăre, ne vor separa, dispersându-ne în marea lor masă. Ne vor numi Vlahi, Olahi etc. Rumânii, locuitori ai vechii provincii Dacia romana, care cuprindea Oltenia de azi și o parte a Transilvaniei, nu se deosebesc cu nimic de ceilalți din teritoriile române neocupate de romani. Nu este nimic neobișnuit să vedem supraviețuind populații care-și păstrează caracterele imprimare de niște cuceritori , dar în cazul nostru, este “special” faptul că acestea s-au răspândit și în zonele necălcate de soldații romani (mă refer la limbă). Dacă vom considera că limba vorbită de locuitorii provinciei Dacia nu este de proveniență

romană, atunci face sens ca această limbă să fie aceeași în toată Dacia ocupată de romani (14 %) cât și neocupată (86%).

Pe de altă parte, aceeași limbă se vorbește și la sudul Dunării, cam în toată peninsula Balcanică, de către strămoșii noștri uitați și neglijăți, abandonăți și nedoriți de frații lor nord-dunăreni. Noi știm că România de astăzi are granițele înconjurată de români, dar asta nu înseamnă nimic pentru cei ce ar trebui să se întrebe: ...de ce? În 1977, în plină epocă comunistă, recensământul arăta numărul de români trăind în România: 19.003.511, în Moldova așa zisă sovietică: 2.525.687 iar în Yugoslavia, Bulgaria și Ungaria : 1.200.000.

Frați ruși de patria mamă

Astăzi, datorită manipulației continue a adevărului de către politicienii țărilor respective, numărul românilor scade fulgerător în țările sud-dunărene. Să fi dispărut ei peste noapte? Au migrat, așa cu toții, în... America? Și totuși, chiar dacă au dispărut din statisticile oficiale, limba lor continuă să se vorbească în sudul Dunării. Întrebarea noastră este: cine sunt acești “noi” vorbitori, suddunăreni, de dialect rumân? În Grecia, în special în Munții Pindului, în Tesalia și Epir, ei sunt frecvent numiți Macedo-Rumâni, dar care își spun Ar(u)mâni, Rumâni sau Râmân , iar Grecii îi numesc Kuțo-Vlahi, Vlahi șchiopi, sau simplu Vlahos/ Vloha; acest ultim nume fiind folosit ca un adjectiv disprețuitor, pentru o persoană de proastă calitate.

Grecii nici nu vor să audă de existența lor ca minoritate. Școlile de predare în limba română au fost interzise, bisericile ortodoxe de limbă română desființate, vlahii sunt umiliți și învățați să le fie rușine de originea vlahă pe care o au. Grecii îi pun imediat în închisori pe cei care îndrăznesc să se considere altceva decât greci. Nici gând de dreptul minorităților din cadrul Uniunii Europene. Strasbourgul nu are nici un cuvânt de spus.

Totul merge pe același șablon: “noi vrem egalitate, dar nu pentru căței”. Albanezii ne numesc Remer sau Ciobani. În Bulgaria suntem cunoscuți sub numele de Beli-Vlachs, Vlahi Albi. Sârbii ne știu sub numele de Vlahi, pe cei ce trăim de-alungul râului Timoc, sau drept Cinci, râzând de dificultatea noastră de a pronunța “ci”. Arumânii și limba lor scrisă

Dintre grupurile menționate până acum, se pare că doar Arumânii au și o limbă scrisă, dacă nu luăm în considerație inelul cu inscripții găsit în anul 1912 la Ezerova-Bulgaria de azi-vechi de 2.500-3.000 de ani sau tăblițele cu inscripții de la: Strachina Gradesnița – Bulgaria și de la Kosovska Nitrovita – Iugoslavia,vechi de peste 5.000 de ani.Un alt grup, pe cale de dispariție, de Vlaho-Rumâni, din peninsula Balcanică, este cel Megleno-Rumanian. Acest nume derivă de la Moglena, regiune a Macedoniei, unde acest grup de vlahi trăiesc pe brațul drept al râului Vardar. Ei se prezintă drept Vlași. Nu știm exact numărul lor,deoarece statisticile nici nu-i menționează. O parte dintre ei au trecut la religia musulmană și după primul război mondial mulți au trebuit să “se mute” în Asia Mică,politica spunându-și din nou cuvântul.

Un alt grup de Vlaho-Rumâni sunt și Istro-rumânii. Ei trăiesc în peninsula Istria din Croația de azi. Statisticile din 1846 estimau numărul lor la circa 6.000 de locuitori. În 1971 sunt înregistrați doar 1.200. Ei se numesc Vlaș. Înainte se numeau Rumeri sau Rumări. La nord de Zejania ei poartă numele de “Cici”iar croații și italienii îi numesc pe Istro-rumâni: ”Ciribiri”. Azi aproape toți vorbesc limba croată, propria lor limbă neavând legalitate nici măcar în zona pe care o locuiesc. Politic, “asimilația” lor este aproape completă.

Problema rumânilor – valahi

Au mai existat un grup valah pe coasta Dalmației, Dalmato-rumânii, dar ei au dispărut în masa populației slave cuceritoare. În anul 1066 Vlahii din Tesalia-Grecia de azi se răscolă, căutându-și independența națională, avându-l în frunte pe Nicușă, centrul mișcării fiind localitatea Larissa. În timpul celui de al II-lea război mondial, Hitler dorind să-i cucerească pe greci, își aduce aminte de Arumâni și le promite independența națională dacă-l ajută în luptă. Când ești disperat, când nimeni nu te aude, te agăți de orice.

Problema Rumânilor-Vlahi poate fi asemuită cu aceea a Româno-Moldovenilor. Este un paralelism care ar trebui să ne facă să simțim ce simt acești frați ruși de patria mamă. Nu am să înțeleg niciodată de ce romanii nu au avut curajul să schimbe numele sfânt al Daciei dar au făcut-o alții! În mentalitățile vechi, staliniste, s-a căutat să se arate clar deosebiriile dintre noi, românii

“adevărați” și ceilalți, ajungându-se până acolo încât să se menționeze chiar deosebiri de limbă între moldoveni și români...Pe când, domnilor, vom avea și un dicționar româno+moldovean? Un popor care nu există, face istorie

Unii oameni, în necunoștință de cauză, dar și mulți în cunoștință de cauză, consideră că vlahii sunt orice, numai români nu. Ei uită că a existat o țară a Vlahilor care se numea Vlahia. Locuitorii acesteia,în anul 1330, 10-13 noiembrie,avându-l domnitor pe Basarab cel Mare, fiul lui Tugomir (banul Severinului) îi învingea, rău de tot, pe ungurii care îl aveau în fruntea lor pe Carol Robert DeAnjou.

Timp de patru zile, de sâmbătă și până marți, au căzut “bravii”cotropitori unguri; cădeau fără alegere, tineri și bătrâni, principii și înalți demnitari ai statului ungar,sub brațele înarmate ale luptătorilor Vlahi.

A căzut episcopul Andrei, prepozitul episcopiei de Alba, vicescancelarul regelui, prepozitul episcopiei din Poșoga, Mihai, cât și prepozitul episcopiei din Alba Iulia, Nicolae. Li s-au bătut cuie de lemn în cap, de către vlahii învingători, lui Andrei, preotului catholic din Saros, cât și lui Petru,călugăr din ordinul predicatorilor,ca să le intre bine în cap că pe teritoriul valah catolicismul nu era bine venit. Regele Carol Robert abia a putut scăpa cu viață,pierzându-și și sigiliul.

Cum am fi putut să-i batem pe unguri așa de rău dacă, după unii istorici, nu existam ca popor!

Istoria vlahilor – o istorie cu sânge

Ca lucrurile să se încurce și mai mult, câțiva ani mai târziu , în 1369 Vlad I Basarab îl va învinge chiar și mai rău pe Ludovic al Ungariei, fiul lui Carol Robert,venit și el cu dorințe de expansiune și războare. Același domn Valah a mai purtat războaie fericite contra turcilor și bulgarilor; în 1368,el a înaintat victorios până la Târnova, iar în anul 1369 cucerește Vidinul, alungând garnizoana ungurească de acolo (vezi Documente Hurmuzaki, p.154). În acele timpuri, teritoriul administrativ al cetății Vidinului cuprindea aproape jumătate din Bulgaria (Dobrogea nefăcând, atunci, parte din Bulgaria). Fratele lui Vlad, Radu, era guvernatorul Severinului. Dorința lui Ludovic de Anjou de a extinde catolicismul de la Marea Sardiniei până la Marea Neagră și să domnească peste Italia, Ungaria, Polonia, Litvania, Moldova, Țara Vlahilor și

întreaga Peninsula Balcanică nu s-a împlinit. El a primit ajutor de la Papa Clement VI-lea. Dar "războiul cel sfânt" asupra schismaticilor, necatolicilor, pregătit 13 ani de Ludovic, pentru care făcuse și jurământ la mormântul regelui Ladislau cel sfânt, îl va pierde în fața vlahilor. Dionisie Fotino, fost secretar la Vodă Caragea, a scris despre această victorie în Istoria Daciei, publicată în anii 1818-1819.

Nimic și nimeni nu a putut și nu va putea să ne alunge din țara noastră.

Cu numai 7 ani înainte, în 1362, sultanul Aumrad I cucerește partea cea mai mare din provincia "Romania" (din sudul Bulgariei), de la Helespont și până în Balcani, și mută reședința imperiului Otoman la Adrianopol. Degeaba i-au adus regii unguri, Andrei al II-lea în 1211 pe Cavalerii Teutoni în Țara Bârsei; degeaba Bela al IV-lea i-a adus pe Cavalerii Ioaniți în 1247 în Banat. Nimic și nimeni nu a putut și nu va putea să ne alunge din țara noastră.

Lui Vlad Basarab îi urmează la tronul Valahiei Dan al II-lea, de care se plângea Sigismund rege al Ungariei. Din puținele cuvinte ale regelui, cuprinse în această diplomă ("A Szorenyi Bansag", vol. III, p. 10, anul 1390), și anume că "armata lui Dan a fost puternică", aflăm că domnitorul Dan al II-lea, a pătruns cu armata în Banat, a bătut trupele ungurești de aici și și-a reluat stăpânirea nu numai asupra Severinului, dar și a districtului Mihădiei. Anii trec, dar... lumea nu se schimbă. La numai câțiva ani, la conducerea țării Vlahilor sosește Ion Mircea cel Mare (numit de unii cel Bătrân). Acesta, în 1392, îl învinge, la Pazata, pe regele Ungariei, Sigismund iar, 6 ani mai târziu, în 1398 pe sultanul Baiazet, Fulgerul, la Rovine.

De ce istoricilor le este rușine să folosească numele de Valahia?

Nu am să înțeleg niciodată de ce istoricilor noștri le este parcă rușine să folosească numele de Valahia, Țara Vlahilor, domnitorul Vlahilor, folosind însă incorect termenul de Țara Românească. Aceasta nu a existat atunci și nu poate fi găsită, menționată astfel, în nici un document al vremurilor respective. De ce să ne înșelăm pe noi, de ce să-i înșelăm pe alții?

Pe atunci a existat o Românie, la sudul Bulgariei, așa cum am menționat mai sus și atât. Înapoi în 1392. Dar să ne întoarcem la anul 1392, anul când regele Ungariei, Sigismund, își

propune să realizeze planurile fantastice ale lui Carol Robert și Ludovic cel Mare, anume să cucerească Țara Vlahilor. După ce a strâns o armată puternică, atât din Ungaria cât și din Germania, Sigismund pătrunde în Țara Vlahilor. Dar aceștia, folosind aceleași tactici de luptă învățate de la geto-daci, îi lasă să pătrundă pe teritoriul Valahiei, să cuture și să devasteze în lung și în lat tot ce doresc, în timp ce ei se retrag în munți. Sigismund, ajungând la fortăreața de la Turnu (numită de ei Nicopolul cel Mic), o cucerește. Întorcându-se acasă, fericiți că au reputat astfel de victorii, trecând prin munții, numiți de popor Pazata, drumul le-a fost închis de o mulțime de arbori tăiați și au fost atacați de vlahi, care îl aveau în fruntea lor pe Ion Mircea cel Mare. Soarta lor nu s-a deosebit cu nimic de a armatei lui Carol Robert de Anjou. Acestea sunt cele trei mari expediții ale regatului Ungariei îndreptate împotriva Țării Vlahilor. Rezultatul acestora: un mare dezastru... pentru unguri.

Spre aducere aminte

Dar să nu-l uităm pe sultanul Baiazet, supranumit și Fulgerul. Acesta, după ce cucerise Bulgaria, Macedonia, România și Tesalia (1391-1393), după ce îl silise pe împăratul Constantinopolului să-i plătească tribut, pleacă în 1398 spre țara codrilor, Țara Vlahilor, în fruntea unei armate formidabile, ca să ne supună. El, nu cred că a studiat cu atenție istoria acestui popor Carpato-Dunărean-Pontic.

Și, ca să vă aduc dumneavoastră aminte de aceasta, vă voi spune în câteva cuvinte aceste pagini de istorie glorioasă a strămoșilor noștri. Pe vremea când Roma era o mică adunătură de câteva sătulețe, strămoșii noștri, geto-dacii se luptau cu marile imperii ale lumii și... le învingeau.

Nemuritorii geți

Iordanes ne vorbește de sosirea pe teritoriul nostru (în anul 529 î.d.Hr.) lui Cyrus cel Mare, rege persan, stăpân al unui vast imperiu, întins de la Marea Mediterana și până la Indus. Forța lui militară, adevărată mașină de război, concepută pentru a zdrobi orice încercare de rezistență, cedează în fața vechiului popor carpato-dunărean-pontic, iar Cyrus cel Mare moare într-o luptă cu messageții. Cincisprezece ani mai târziu, în 514 î.d.Hr., vrând să spele rușinea suferită de înaintașul său, în fruntea a 700.000 de soldați, construind un pod de vase din

Calcedon și până în Bizanț, sosește regele persan Darius, fiul lui Histaspe. El dorea să-i vadă, mai de aproape, pe acei geți “care se credeau nemuritori” și... a avut ocazia. La început, Darius a cerut în căsătorie pe fiica lui Antirus, regele geților. Disprețuind înrudirea, geții l-au refuzat. Înfuriat, Darius construiește un alt pod, de astă dată peste Dunăre, pătrunzând pe teritoriul nostru, dar... norocul nu-i surâde. A fost învins la Tapae și fuge, în grabă mare, fără să se mai oprească în Moesia. Visul lui cel mare i-a fost spulberat de Regele get Antirus (vezi Iordanes, pag. 24, Fundația Gândirea, București, 2001).

După moartea lui, fiul său, Xerxes, voind să răzbune insulta tatălui său (ne spune același Iordanes, vezi pag. 25), pornește împotriva noastră cu o armată de 1.000.000: 700.000 ostași, 300.000 auxiliari, precum și cu 1.200 de corăbii rostrate și 3.000 de vase de transport. Ce spuneți domnilor cititori?... Asemenea forță armată ridicată împotriva unui popor neînsemnat, care a trebuit să-i aștepte încă 650 de ani pe romani, ca aceștia să devină și ei un imperiu, să ne cucerească, să ne “însămânțeze”, cum le place istoricilor noștri să spună.

„Fulgerul” în Țara Vlahilor

Dar să vedem ce face “Fulgerul” în Țara Vlahilor, în acel an 1398. După trecerea Dunării, pe un pod de vase, armata turcă începe să devasteze tot ce îi ieșea în cale. Ion Mircea cel Mare îl urmărește prin codrii de stejari și, ori de câte ori avea ocazia, îl ataca prin surprindere. Nici gând de luptă în câmp deschis, așa cum visase Baiazet. Sultanul hotărăște să se întoarcă “acasă”. Când ajunge cu armata sa în locurile mlăștinoase numite Rovine (județul Ialomița de azi), vlahii îl atacă și îl obligă pe mărețul Baiazet să facă ce au făcut și înaintașii lui unguri, adică să fugă lăsându-și oastea în voia lui Alah și a vlahilor.

Ion Mircea cel Mare continuă să-i urmărească pe turci iar la Dunăre începe o altă luptă, turcii fugind peste aceasta, noaptea, fără nici un pod de vase. Urmărirea continuă și la sudul Dunării, regatul Țării Vlahilor întinzându-se până la Adrianopol și nu numai.

Marea Țară a Vlahilor

În timpul domniei lui Ion Mircea cel Mare, Țara Vlahilor cuprindea la apus întreg Banatul Severinului până la Caransebeș (Timiș); la nord ducatul Almașului și al Făgărașului; la sud

întreaga Dunăre, teritoriul Dobrogei până la Varna, cetatea și districtul Silistrei, întreaga latură meridională a Dunării până la hotarele turcești; la răsărit, partea de sud a Moldovei până la Bacău și Bârlad, Basarabia meridională, iar dincolo de Nistru, toate ținuturile de lângă Marea Neagră împreună cu peninsula Crimeei până la strâmtoarea Mării de Azov.

Despre stăpânirea Goției, Crimei, de către vlahi aflăm din Canale, III, p. 346, când, în anul 1474, sultanul turc Mahomed II a trimis o flotă sub comanda vizirului Ahmed, ca să bombardeze și să cucerească portul și cetatea Caffa (Theodosia) de lângă strâmtoarea Mării de Azov. În luptele date atunci, aflăm că în cetate erau 300 de ostași vlahi, că s-au dat cinci bătălii fără a se putea cuceri cetatea.

Cum au reușit romanii, aflați la 1500 kilometri de Roma, performanțe pe care nu au fost în stare să le reproducă în propria lor casă?

De la Dimitrie Cantemir, din *Chronicul* său aflăm că nowezii (genovezii) împreună cu românii și cu bastarnii (bugegenii basarabenii) au ridicat cetățile Mangopul, Cherchel (Bosforul vechi), Crâmul (capitala Crimului), Caffa, Ociacoful (lângă gurile râului Bug). Pe una din monedele bătute pe vremea lui Ion Mircea cel Mare, pe una din fețe, avem figura domnitorului stând în picioare.

Vom încheia această dezbatere analizând o a doua întrebare fundamentală, la care se vrea un răspuns din partea oricărui așa numit “istoric” și “lingvist” lipsit de credință sau bunăvoință în acceptarea Adevărului: cum vă explicați că romanii au reușit în aproximativ 100 de ani, aflați fiind la 1500 kilometri departe de Roma, performanțe pe care nu au fost în stare să le reproducă în propria lor casă?... și asta fără ca picior de roman să fi călcat pe mai mult de 86% din teritoriul Daciei!

Vlahii au existat și există

Din timpuri imemorabile (ne spune Nicolaie Densușianu, în *Istoria militară a poporului român*, p. 197, Ed. Vestala, Buc., 2002), partea de răsărit a Slavoniei, și îndeosebi comitatele Poșega și Sirmiu, purtau numele de Valahia Mică (“Die kleine Walachey”, Engel, *Gesch. Von Croatien, Dalmatien und Salvonien*, p. 256). Mai amintesc că Valahia Mare se mai numea și Valahia Albă în timp ce Moldovei i se mai spunea Valahia Neagră.

Această parte a Slavoniei se află într-o continuitate geografică cu Banatul Severinului și, prin acesta, cu Valahia Mare (Țara Muntenească de mai târziu). Papa Clement al VI-lea amintește în anul 1345 de Olachi din părțile Sirmului sau ale Valahiei Mici.

De la Hașdeu, din Istoria limbii române, p. 26., aflăm despre bizantinul Kekaumenos care în a doua jumătate a secolului XI-lea a scris un tratat de artă militară, Strategicon, în care spune: "Să știți de la mine că ei, vlahii, sunt așa numiții daci și besi.

De întâi, ei locuieră în vecinătatea Dunării și a râului Sau, numit astăzi Sava, unde locuiesc acum sârbii". Strămutarea (făcută de către împăratul Iustinian cel Mare – 527-565 d.Hr.) mai multor familii de Vlahi norddunăreni la Mănăstirea Sfânta Ecaterina din Sinai, a stârnit numeroase întrebări și controversate discuții.

Existența vlahilor, o certitudine

Un lucru însă este cert, anume existența acestor vlahi și a urmașilor în această regiune. Această strămutare a vlahilor se pare că nu a fost întâmplătoare, în Sinai existând o mulțime de călugări traci, slujba oficiindu-se în limba "besică". Această limbă tracică, besica, a continuat să se vorbească și în secolul al VII-lea d.Hr., fiind a patra limbă oficială de cult alături de latină, greacă și siriacă. Tot în limba besică se oficia slujba la Mormântul Domnului din Ierusalim și în secolul al VII-lea d.Hr. (vezi Ieromonah I. Bălan, Vetre de sihăstrie românească, p.372, Ed.I.B.M.B.O.R., Buc., 1982). Faimoasele manuscrise de la Mănăstirea Sfânta Ecaterina

De o importanță deosebită considerăm că este și descoperirea faimoaselor manuscrise de la Mănăstirea Sfânta Ecaterina, 1978, manuscrise datând din secolele IV-X d.Hr., care demonstrează că limba besică era nu numai o limbă de cult, dar și una de creație literară. Din secolul al V-lea d.Hr., avem la Constantinopol biserica Vlacherna, unde se pare că a fost înmormântat împăratul Leon I (Thrax), 18 ianuarie 474 d.Hr. Termenul Valcherne (ne spune A.Pele în "Vidul demografic și matematica", p.86, Ed.Abaddaba, Oradea, 1998) este compus din Vlach + elementul grecesc *erne*, având înțelesul de „urmași ai vlahilor". Între coasta Dalmată, Drava și Morava au existat Morlacii sau Mauro-Vlahii (Valhii negri).

Ei au fost înghițiți de marea masă a migratorilor slavi. Numele lor provenea de la căciulile negre pe care le purtau pe cap.

Cuvântul BALCAN, este considerat de același A.Pela (p.151) un derivat din tema BLAC (Blah sau Balh) + sufixul – an, Vlah.

Trebuie să arătăm clar că România de azi s-a format din unirea câtorva din provinciile Daciei: Transilvania cu Vlahia și Moldova. Trebuie să se spună vecinilor noștri că a existat o țară care se numea Valahia, locuită de vlahi. În special în timpul Evului (pe teritoriul ocupat de iugoslavi), meglino-român (pe teritoriul ocupat de bulgari), aromân (pe teritoriul ocupat de greci), daco-român (România de astăzi, plus teritoriul ocupat de ruși, ucrainieni și iugoslavi – Banatul sârbesc)?

Latina bătrână

Unitatea lingvistică a acestor dialecte nu poate avea decât o explicație: cuceritori romani au întâlnit o populație de aceeași limbă.

Dacă astăzi se consideră că 95% din cunoștințele acumulate de omenire sunt obținute în ultimii 50 de ani... să vedem cum istoria se poate de asemeni schimba. Când, nu demult, s-a publicat teoria evoluției speciei umane în funcție de vechimea cromozomală, s-a ajuns la concluzia că "prima femeie" ar fi apărut în Sud-Estul Africii. Următorul pas uriaș ar fi fost Nordul Egiptului, iar de aici, peninsula balcanică, la... noi! Când cei de la Cambridge vorbeau de arienii din zona Carpato-Dunăreană, teoria cromozomală nu apăruse încă. Și din nou, de la noi, se desprind două mari grupuri, unul ce se va răspândi spre Est, Indo-Asia, iar celălalt spre estul Europei.

Manuscrisul lui Criton

Dacă cineva ar căuta în arhivele romane ori cele de la Vatican, ar găsi manuscrisul lui Criton, doctorul lui Traian, care ne descria pe noi, geto-dacii, în lucrarea lui "Getica". Când poetul roman Ovidiu a fost deportat la Tomis (Constanța de astăzi, pe țărmul apusean al Mării Negre), a scris și poeme în limba localnicilor geti, limba tracilor, dar în alfabet latin, limba pe care a putut să o învețe cu ușurință, datorită asemănării limbii latine cu ea. Din păcate, poemul este pierdut pe undeva prin arhivele Vaticanului și nimeni, până în prezent, nu s-a lăsat "convins" în a-l găsi.

Despre limba Latină, aflăm de la Cesar Pruteanu 12 ca era dialectată, la fel ca orice limbă vorbită în zilele noastre în: 1.limba Latină cultă (sau

clasică); 2. limba Latină vulgară (pe care o vorbea poporul); 3. limba latină priscă, (bătrâna) cum avem și noi limba din cronicile noastre. Aceasta a fost limba dacilor, aceasta a fost și prima limba vorbită de carpato-dunărenii invadatori ai peninsulei Italice, rămasă în cărțile sfinte numite Saliare, aceasta a fost limba sanscrită-vedică. Cum se face că o mulțime de cuvinte din limba noastră sunt aproape similare cu cele din sanscrită-vedică, în timp ce ele nu există aproape în limba Latină? De exemplu: apa=apa (aqua în Latină), gata=gata, gusa=ghosa, iata= yatha, maiu=mayu, mascara=mascara, pita=pita, pricina=pricina, pleava=plava, gramada=gramata, iasca=jaska, isma=isma, limba=lamba, mânia=manyu, muerea=muherea (mulier-mulieris în Latină), pluta=pluta, poteca=path-ika.

Spațiul carpato-dunărean este locul de unde Europa a început să existe și să se extindă

Dar număratoarea în sanscrită-vedică nu este mai apropiată de limba noastră decât Latină cultă? Iată cum numărau ei: una, duya, treya, patra, pancia, sase, sapta, ashte, nava, dasha, shata=suta (centum în latină). Mă întreb, prin ce minune limba noastră păstrează aceste forme de sanscrită-vedică?

Explicația este una singură: spațiul carpato-dunărean este locul de unde Europa a început să existe și să se extindă. Iar noi, ne place sau nu ne place, suntem părinții popoarelor europene și... nu numai ai lor.

Slavii și romanii, urmașii noștri?

Odată stabilită problema limbii geto-dacilor, descoperim cu mândrie că noi nu suntem urmași nici ai slavilor, nici ai romanilor, ci ei sunt urmașii noștri. După N. Iorga analizele chimice au arătat că parte din aurul faraonilor egipteni provine din Munții Apuseni și nimeni nu s-a decis de atunci să facă un studiu al acestei probleme pe măsura potențialului tehnic de astăzi. Știe oare cineva că Spartacus, acel gladiator care s-a autoeliberat și sa pus în fruntea sutelor și miilor de sclavi romani, creând o armată care a speriat Roma, era un trac de-al nostru, din munții Rodopi?...

Locuitorilor vorbitori de limbi romanice li se spuneau vlahi, blachi, volohi, diferențiindu-i astfel de vorbitorii de limbi germanice sau slave. Vecinii noștri ne-au spus așa, dar azi parcă au uitat acest lucru, așa că este bine să le

reîmprospătăm memoria. Unii din ei consideră că vlahii sunt orice, numai români nu.

Trebuie să recunoaștem că din partea statului român lucrurile par că se schimbă; se vorbește deschis uneori despre acești frați uitați, părăsiți, lăsați în voia sorții și a vecinilor.

Auzim cam aceleași discuții ca despre basarabeni: "când de 200 de ani ți s-a tot spus că ești vlah, că ești altceva decât român; când generații întregi nu au avut șansa să aibe o școală în limba maternă, să aibe o slujbă religioasă în limba maternă, să aibe un cuvânt scris, tipărit sau o imagine în limba maternă, înțelegi de ce nu le este ușor să recunoască că faptul de a fi vlah sau român este același lucru.

Ovidiu ȚUȚUIANU

CREDINȚA ÎN ORIGINEA DACICĂ A POPORULUI ROMÂN LA NICOLAE DENSUȘIANU ȘI MIHAI EMINESCU

1. Introducere

În pofida unor deosebiri neesențiale, viețile celor două personalități de vârf ale culturii românești, istoricul Nicolae Densușianu și poetul Mihai Eminescu au avut multe elemente comune și s-au sfârșit în condiții similare de singurătate, tragism, neînțelegere și nerecunoaștere din partea majorității semenilor.

Cel ce s-a numit ulterior Nicolae Densușianu s-a născut la 18 aprilie 1846, în Densuș, Ardeal. Celui născut sub numele de Nicolae Pop, i se va schimba numele de familie în Densușianu de către profesorii gimnaziului din Blaj, fapt început cu fratele său mai mare, Aron. Schimbarea a avut loc întrucât la școala respectivă erau mai mulți elevi cu numele de Pop, iar Densuș era localitatea natală a lui Aron și a lui Nicolae [1].

Cel ce s-a numit ulterior Mihai Eminescu s-a născut la 15 ianuarie 1850, în Botoșani, Moldova. Celui născut sub numele de Mihail Eminovici, i se va schimba numele de către Iosif Vulcan, directorul revistei *Familia*, ce apărea la Pesta. Încântat de creația de debut a tânărului poet bucovinean, Iosif Vulcan îi românilizează numele tânărului poet, transformându-l în Mihai Eminescu [2]. Diferența de vârstă între ei a fost de numai 4 ani, iar educația școlară a ambilor a fost preponderent „nemțească”, având în vedere și conjunctura istorică în care s-au născut și au trăit.

2. Întâlniri „indirecte” și „directe” ale celor doi oameni de înaltă cultură

În anul 1866, tânărul de 20 de ani, Nicolae Densușianu debutează în „Fóia enciclopedică și beletristică” *Familia* (fondată în 1865 la Pesta), sub redacția publicistului și scriitorului Iosif Vulcan (figura 1), cu poeziile: *Ziua mea* și *Melancolia*. (Începând din 27 aprilie 1880 și până la 31 decembrie 1906 revista va fi tipărită la Oradea, devenind un important mesager al culturii românești, publicând lucrări ale unor mari personalități ale literaturii noastre).

În același an 1866, în aceeași publicație (figura 2) i se tipărește tânărului de 16 ani, Mihai Eminovici, sub numele de Eminescu, poezia *De-aș avea...*, eveniment care reprezintă prima întâlnire (indirectă) a celor doi tineri [3].

Fig.1. Iosif Vulcan (1841-1907)

Fig.2. Revista „Familia” (martie 1866)

În prezentarea biografiei lui Nicole Densușianu, Ion Istrati, la momentul tinereții acestuia ține să menționeze că acesta era „*un adolescent, cuminte, simpatic și frumos, ce obținea cele mai bune note la învățătură*” [4].

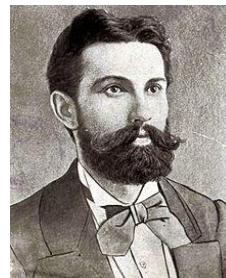

Fig.3. Nicolae Densușianu (1846-1911)

Fig.4. Mihai Eminescu (1850-1889)

Iar o întâlnire cu tânărul Mihai Eminescu, constituia un șoc estetic plăcut pentru orice femeie sau bărbat. Așa după cum scrie George Călinescu: „*înfățișarea lui de atunci o găsim, mai bine decât în amintirea prietenilor, în propriile sale cuvinte*”, după care citează din *Geniu pustiu*: „*Era frumos-de-o frumusețe demonică. Asupra feței palide, musculoase, expresive, se ridica o frunte senină și rece ca cugetarea unui filosof. Iar deasupra frunții se zburlea cu o genialitate sălbatică părul său negru-strălucit, ce cădea pe niște umeri compacți și bine făcuți. Ochii săi mari câprii ardeau ca un foc negru sub niște mari sprincene stufoase și îmbinate, iar buzele strâns lipite, vinete erau de o asprime rară*” [2].

Fotografiile păstrate, în care cei doi tineri, cu părul negru bogat, fruntea lată și fața bine conturată, ne privesc prin ochi („ferestele sufletului”) clari și pătrunzători, confirmă desigur aceste afirmații atât la Nicolae Densușianu (figura 3) cât și la Mihai Eminescu (figura 4). Chiar și la maturitate figurile celor doi corifei, în pofida încercărilor vieții, au păstrat o distincție specială.

Cei doi debutanți în *Familia* s-au întâlnit „direct” la Sibiu în toamna anului 1867, Mihai Eminescu având vârsta de 17 ani iar Nicolae Densușianu, 21 de ani. Nu se cunosc amănunte privind motivele dorinței primului de a-l cunoaște pe cel de al doilea. Este foarte posibil ca întâlnirea să fi fost motivată de dragostea lor comună pentru poezie, mitologie, dar mai ales pentru istoria românilor. În amintirile sale Densușianu relatează doar faptul că l-a îmbrăcat, hrănit și adăpostit timp de trei zile pe mai tânărul rebel.

Despre această întâlnire, N. Densușianu precizează: „Până aici, între mine și Eminescu nu existase nici o cunoștință personală. Dânsul publica pe timpul acela în revista **Familia** a d-lui Iosif Vulcan primele sale încercări poetice, și eu, care eram pe timpul acela un tânăr începător în cariera cea grea și foarte grea a literaturii noastre, făceam din când în când exerciții de versuri prin aceeași revistă. Așa că din **Familia** ne cunoșteam noi, care în același timp alergam cu tot zelul tinereții după favorurile muzelor. Eu citeam cu deosebită atențiune versurile sale și mărturisesc că-mi plăceau. Erau simple fantezii drăgălașe și ușoare, mai mult orientale decât românești, îmbrăcate în o limbă moale, aproape efeminată. Vorbesc de primele sale încercări”.

Și pentru că Eminescu vroia să treacă în Țara Românească dar nu avea pașaport, Densușianu l-a ajutat astfel: „I-am dat lui Eminescu o scrisoare de recomandare către părintele Bratu (bunicul lui Octavian Goga din Rășinari-n.n.), rugându-l să-i deie pe cineva din poporeni săi, care să-l treacă pe potecile rășinărenilor în Țara Românească. Și așa a plecat Eminescu de la mine [5].

După această întâlnire ei nu s-au mai văzut niciodată în cursul vieții, fiecare urmându-și propriul destin atât de fatidic.

Peste ani, „poetul” va elogia un studiu al „istoricului”, publicat de B.P.Hasdeu în *Columna* lui Traian arătând că: „Mai mult decât interesant este studiul d-lui N.Densușianu. Zicem mai mult decât interesant, pentru că documentele publicate rezolvă în mare parte chestiunea dreptului public al românilor de sub coroana habsburgilor. Pe când opinia maghiarilor era că poporul românesc n-ar fi avut în trecut nici libertate, nici nobilitate, nici drept propriu, Nicolae Densușianu citează un vraf de izvoare,

dovedind că deja sec. al- XIV-lea al lui Mircea cel Mare e plin dincolo de munți de **KNEZII ET SENIORES OLACHALES**, de districte române, de **verii nobiles**, adevărați nobili între care întâlnim chiar Basarabi, de **possessiones valachales**, având veche și aprobată lege proprie ...și autorități electivă, din oameni onești și nobili... Ba chiar a înnobila se chema **boieronisare**, a boieri. Din acest studiu se vede mai mult identitatea instituțiilor române de pretutindeni, o unitate a poporului românesc, preexistența formațiunii statale dunărene, unitate ce cuprinde în unele priviri și pe românii de peste Dunăre” [6].

3.Atracția pentru studiul istoriei

Din ”Testimoniul”/certificatul școlastic/atestatul elevului Densușianu Nicolae aflat în clasa a VI-a la gimnaziul din Blaj (1862) rezultă la toate materiile de studiu, inclusiv la istorie, calificativul ”forte multumitoria” [4]. În 1867, după ce trecuse cu succes examenele anului al II-lea de drept, studentul Densușianu primește de la Academia Română o bursă destinată unei călătorii de studii în Italia, în cadrul căreia istoria a fost una din direcțiile principale de investigare. După obținerea dreptului de profesare, avocatul Miklos/Nicolae Densușianu începe să dedice o mare parte din timpul liber studiului particular al istoriei românilor. Și astfel, în 1877, când primește dreptul de emigrare în România, publică în țară, prima sa lucrare istorică:

L' élément latin en orient. Les Roumains du Sud: Macédoine, Thesalie, Epire, Thrace, Albanie /Elementul latin în orient. Românii din sud: Macedonia, Tesalia, Epir, Tracia, Albania” [4]. Ca avocat la Brașov și București, renunță la preocupările literare și se dedică tot mai mult studiilor și cercetărilor de istorie. Este stimulat de misiunea primită de Academia Română în 1878, de a cerceta, în scopuri istorice, biblioteci și arhive de peste Carpați. În 1880, Academia Română îl primește ca *membru corespondent* al ei în secțiunea istorică și îl numește în funcția de bibliotecar-arhivar (directorul Bibliotecii Academiei). În aceste condiții, pentru Nicolae Densușianu se deschidea larg drumul spre alte studii și cercetări de istorie, care vor culmina cu capodopera sa **Dacia preistorică**, la care va lucra circa 26 de ani.

În perioada cursurilor efectuate la “K.K.Ober-Gymnazium” din Cernăuți,

disciplinele de studiu preferate ale elevului Eminovici Mihail, erau limba română și istoria la care izbuteste să obțină rezultate deosebite. Lecțiile de istorie le învață mai ales după cărțile mai vechi (cronici), obținute de la Botoșani sau din biblioteca profesorului său preferat- Aron Pumnul. În cadrul studiilor de la Viena, (1869-1872), și respectiv la Berlin (1872-1874) Mihai Eminescu audiază, cu predilecție cursuri de istorie antică și modernă. Pe baza acestor studii și a cercetării cronicilor și folclorului românesc, el va descrie, atât în poezie cât și în proză, tablouri memorabile din istoria antică, va creiona portrete vii de eroi ai vechilor epoci, va îmbrățișa cu nostalgie trecutul strămoșesc evocând figurile mărețe ale neamului, va contempla monumente și ruine de ziduri și palate [2].

4. Convingerile privind originea dacică a poporului român

Educația școlară și originea sa ardelenescă au contribuit ca Nicolae Densușianu să aibă, ca și ceilalți confrăți, o aplecare spre concepția originii latine a poporului român. Pe măsura documentării în bibliotecile și arhivele din străinătate, din cercetarea folclorului românesc precum și din vizitele prin țară, făcute mai ales pentru realizarea **Daciei preistorice** [7], concepția inițială se modifică. El caută și găsește dovezi privind starea socio-economică a Daciei înainte de venirea romanilor. Cu un curaj profesional puțin obișnuit la un istoric având ascendent avocătesc, el mai face două importante descoperiri „zguduitoare”:

**Toată mitologia zisă greacă, cu care se fălește poporul elin, s-a născut în munții Daciei, între Buzău și Porțile de Fier;*

**O ramură principală a Pelasgilor (strămoși ai geto-dacilor –n.n.) vorbea o limbă proto-latină, și care a dat naștere latinei și limbilor neo-latine!*

Iar în lucrarea sa neterminată, *Istoria militară a poporului român, începând din cele mai vechi timpuri până în secolul XVIII*, Nicolae Densușianu mai face încă două sublinieri speciale:

**„Pe teritoriul locuit de geți și daci (spun legendele vechi) se născuse zeul Marte, personificarea forței și a curajului de războiu. Aici se afla reședința sa: aici era el adorat ca apărătorul câmpiilor getice...Din punct de vedere arheologic, pământul Daciei este, între toate*

țările Europei, cel mai avut de antichități ce aparțin istoriei militare...;

**„Între toate țările Europei, Dacia veche este singura regiune, unde a existat o puternică civilizațiune metalurgică, după cum aceasta rezultă din mulțimea enormă de monumente arheologice, din tradițiunile autorilor vechi, și în fine după cum se constată din nenumăratele urme de lucrări de mine vechi, ce le întâmpinăm aproape peste tot locul în regiunile cele mai muntoase ale Daciei.” [7].*

Convingerea privind originea dacică a poporului român era atât de puternic implantată nu numai în scrierile lui N.Densușianu ci chiar în fizicul și comportamentul marelui istoric. Nicolae Iorga, aflat inițial în tabăra celor care nu erau de acord cu concepția densușianiană, dar care ulterior și-a schimbat opinia, îl caracteriza astfel: „*Trăia în acest bătrân, coborât din nemeșii din jurul Ulpiei Traiane (Nicolae Densușianu-n.n.), nu mândria romană..., ci o neînvinsă încăpățănare dacă. Acest om părea, cu statura lui înaltă, cu aspra lui privire, cu bătrânețea lui dârză, cu vorba-i puțină și sila de lume, icoana însăși a nenorocului nostru care nu se dă, a înfrângerii noastre care în tăcere gătește - după cea din urmă luptă pierdută - clipa celei mai apropiate răsbunări*” [8].

Ca și Nicolae Densușianu, Mihai Eminescu se mândrește la tinerețe cu originea noastră latină, vorbind totodată cu deosebită dragoste de eroicul popor dac. Chiar din timpul studiilor la Viena și apoi la Berlin, îl preocupă ideea elaborării unei „epoei dacice”, o adevărată obsesie care îl va urmări întreaga-i viață.

În proiectul unui poem epic schițat în perioada vieneză, intitulat **Planul lui Decebal**, intenționa să evoce „Zei Daciei” și pe miticul Ogur, cântărețul care delectează cu minunatele sale cântece, pe comesenii zei. Acesta „*e luat de Soare în carul său, fără teamă de a orbi, pentru a se coborî în poporul dacic și a-l însufleși la luptă*”. Apoi urmează invazia romană, războiul sângeros și înfrângerea dacilor și a zeilor protectori. În cântul al patrulea, Ogur cântărețul „*prevestește zeilor nordici nenorocirea Daciei*”. Din perioada berlineză datează și planul piesei dramatice **Decebal**. În puținele file rămase, se remarcă dialogul liric dintre Decebal și ostatecul Iazig Iaromir, un acolit al trufiei romane: „*Pământu-ntreg n-are valoarea /Unui roman. De*

aci din ei oricare zice:/Or Imperator, ori nimic”...., Roma vrea-răspunde Decebal-dar să vedem acum dac-oi binevoi și eu”.

O imagine epopeică superbă a Daciei legendare și eroice o găsim în amplul poem **Memento mori** (Panorama deșertăciunilor). Aici dintr-un total de 217 strofe închinat marilor civilizații ale omenirii (Babilon, Asiria, Palestina, Egipt, Grecia și Roma antică-până la Franța Revoluției și împăratului Napoleon), 104 sunt dedicate „țării zânei Dochia” [9].

În antuma **Rugăciunea unui dac** (1879), se comunică o filosofie a inițierii. Dezamăgit de lume, „dacul” lui Eminescu, cheamă moartea absolută să-i aline suferințele. George Călinescu îl aseamănă cu un Iov biblic revoltat împotriva egoismului de a trăi și cerând Demiurgului să-l scoată din „serie” și să-l arunce în abisala „nimicnicie” eternă... În acest fel „dacismul” eminescian este colorat de un budhism de reverberație schopenhaueriană, bătând cu toate semnificațiile către unele idei filosofice: asceza, metempsihoza, nirvana, avatarul, revolta metafizică, spleenul romantic...

Mircea Eliade, într-un articol din 1942, considera poemul **Rugăciunea unui dac** drept „un apel viguros la suferință și la repaosul suprem”... [9].

Referindu-se la același poem eminescian, Emil Cioran scria în 1989: „**Rugăciunea unui dac** este expresia exagerată, extremă a neantului valah, a unui blestem fără precedent, lovind un colț de lume sabotat de zei. Acest dac, evident, vorbește în numele său, dar deznădejdea sa are rădăcini prea profunde pentru a putea fi redusă la o fatalitate individuală. Ce-i drept, noi ne tragem cu toții din El, noi perpetuăm amărăciunea și mânia sa, înconjurați pentru totdeauna de nimbul înfrângerilor noastre” [10].

Zamolxe este pomenit figurativ, ca „Singur zeu”/„Părinte” în **Rugăciunea unui dac** dar și explicit în poemele **Strigoii**, **Gemenii** și **Memento mori**. Referiri la Dacia, inclusiv sub forma Dochia se regăsesc în alte poezii și proiecte (legenda **Dochia și ursitoarele**; drama **Ovidiu în Dacia**; tragedia **Crucea-n Dacia**), dar și în proza eminesciană, inclusiv în articolele publicate în ziare.

În poemul postum **Sarmis** (1881) gingașa scenă de dragoste desfășurată în minunatul decor

marin și cu participarea întregii naturi înconjurătoare, are drept actor principal, pe „Sarmis, craiul tânăr din Geția cea veche”. Iar în final apare și cealaltă denumire a Geției, Dacia, poetizată sub forma zânei Dochia [10].

Pe Sarmis îl întâlnim și în poemul postum **Gemenii** (1881), într-o ipostază shakespeareiană. După moartea lui Sarmis, fratelui său geamăn (mai mic)-Brigbelu, urmează a se căsători cu Tomiris, iubita fratelui defunct. La nuntă sunt invitați „zeii vechii Dacii”, în frunte cu „Zamolxe, zeul getic”. Deodată, sub arcul bolții apare fantoma nebunului Sarmis, care ridicând glasul cu reproș la adresa zeului suprem, se leapădă de „coroana” puterii și de femeia infidelă. În fața blestemului bietului Sarmis, Zamolxe rămâne impasibil și invulnerabil. În schimb, Brigbelu se înfurie și urmărind să ucidă fantoma fratelui său, va fi răpus de propriul pumnal [9].

Mihai Eminescu a descris, atât în poezie cât și în proză, tablouri și personaje memorabile din istoria și mitologia vechii Dacii. La nivelul anului 1881 a ajuns la convingerea că: „*Totul trebuie dacizat oarecum de acuma-nainte!*” Dacizarea în înțeles eminescian însemna „*întoarcere parțială la trecut, la elementele lui bune, sănătoase, proprii de dezvoltare*”. Pentru atingerea acestui crez, el a luat parte activă la acțiuni de reconstrucție a unității etno-politico-statale, implicându-se, printre altele, cu mintea și fapta, în pregătirea riscantului proiect „Dacia Mare”. În contextul național și internațional din vremea sa, comportamentul său patriotic de neclintit a creat antipatii ce au contribuit desigur la îmbolnăvirea și la decesul său prematur [9].

Cea mai puternică și emoționantă mărturisire privind conștiința propriei sale origini a fost exprimată de „spiritul enciclopedic” Mihai Eminescu prin următoarele cuvinte: „*Era un popor brav acela (poporul geto/dac – n.n), care-a impus tribut superbeii împărătese de marmură a lumii: Roma. Era un popor nobil acela, a cărui cădere te împle de lacrimi, iar nu de dispreț, și a fi descendentul unui popor de eroi, plin de noblețe, de amor de patrie și libertate, a fi descendentul unui asemenea popor n-a fost și nu va fi rușine niciodată*” [10].

Potrivit unor concluzii din documentata și valoroasa lucrare [11], Mihai Eminescu care a afirmat, printre altele: „*Eu simt în mine dacu*”,

este „un exponent autentic...al stirpei noastre străbune, al neamului nostru geto-dacic, al idealurilor noastre de unire, demnitate și mândrie națională.” El se impune în creația artistică națională drept „dacul cel mare al poeziei românești, zeul tutelar al spiritualității noastre, iar DACISMUL se instituie drept o coordonată definitorie a operei, activității și personalității lui”.

Post Scriptum

Rezultatele cercetărilor sistemice și sistematice efectuate în ultimii ani privind originile limbii și civilizației noastre, precum și propria mea simțire, mă determină să fiu tot mai convins de descendența noastră geto-dacică. În mod paradoxal, mai ales specialiștii străini ne aduc din ce în ce mai multe dovezi care ne conduc irevocabil către această adevăr, încă nerecunoscut pe deplin în țara noastră.

Ca vizionar al neamului nostru românesc, cred cu convingere, că va veni vremea când, după semnalul dat de autoritățile din domeniul istoriei, începând cu Academia Română, „dacismul” promovat de numeroase personalități ale culturii noastre, printre care și „vîrfurile de lance”- Nicolae Densușianu și Mihai Eminescu-va intra în binemeritata sa legalitate, contribuind la revigorarea și dezvoltarea națiunii așa cum au visat în permanență înaintașii noștri!

Iar în perspectiva anului 2 050, să avem în vedere, printre altele, îndemnul savantului dr.C.I. Istrati către viitorimea românească (după citirea „Daciei preistorice”), preluat din glasul strămoșilor: *aveți încredere în voi, sunteți de neam, dar hotărâți-vă odată la muncă înălțătoare și cinstită, faceți și voi ceea ce a făcut între alții și Nicolae Densușianu!* [4].

Bibliografie

- [1] Mircea Vâlcu-Mehedinți, **Nicolae Densușianu-simbolul renașterii memoriei strămoșilor neamului românesc**, FUNDAȚIA DACOROMÂNĂ (F.D.R), Studii și cercetări de dacoromânică, Editura Dacoromână, București, Anul I, nr.1/2011, p.523-529.
- [2] George Călinescu, **Viața lui Mihai Eminescu**. Editura pentru literatură, București, 1966.
- [3][https://ro.wikipedia.org/wiki/Familia\(revistă\)](https://ro.wikipedia.org/wiki/Familia(revistă))

[4] Constantin Istrati, **Nicolae Densușianu, viața și opera sa**. (prefață la **Dacia Preistorică**, ediție facsimil, după cea tipărită de Institutul de Arte Grafice ”CAROL GÖBL, București, 1913). Editura ARHETIP, București, 2002.

[5] Cornel Bîrsan. **Întâlnirea dintre doi mari titani ai culturii românești: Mihai Eminescu și Nicolae Densușianu**.

[<http://scrieliber.ro/intalnirea-dintre-doi-mari-titani-ai-culturii-romanesti-mihai-eminescu-si-nicolae-densușianu>]

[6] Ovidiu Țuțuianu, **Mihai Eminescu spirit enciclopedic**. Editura RAWEXCOMS, 2015 București.

[7] Nicolae Densușianu, **Dacia preistorică**, ediție facsimil, după cea tipărită de Institutul de Arte Grafice ”CAROL GÖBL, București, 1913). Editura ARHETIP, București, 2002.

[8] Ovidiu Țuțuianu, **Să-l reconsiderăm pe Nicolae Densușianu!** F.D.R. Editura Dacoromână, București, 2017.

[9]. Zenovie Cârlegea, **Eminescu-Mitograme ale daco-românității**. Editura Tipo Moldova, Iași, 2013.

[10] Ovidiu Țuțuianu, **Mihai Eminescu și istoria**. F.D.R. Editura Dacoromână, București, 2015.

[11] G.D.Iscru, **Eminescu dacolog. Eminescienc**. Casa de Editură și Librărie „Nicolae Bălcescu”, București, 2018.

Ionel MARIN

PERSONALITĂȚI CARE AU CONTRIBUIT LA ÎNFĂPTUIREA ROMÂNIEI MARI Eroi ai Generației Unirii

Din galeria marilor personalități care au contribuit la înfăptuirea Marii Uniri amintim pe: **Regele Ferdinand I și Regina Maria**, Iuliu Maniu, Iuliu Hossu, Sever Bocu, Pantelimon Halippa, Vasile Goldiș, Enea Grapini, Alexandru Vaida Voevod, Ștefan Cicio-Pop, Aurel Lazăr, Iosif Jumanca, Ioan Fluieraș și mulți alții.

Este de datoria noastră să-i cinstim, pe eroii, știuți și neștiuți, care s-au jertfit pentru patrie, pentru realizarea idealului unirii tuturor celor zece provincii ale României: Transilvania, Moldova, Basarabia, Dobrogea, Muntenia, Oltenia, Banat, Crișana, Maramureș și Bucovina,

spre a nu se mai despărți niciodată. Redau mai jos câteva din marile personalități spre aducere aminte, pentru omagiere și recunoștință, pentru mobilizare în vederea realizării frăției neamului românesc.

Regele Ferdinand I – ”Întregitorul de țară”

Regele Ferdinand I și Regina Maria

”Regele Ferdinand I este unul dintre cele mai importante capete încoronate care au stat pe tronul regatului României. Personalitatea sa este strâns legată de momentul Marii Uniri precum și de definitivarea acelei Români Mari la care visăm cu toții și de care ne aducem aminte cu emoție. Om de o vastă cultură, poliglot și botanist pasionat, Regele Ferdinand a fost sincer dedicat românilor, sub cărmuirea sa înregistrându-se cea mai înfloritoare perioadă a statului românesc modern”.

La vârsta de doar 19 ani, Prințul Ferdinand a venit pentru prima oară în România, la acea dată regatul român fiind compus doar din provinciile istorice ale Moldovei și Munteniei, unite la data de 24 ianuarie 1859 sub sceptrul lui Alexandru Ioan Cuza, primul și singurul domnitor autohton al României moderne.

La 19 aprilie/1 mai 1889, principele Ferdinand, moștenitorul Coroanei, s-a stabilit în România. El a luat cuvântul în Senat, la 9/21 mai, exprimându-și dorința de a studia „în toate amănuntele sale” mecanismul politic al țării pe care urma s-o conducă.

Sub atenta supraveghere a regelui Carol I, Ferdinand a primit în continuare lecții de limba română, de istoria și geografia României, a fost pus în contact cu realitatea diversă a țării. În

același timp, și-a urmat pregătirea militară, participând efectiv la programul de instrucție și la manevre. A parcurs toate treptele ierarhiei militare, de la sublocotenent la general de corp de armată, precum și toate funcțiile - de la comandant de pluton la comandant de corp de armată și de inspector general de armată.

La 27 septembrie/10 octombrie 1914, **Carol I înceta din viață la Castelul Peleş**, după ce Consiliul de Coroană luase decizia neutralității României în război, decizie ce era în contradicție cu ceea ce dorea regele. Ottokar Czernin, ministrul Austro-Ungariei la București, afirma: ”Regele Carol a murit de război. Ultimele săptămâni au fost o tortură pentru bătrânul domnitor, căci el primea comunicările pe care eu i le adresem ca niște lovituri de bici...l-am văzut prăpădindu-se zi cu zi, sub aceste continue lovituri de măciucă și că excitarea sufletească, în care trăia, i-a scurtat, desigur, zilele”.

La 28 septembrie/11 octombrie 1914, principele moștenitor Ferdinand a depus jurământul în calitate de rege al României; într-un scurt discurs, el a dat asigurări că va fi un **„bun român”**, ceea ce împrejurările de aici înseamnă că nu se va opune sentimentelor generale ale poporului român.

Urcat pe tron în 1914, Ferdinand a inaugurat un mod nou de domnie, care a frapat pe contemporani, obișnuiți cu metodele și stilul lui Carol I. Umbra regelui Carol I l-a urmărit pe Ferdinand I pe parcursul întregii domnii, iar contradicțiile dintre personalitățile celor doi sunt nenumărate.

Nicolae Iorga aprecia că: ”în septembrie 1914, când a urcat pe tron, regele Ferdinand era pentru cei mai mulți un necunoscut și un neînut în seamă, pentru câțiva o taină, aproape pentru nimeni o siguranță”. O idee similară formula și **regina Maria**: ”Soțul meu era cel mai credincios urmaș al unchiului său, cel mai răbdător și cel mai ascultător moștenitor al lui, dar era pentru poporul său ca o carte închisă, nimeni nu știa ce simțea”.

Ferdinand I a devenit rege într-o perioadă tensionată, generată de confruntarea între tabăra filoantantistă și cea germanofilă, vizând intrarea României în Primul Război Mondial. Noul rege era pentru opinia publică un necunoscut din punct de vedere politic, un mare semn de întrebare.

Spre deosebire de înaintașul său, regele Ferdinand și-a constituit o adevărată camarilă-alcătuită din persoane care nu dețineau o funcție politică în sistemul instituționalizat, dar care participau la luarea deciziilor.

Principalul lui „sfătuitor” era regina Maria, fire ambițioasă, dornică de afirmare politică.

Un rol important a dobândit principele Barbu Stirbey-favoritul reginei Maria și administratorul domeniilor Coroanei. Dintre oamenii politici, influența politică cea mai puternică a exercitat-o Ion I. C. Brătianu, președintele PNL. Lipsit de ambiții, nedorind să apară cu orice preț în prim-plan, regele Ferdinand a acceptat în mod tacit dominația politică a lui Ion I.C. Brătianu

Trecerea anilor și dobândirea experienței de conducere nu au schimbat felul de a fi și atitudinea politică ale regelui Ferdinand. Deși după războiul din 1916-1919 și făurirea Marii Uniri dobândise un real prestigiu, Ferdinand n-a făcut efortul de a ieși de sub tutela lui Ion I.C. Brătianu și de a promova o politică proprie. Din această cauză Nicolae Iorga nota în cartea sa „O viață de om. Așa cum a fost”: „Acum nu mai erau doi stăpâni în România ci unul singur: Ion Brătianu. Dinastia de Argeș biruise cu totul pe cea de Sigmaringen”.

A pus interesele României mai presus de cele personale. În Consiliul de Coroană din 1916, regele Ferdinand s-a pronunțat pentru intrarea României în război alături de Antanta, împotriva Germaniei, țara sa de origine. A făcut-o cu durere în suflet, dar cu conștiința că-și îndeplinea datoria față de poporul în fruntea căruia se afla.

La doar 62 de ani, regele Ferdinand moare în urma unui cancer de colon, fiind înmormântat la Curtea de Argeș alături de Regele Carol I și Regina Elisabeta. A fost singurul monarh care a avut fericirea să domnească peste o țară mare, visată de predecesorii săi și să se intituleze „regele tuturor românilor”. A fost omul reformei agrare - „regele țăranilor”- al celei electorale și al acțiunilor vizând consolidarea statului național unitar român. Dintr-o țară mică, România a ajuns un stat de mărime medie în Europa. În cei 13 ani de domnie, România a cunoscut mari progrese pe toate planurile (cultural, politic, economic), un dinamism cu adevărat remarcabil, care a demonstrat în mod grăitor vocația constructivă și inteligența poporului român, cu care regele Ferdinand s-a identificat.

Iuliu MANIU

Iuliu Maniu, născut pe 8 ianuarie 1873, Șimleul Silvaniei, județul Sălaj, a fost jurist, om politic român, deputat român de Transilvania în Dieta de la Budapesta, de mai multe ori prim-ministru al României, un adevărat apărător al democrației. A fost membru de onoare al Academiei Române.

S-a implicat activ în realizarea Marii Uniri de la 1 decembrie 1918, iar din funcția de președinte al Consiliului Dirigent a reușit integrarea rapidă a administrației din Transilvania în cea a României reîntregite.

Calitatea care l-a consacrat în prim planul scenei politice a fost moralitatea ireproșabilă, motiv pentru care era numit „sfînxul de la Bădăcin”, locul unde a copilărit și unde la maturitate se retrăgea pentru a se odihni. Cu toate acestea, Iuliu Maniu a rămas în conștiința publică drept liderul permanent al opoziției, teren pe care nu a putut fi egalat.

A dus o luptă neîncetată împotriva asupririi austro-ungare asupra Ardealului românesc, împotriva dominației lui Ionel Brătianu în viața politică și împotriva sovietizării țării de către autoritățile comuniste.

A decedat pe 05 februarie 1953 în închisoarea de la Sighetul Marmăției.

Pantelimon HALIPPA (1883-1979)

Pantelimon Halippa, ziarist de profesie, om politic, cu mare dragoste de țară, corifeu al Unirii din 1918, s-a născut la 1 august 1883, în satul Cubolta din județul Soroca, într-o familie cu puternice legături religioase. Tatăl său, Nicolae Pantelimon, era dascăl al bisericii din sat, iar

mama sa, Paraschiva, era fiică de preot. Pentru că nu a învățat să citească în limba rusă, Nicolae Pantelimon a fost destituit din slujba sa și nevoit să-și ducă traiul lucrând pământul luat în arendă de la diverși proprietari.

A urmat cursurile Seminarului Teologic din Chișinău, apoi pe cele ale Facultății de Studii Naturale din Dorpat (Tartu), Estonia. Izbucnirea Revoluției ruse din 1905 și adeziunea sa la ideile acesteia vor avea consecințe importante pentru traiectoria biografiei sale: nu mai poate finaliza cursurile, pentru că este eliminat, și revine în Basarabia. **Înscriindu-se în lupta pentru drepturile românilor basarabeni, el intră în contact cu personalitățile alături de care va face istorie în anul 1918: Constantin Stere, Ion Pelivan, Vasile Stroescu.** În perioada 1906-1907 este redactor la ziarul „Basarabia”, prima publicație de limbă română tipărită cu caractere latine la Chișinău, care însă va fi închisă de către autoritățile țariste.

În 1908, Halippa fuge la Iași. Aici, cu ajutorul lui Constantin Stere, el va obține o bursă ca student al Facultății de Drept din Iași, urmând cursurile acesteia în perioada 1908-1912. Această șansă îi dă ocazia să se apropie de personalitățile vieții politice și culturale ale vechii Românie. La terminarea facultății el a refuzat propunerea lui Alexandru Xenopol de a îmbrățișa cariera didactică universitară și se întoarce în Basarabia. Aici va deveni director al publicației săptămânale „Cuvânt Moldovenesc”. Izbucnirea Primului Război Mondial și ulterior a Revoluției din Rusia, precum și condițiile favorabile dezvoltării unei mișcări naționale l-au determinat să se numere, în martie 1917, printre fondatorii Partidului Național Moldovenesc. Din acest moment, implicarea sa în slujba cauzei naționale este totală: participă și ține discursuri la congresele țăranilor, preoților, învățătorilor, studenților. Negociază cu Kerenski, Lenin și Troțki ca reprezentant al țăranimii din Basarabia. Cu Lenin, Halippa se întâlnește la Petrograd. El i-a înfățișat problemele Basarabiei, iar Lenin l-a sfătuit ca deciziile să fie luate de Sfatul Țării. Tot Lenin l-a îndemnat să ceară ajutor României pentru problema învățământului.

Reîntors la Chișinău, **Pantelimon Halippa** se implică tot mai mult în evenimentele de la sfârșitul anului 1917, participă la crearea Sfatului Țării, este ales vicepreședinte al acestuia, iar **din**

noiembrie 1918 până în februarie 1919 devine președinte al Sfatului Țării. În acea epocă de mari prefaceri el impresionează prin discursurile sale, îmbărbătându-i atât pe colegii săi, cât și pe toți românii din Basarabia prin cuvinte precum: „Cel mai mare dușman se află în mijlocul nostru. Acesta este neunirea. Frații mei, biruiți acest strașnic dușman și noi vom birui totul”.

Anul 1918 îl găsește în plină luptă pentru cauza românilor din Basarabia: participă, în 24 ianuarie, la proclamarea Independenței Republicii Moldovenești, este **fondator al Universității Populare din Chișinău**, o adevărată oază de cultură și promovare a românismului, are numeroase contacte cu cercurile politice și intelectuale din România, este un orator și un publicist valoros al ideii de unire pe care o propagă oriunde este prezent.

La istorica ședință a Sfatului Țării, unde s-a decis prin vot majoritar Unirea cu România, Pan Halippa este o prezență impunătoare și unul dintre cei care au jucat cu succes cartea unionistă. Câteva zile mai târziu, drept recunoaștere pentru rolul său, este nominalizat, alături de Daniel Ciugureanu, Ion Pelivan și Ștefan Ciobanu, ca membru al delegației care duce la Iași actul Unirii. În același an, după cum avea să mărturisească mai târziu, **Halippa a avut șansa istorică de a participa ca delegat al Basarabiei la adunările naționale de la Cernăuți și Alba Iulia, care au decretat Unirea Bucovinei și a Transilvaniei cu patria-mamă.**

Cariera și ulterior întreaga viață a lui Pantelimon Halippa vor sta sub aureola zilei de 27 martie 1918. În perioada interbelică el se va alătura Partidului Național Țărănesc, condus de Iuliu Maniu, și va ocupa o serie de demnități în ierarhia vieții politice a României Mari: secretar de stat, ministru în câteva rânduri, deputat și senator. Inclusiv Academia Română îl va onora și îl va accepta în rândurile sale, conferindu-i calitatea de membru corespondent.

În întreg intervalul 1918-1944, Pantelimon Halippa este un redutabil publicist în presă, scriind sute de editoriale și conducând între anii 1932-1944 **„Viața Basarabiei”**, principala revistă din Basarabia. Cu toate acestea, exceptând articolele publicate în diferite organe de presă, în timpul vieții sale i-a apărut doar o singură carte, și aceea de versuri: Flori de pârloagă, publicată la Iași în 1921 și avându-l ca prefăcător pe Mihail

Sadoveanu, care-l consideră pe Halippa ca fiind pentru Basarabia ceea ce au fost poezii renașterii naționale înainte de Eminescu.

Adept al democrației și adversar al totalitarismului și al dictaturii, el respinge și combate rătăcirile legionare și fasciste ale unei părți a societății românești. Începutul celui de-al Doilea Război Mondial și fatidicul moment al brutalei anexiuni a Basarabiei la URSS îl vor determina să se refugieze cu întreaga familie la București. Din acest moment avea să înceapă și calvarul său. Pe de o parte, opera sa politică de suflet - unirea Basarabiei - era distrusă, iar pe de alta, comuniștii români proaspăt instalați la putere și prietenii lor sovietici nu-i vor ierta rolul crucial jucat în 1918. Este arestat și trimis în Siberia în anii 1952-1955, apoi, eliberat și revenit în România, este deținut din nou, până în 1957, la Aiud. Ultimele două decenii din viața Halippa le trăiește în permanență supravegheat de Securitate, iar după șase ani de la eliberare primește de la Academia Română o pensie modestă. În ciuda acestor greutăți, Halippa continuă să fie un om activ. El scrie și militează în permanență pentru cauza Basarabiei, trimițând memorii, spre exemplu, în 1973, președinților SUA, Franței și Italiei. Martor principal al Unirii de la 1918 și adevărat izvor istoric, Pantelimon Halippa este chemat uneori să povestească despre evenimentele istorice la care a fost martor și actor. Se stinge din viață la 30 aprilie 1979, mărturisind că îl chinuie gândul că nu mai poate vedea revenirea Basarabiei la patria-mamă.

De luat aminte:

La un veac de la Marea Unire, în anul 2018, să facem cu toții o cuvenită reverență în fața memoriei acestor mari români și în fața miilor de eroi, precum aceștia, să prețuim sacrificiile pe care poporul român le-a făcut pentru libertatea și propășirea neamului românesc.

Sever BOCU

Sever Bocu, născut pe 19 noiembrie 1874, satul Șiștarovăț, județul Arad, a fost un fruntaș al

românilor bănățeni, publicist, politician, deputat, și ministru.

În preajma examenului de bacalaureat a fost exmatriculat pentru că a refuzat să poarte la piept panglica cu culorile drapelului maghiar. Își va continua mai târziu studiile la Academia Comercială din Viena, apoi la Școala de Înalte Studii din Paris.

În 1892 tânărul Sever Bocu renunță la banca Transilvania de la Sibiu, la care lucra și se angajează ca redactor la ziarul „Tribuna” din Arad, intrând în contact cu fruntașii memorandiști.

A publicat numeroase articole critice la adresa politicilor antiromânești ale guvernului maghiar, articole care i-au atras iritarea autorităților precum și primele procese de presă intentate. Un astfel de proces intentat împotriva sa, în 1904, se transformă într-un adevărat scandal în opinia publică românească. Sălile Tribunalului din Oradea se umplu până la refuz la procesul lui Bocu, apărât de avocatul Ioan Suci, un alt mare militant național. Bocu se apără în limba română, fapt care stârnește aclamațiile tineretului român din sală și determină pe judecător se evacueze sala de două ori. Va fi în fine condamnat la trei luni și 15 zile de închisoare. În anii care au urmat i-au fost intentate peste 30 de procese și a mai fost condamnat la închisoare de două ori, câte două luni de fiecare dată.

Pe lângă activitatea publicistică, în această perioadă Sever Bocu efectuează numeroase călătorii de propagandă națională prin satele bănățene, apoi în 1906 trece în România unde vizitează numeroase orașe și stabilește contacte politice cu românii din Regat. În timpul acestei călătorii o va cunoaște pe viitoarea sa soție, Marilina, fiica primarului din Sinaia.

Atitudinea virulentă cu care scria în paginile ziarului Tribuna a reușit să deranjeze pe toată lumea, nu doar autoritățile maghiare. Liderii Partidului Național Român erau încurcați de atitudinea temperamentală publicistului ardelean, care nu era de acord cu politica de moderație și compromis. Presiunile politice din toate direcțiile vor duce în fine la închiderea ziarului Tribuna. Dezamăgit de închiderea acestui important organ de presă, Sever Bocu își ia familia și se mută din Arad în România, la Constanța. Aici vor construi, cu mari dificultăți, un hotel la Techirghiol, stațiune turistică în plină formare. Hotelul

familiei Bocu din Techirghiol va deveni un punct de atracție pentru personalitățile politice de prim rang din Regat, de la familia regală și până la diplomații străini.

Pe plan publicistic colaborează la o altă „Tribună”, de data aceasta cea editată la București de Onisifor Ghibu. În paginile acestui ziar exprimă în continuare punctele sale de vedere cu privire la chestiunea românilor din Ungaria.

Cu toate că avea 42 de ani, la intrarea României în război se oferă să se înroleze voluntar în Armata Română. După mai multe tergiversări, este în final înrolat.

În timpul războiului se va ocupa de interogarea prizonierilor germani, îndeplinește diferite misiuni de comandă și organizare.

În ianuarie 1917 se constituie la Iași Comitetul celor 12, organ al refugiaților români din Transilvania, din care face parte și Sever Bocu. Comitetul declară răspicat dorința de unire cu țara în numele românilor ardeleni. În secret, Ministerul de Interne însărcinează Comitetul cu recrutarea voluntarilor ardeleni, bănățeni și bucovineni în Armata Română. Guvernul Austro-Ungariei va învinui membrii Comitetului de înaltă trădare, iar membrii ei vor fi condamnați la moarte de un tribunal militar din Ungaria. Sentința capitală este publicată în Monitorul Oficial al Ungariei, iar casa mamei sale din Lipova este sechestrată.

În continuare se va ocupa de prizonierii români aflați în lagărele Rusiei țariste. Este însărcinat de Guvern să se ocupe de organizarea Legiunilor de voluntari formate din foști prizonieri. Plecarea sa în Rusia este amânată de o cumplită febră de tifos de care scapă după mai multe săptămâni de îngrijiri permanente din partea soției. De îndată ce se face bine pleacă la Odessa și apoi la Kiev, unde va sta timp de opt luni. Pune bazele revistei **„România Mare”** dedicată prizonierilor români, pe care o va publica timp de 23 de numere, cu deosebite dificultăți, dar cu satisfacția de a menține o rază de speranță și un focar de ideal național pentru românii aflați în temnițele rusești. La Kiev intră în legătură cu personalități importante din viața publică ucraineană și **militează pentru unirea Basarabiei cu România.**

În ianuarie 1918 se reîntoarce la Iași și ia parte la înființarea Comitetului românilor din Austro-

Ungaria din care făceau parte Octavian Goga, Ion Nistor, Mihai Popovici, Onisifor Ghibu etc. După semnarea păcii de la Buftea și dizolvarea corpului voluntarilor ardeleni și bucovineni, Goga, Bocu și alți fruntași iau calea Parisului pentru a susține acolo desăvârșirea unității de stat.

Despre acest drum Bocu va spune în „Memoriile” sale că „am făcut drumul acesta, prin Apocalips, din Iași la Paris în 87 de zile”. Împreună cu Octavian Goga pleacă din Iași la Odessa, apoi la Kiev, folosind un pașaport fals și travestit în negustor. Trece prin momente dramatice în Kievul ocupat de trupele germane, care îl puteau descoperi în orice moment și preda autorităților austro-ungare pentru executarea pedepsei capitale. De la Kiev pleacă la Moscova și apoi la Petrograd, unde era în toi teroarea bolșevică. Cu mari dificultăți trece în Finlanda, apoi pe un vapor ajunge în Anglia și în fine la Paris.

La Paris Sever Bocu se alătură Consiliului Național al Unității Române prezidat de Take Ionescu și având în componența sa personalități ilustre din viața politică și culturală românească. El se concentrează pe problematica Banatului și în special pe combaterea propagandei naționaliștilor sârbi care încearcă să rupă din Banat cât mai mult posibil în favoarea Serbiei.

Din 7 ianuarie 1919 la Paris va apare gazeta săptămânală „România Mare”, avându-l ca redactor-șef pe Sever Bocu. Publică două cărți, un despre legiunile de voluntari, alta despre Banat, care va fi folosită ca sursă de informare la Conferința de Pace în problema unirii Banatului cu România. Tot la Conferința de Pace va activa pe lângă delegația română pe post de consilier tehnic în problema integrității Banatului. Intransigența sa în legătură cu chestiunea Banatului îi va aduce îndepărtarea politică de Take Ionescu și Octavian Goga, dar el rămâne consecvent în opinia sa. Spre dezamăgirea sa Banatul istoric va sfârși spre a fi împărțit la masa negocierilor.

Reîntors în Banat, se preocupă aproape exclusiv de problemele bănățene. În 1921, înființează Ziarul „Voința Banatului” și este ales pentru prima dată deputat, în circumscripția Buziaș. De altfel, el va fi reales de nu mai puțin nouă ori. În Parlament încearcă să blocheze ratificarea Tratatului cu Regatul Sârbo-Croato-Sloven care consfințea dezmembrarea Banatului, fiind

consecvent ideii susținute și de marea majoritate a populației, că românii și sârbii din Banat ar trebui să continue să conviețuiască în cadrul frontierelor naturale.

Din 1923 este președinte al Partidului Național Român din județul Timiș-Torontal, iar după fuziunea din 1926 cu Partidul Național Țărănesc este președinte al noii organizații. Timp de peste două decenii va fi liderul național-țărăniștilor bănățeni, iar pe scena politică națională va fi un redutabil adversar al liberalilor. În 1928 țărăniștii în frunte cu Maniu ajung la guvernare și Sever Bocu primește funcția de Ministru al Banatului, fără portofoliu. În a doua guvernare țărănistă a fost primar de Lipova, mandat în care a pavat străzile, a introdus curentul electric și a reconstruit un cartier afectat de inundații (aproape 200 de case).

Ca urmare a eforturilor depuse și a demersurilor pe lângă regele Mihai, Universitatea de Vest va fi înființată la Timișoara, în anul 1944, prin decret regal.

La 2 iulie 1940 semnează alături de Nicolae Iorga, Iuliu Maniu, Dinu Brătianu, Gheorghe Brătianu etc., „Memoriul-Protest” față de cedarea Basarabiei și Bucovinei de Nord. Tot în 1940 are loc și Dictatul de la Viena, pe care îl combate din răzputeri. În perioada 1940 – 1944 va susține conferințe pe teme istorice, mai ales legate de drepturile românilor în teritoriile pierdute.

În 1941 întemeiază „Asociația Luptătorilor Bănățeni”, este apoi ales președinte al Sindicatului Ziariștilor din Banat, din însărcinarea guvernului este președinte al Consiliului de Administrație Uzinelor de Fier și Domeniilor Reșița, funcție din care demisionează în 1945.

Odată cu instaurarea regimului comunist, viața lui Sever Bocu ia o întorsătură de-a dreptul machiavelică. Presa comunistă îl torpilează cu o avalanșă de injurii și etichetări menite să denigreze o personalitate puternică și un veritabil simbol al Banatului. Spre exemplu, la rubrica „Galeria trădătorilor” din ziarul comunist Luptătorul bănățean se spune că este un „ilustru agent nazist” care a militat „cu o rară consecvență, într-un larg front manisto-legionaro-brătienist a tuturor forțelor huliganismului român”.

În noaptea de 5 spre 6 mai 1950 este arestat de Securitate. Este dus mai întâi la Timișoara, apoi a

două zi a fost transportat la închisoarea de la Sighet, împreună cu Coriolan Băran, Titus Popovici, Dumitru Nistor și alții. Nu a fost niciodată judecat de o instanță judecătorească.

Va deceda în închisoarea de la Sighet, în condiții care nu au fost nici până azi pe deplin elucidate. Actul său de deces a fost întocmit abia în 20 iulie 1957 și consemnează că a murit la 21 ianuarie 1951, ca urmare a unei insuficiențe circulatorii datorate miocarditei cronice. Conform actelor oficiale a rezistat 259 de zile în infernul închisorii sighetene și ar fi fost îngropat în Cimitirul Săracilor de la confluența Tisei cu Iza.

Ben Todică: DESPRE CREDINȚĂ – părerea unui om simplu

Misticismul e un ocean și de te afli în el, să zicem citind despre misticismul islamic, atunci cu ușurință aluneci și în celelalte mitologii ale lumii. Citești mitul evreiesc, apoi pe cel creștin, musulman etc., descoperi că nu există granițe, că toate națiunile își au ritualul și credința lor. Dacă aduni toate aceste credințe cu povestea și tradițiile lor în jurul unei mese rotunde, sunt sigur că se vor înțelege și vor împărți pâinea între ei. Toți eroii mitologici au lucruri în comun, toți sunt înțelepți, viteji și buni, au trăit în timpuri și locuri diferite, însă ținta lor a fost aceeași: pace și iubire.

Un credincios din biserica penticostală m-a întrebat de ce am făcut filmul experimental cu Alieni de pe You Tube; că ce reprezintă, că eu ca și credincios nu ar trebui să vorbesc cu copacii, de ce îi tratez ca pe niște oameni, că vor crede oamenii că am luat-o razna. „Eu cred că există Dumnezeu, unul care e în tot și în toate și de aceea sunt curios să-l înțeleg” am răspuns. Cred în cei ce cred și cred și îi înțeleg și pe cei ce nu cred, lucru care mă îndeamnă să hotărâsc că trebuie să-i ascult pe amândoi fără discriminare, să nu-i separ.

Dacă încerc să îi elimin pe cei ce nu cred și rămân cu cei ce cred, atunci valoarea credinței dispăre, ca în povestea cu sarea și zahărul sau cald și rece sau alb și negru. Una fără alta devin dogme și dogma e periculoasă, e obsesie. Obsedații credincioși sau obsedații atești se vor

bate întodeauna între ei. Fac războaie. Întotdeauna în istorie obsedații și orgolioșii s-au războit.

Actul credinței în lume este minimalizat și prost înțeles și interpretat. De exemplu, când emigrezi și ajungi în altă țară, o faci cu credința că vei fi fericit, deci e un act de credință, deci chiar dacă ești ateu, te poți numi credincios fără să fii incriminat, înfruntat sau bombardat de o opoziție..., oricare ar fi ea în acest caz. Când scrii o poveste sau o poezie e tot un act de credință pentru că nu știi cum se va finaliza, însă speri și crezi că va fi bine, de aceea continui la ea. Când te îndrăgostești de o fată sau băiat o faci în credința că se va lega și sfârși frumos. Credința vine de la creatorul nostru, de la forța care e Dumnezeu. Deci, Credința ne formează din naștere, se naște cu noi și ca atare nu ne este dată de religie sau altă organizație. Când te naști într-o biserică sau aderă la un grup, acestea te ajută și te îndrumă cum să beneficiezi de forța credinței care e în noi. Când te rogi te echilibrezi, intri în normalitate. Problema care apare și pe care nu o admir este faptul că un grup religios sau altul îți impune și îți cere să crezi numai în drumul ales de ei, considerat de ei drumul spre adevăr, și să nu-i ascuți pe ceilalți pentru că sunt greșiți. Aș prefera să fie modești și să spună că ei au ales, preferă să fie sănătoși în felul acesta - de a se ruga și de a crede, de a atinge dragostea pentru care au fost născuți în religia părinților lor.

Azi, credința o vedem în acest fel, mâine vom descoperi drumuri noi, descoperind împreună rostul vieții în funcție de mesajele descoperite și înțelese, trimise în dar de creator. El ne conduce ca un adevărat părinte prin toate experiențele vieții până în adâncul ființei pentru a înțelege cine suntem. Ne leagă cu atenție între rău și bine, între bucurie și durere, frumos și urât până ne găsim echilibrul bunăstării și împlinirii divine.

De-alungul istoriei omului au fost mulți înțelepți și îndrumători spirituali spre folosirea ritualului de rezolvare și vindecare prin credința a greutăților de zi cu zi. Acești pioneri curioși și căutători de drumuri au fost îndepărtați, sau mai rău, au fost arși pe rug. Astfel au fost eliminați din societate de marile grupuri și conducători de grupuri care au văzut o afacere profitabilă, manipulând masele prin controlul religiei; independenții fiind ignorați au dispărut în

anonimat sau în casele de nebuni, materialele lor cenzurate sau șterse din anare, vocile lor înăbușite și scoase din circulație.

Eu nu sunt jurat niciunei religii, sunt creștin pentru că sunt născut din părinți creștini într-o țară creștină, România și sunt conștient și dedicat credinței, ea mă definește. Societatea și civilizația umană dispăre fără credință, iar faptul că a fost scoasă din școli și nu este apreciată de politicieni, mă sperie. Fără educație spirituală nu pot funcționa artele și fără ele dispăre creativitatea și privirea spre viitor, dispăre iubirea de familie și țară; lipsa credinței ne îndepărtează de adevăr, de identitatea divină. Cum te poți prețui fără să prețuiești și fără să fii prețuit? Suntem o conștiință sau un mușuroi de viermi inconștienți de existența și măreția lor? Cum putem trăi fără dorința de nemurire, de a ajunge acasă depășind moartea?

Viața ne este luată din mână fiind preocupați cu lupta pentru supraviețuire și hrănirea noului mit, banul, materialismul și cultul personalității, populismul. Eu nu vreau să creez un cult, ci doar sunt interesat ca o îndatorire față de identitatea mea și a celui ce sunt, să aflu calea binelui. Tot ce ne este dat este în beneficiul nostru și avem datoria să-l împărtășim. Toate invențiile și descoperirile științifice și tehnologice ne sunt date spre beneficiul general, nu doar corporatist sau individual, pentru că s-a ajuns la ele prin contribuția tuturor și chiar a sacrificiului speciei noastre; ca atare trebuie să fie în folosul tuturor. Acești indivizi care se îmbogățesc pe spinarea unei națiuni profită de securitatea și siguranța asigurate și nu dau nimic înapoi, de aceea ar trebui făcuți de rușine în fața semenilor lor. Aspirația universală trebuie să aibă prioritate înaintea lăcomiei individuale sau corporatiste lipsită de responsabilitate și echilibru rațional și moral. Putem ajunge acum în centrul universului dacă o dorim ori nu, să ne exterminăm la nesfârșit prin apocalipse în cercuri ciclice.

Conducerea societății nu trebuie lăsată în mâna unor grupulețe financiare sau politice. Trebuie să realizăm asta înainte de a fi duși în răpă. Trebuie să participăm și să sacrificăm timpul pentru reușita scopului vieții, aceasta e credința pe care trebuie să o recunoaștem dacă vrem să nu repetăm istoria disparițiilor regulate ale civilizațiilor de pe pământ. Să luptăm pentru și să apărăm accesul la adevăr. Minciuna ne

conduce și e la putere azi! „Îl minți pe urât că e frumos și el te iubește!” Când ne maturizăm? Nu știu.

Știu că sunt multe ușile Domnului și câte suflete sunt pe pământ, tot atâtea credințe și toate legale și independente. Consumăm o viață încercând să ne întregim, să ne căutăm împlinirea și întregirea întregului, toate demersurile realizate nu prin forțare și asuprire, ci prin libera îndreptare și atracție către locul potrivit. Credința nu trebuie lăsată doar pe mâna întâmplării sau a celor la putere. Credința e prea importantă pentru existența conștiinței omului ca să fie lăsată la cheremul altora ori să fie divizată și neglijată. Noi suntem inundați de materialism și s-a creat mitul fericirii prin posesia lui, însă forța adevărată stă în conștiința și sufletul omului, căci el e etern, materialul însă nu. Planetele se nasc și dispar, însă conștiința nu. Când gândești te reabilitezi, când crezi exiști, când îți folosești harul și talentul spre realizare și împlinire, atunci Dumnezeuști. Te apropii de casă. Te întregеști.

Fiecare interpretează călătoria spre adevăr în felul lui și toate căile sunt adevărate, însă „întortocheate și spiralate”. Nu trebuie să dictăm nimănui direcția, ci să fim credincioși în ceea ce suntem și drumul ales. Viața e poezie atunci când conștientizezi că tot ceea ce este în jurul tău și în univers face parte din tine. La unii mai mult, la alții mai puțin, de aceea e recomandat să nu-i acuzăm sau să ne îndepărtăm de alții pentru că există o explicație și pentru diferența dintre noi. Toți suntem unici în felul nostru. Vecinul tău e gelos și îl acuzi. Nu o face, pentru că și tu ai o sămânță de gelozie în tine care poate exploda. În loc să te bați cu lumea să o convingi să fie ca tine, mai bine adaptează-te și înțelege-te pe tine. „Scoate-ți bârna din ochiul tău!” Toți suntem un tot unitar, suntem din unul Dumnezeu, Creatorul. Toată viața ne căutăm să ne completăm. Este loc pentru noi toți în întregul și măreția credinței. Soția mea e budist, eu sunt român ortodox. Merg cu ea la templu și mă rog, ea merge cu mine la Biserică și se roagă, iar în casă e armonie. Merg la Sinagogă pentru a lua interviuri și acolo mă rog, merg la bapțiști, la penticostali, catolici, sâmbetiști etc. și mă rog. Am rămas o dată blocat cu mașina în nisipul deșertului Simson din Australia. Acolo am căzut în genunchi și m-am rugat Domnului. Toate drumurile se deschid cu

cheia lui Dumnezeu, rezolvările și vindecările duc și vin de la Creator și trăiesc în bună înțelegere cu fiecare.

Este mare diferență între religia organizată corporatist și credința individuală. A nu fi confundată corporația cu Biserica mamă. Dumnezeu îți dă după puterea ta. Poți începe viața prin a fi ateu, apoi devii ortodox, pe urmă penticostal, baptist, catolic, budist, musulman etc. Cine sunt eu să te judec? Este călătoria ta spre acasă, spre împlinire.

Religiile corporatiste nu au rezolvat dorința credinciosului adevărat. L-au îndepărtat de suflet și direcționat spre plăcerile materiale, pământene. Credința fiecărui cetățean e diferită față de celălalt, de aproapele lui, toți avem dorințele și lipsurile noastre unice de împlinit și nu ar trebui amestecată cu politica.

Stelian GOMBOȘ

Treizeci de ani de la Revoluție...

(Din seria: “Pro Memoria”)

La sfârșitul acestui an – 2019, vom comemora, rotund, treizeci de ani de la Revoluția din decembrie 1989!... Altfel spus, ne aflăm, deja, la 30 de ani după jertfa sângeroasă a tinerilor noștri români!...

Da, treizeci de ani, mult, puțin, Dumnezeu știe, de când unii au murit pentru ca alții să (re)învieze, căci ei au murit ca noi să fim liberi, pentru că ei chiar au crezut „că vom muri și vom fi liberi!...”

Va să zică, am intrat, iată, în anul al treizecelea de la Revoluția noastră din decembrie 89!...

Da, am parcurs toți acești ani, cu bune și cu rele, cu frumoase și cu grele!...

Altfel spus, 22 Decembrie 1989 a însemnat sfârșitul regimului comunist în România. S-au scurs 30 de ani de atunci, răstimp în care s-a pus în permanență în discuție dacă „A fost sau nu a fost” cu adevărat o revoluție în Decembrie 1989. Răspunsul este unul simplu și singurul: Da, în decembrie 1989 a avut loc Revoluția care a schimbat sistemul social impus cu peste cinci decenii în urmă de trupele sovietice.

La 22 Decembrie 1989 s-a scos pumnul ori călușul din gura populației îndelung persecutate, s-a pus capăt unor experimente sociale care au marcat întreaga Românie, cum ar fi, de pildă: instaurarea regimului totalitar și a politicii dictatoriale a cuplului prezidențial, ceaușist, cenzura ideologică, marxistă și ateistă, raționalizarea alimentară și cea energetică.

Tot acum a încetat procesul de industrializare și a economiei centralizate și planificate. S-a încheiat procesul de sistematizare a satelor și multe altele!...

A fost oprit proiectul de sistematizare al centrului Bucureștiului, proces care a produs o ireversibilă modificare a aspectului orașului, cât și pierderea pentru totdeauna a unor monumente istorice, cum ar fi, bunăoară, Ansamblul Monahal – Mănăstirea Văcărești și a unui model de locuire urban.

Cu alte cuvinte, 22 Decembrie 1989 a însemnat revenirea României la sistemul social de tip capitalist, al încercării unei normalități politice, a restabilirii dreptului de proprietate, a creării structurilor politice și economice menite să asigure libertatea și prosperitatea populației, atât cât s-a putut ori s-a reușit!...

Schimbarea de sistem intervenită în Europa Central - Orientală și de Sud - Est a fost respinsă de către Nicolae Ceaușescu, motiv pentru care Revoluția decembristă a debutat cu o replică violentă a autorităților, soldată cu arestări, morți și răniți!...

În altă ordine de idei, astăzi, la 30 de ani de la Revoluția din Decembrie 1989, încercăm o aducere aminte a acelor evenimente și motivele care au dus la acestea cât și o examinare a parcursului societății românești postdecembriste.

Căci, uneori sau, chiar deseori, rătăciți în tihna și pacea libertății, privim la cei morți în Decembrie 1989 fără a mai avea putere să înțelegem jertfa lor. Libertatea și bunăstarea au ofilit în noi floarea curajului de acum 30 de ani.

Devenind, în acest fel, niște sărmane marionete, am ajuns, practic, personajele unui teatru al absurdului, care constituie falsa democrație post - decembristă.

Adică, deși ne credem vii, noi suntem, de fapt, morți!...

Ei, morții din Decembrie 1989 sunt, în fond, cei vii, cei mântuiți!...

Drept urmare, în aceste clipe sau momente, eu unul nu pot să fac altceva decât să le aduc: deosebită cinste, aleasă grațitudine, adâncă recunoștință și profundă prețuire lor, tuturor!...

În ce ne privește pe noi, cum remarcam și în rândurile anterioare, Dumnezeu cu mila ori, mila lui Dumnezeu în toate, suntem, cel puțin, tot cam aceeași: la fel de epigoni și de impostori, la fel de lacomi și de hrăpăreți, mai correct spus, la fel de ahtiați, dacă nu chiar mai abitir, după câștig rapid și îmbogățire nehibzuită, la fel de mândri și de orgolioși, de egoiști și de trufași, de țăfnoși și de prețioși, precum și tare ipocriți sau fățarnici!...

Prin urmare, nimic nou sub soare, doar, “alte măști, aceeași piesă!...”

Mie, unul, îmi pare, deci, foarte rău, că progresele reale, concrete, veritabile, adevărate și profunde, merg foarte încet, evoluăm tare lent, în ritmul melcului, din toate punctele de vedere!...

De aceea, astfel stând lucrurile, eu, personal, îi rog pe ei, pe eroii, martirii și mucenicii noștri, să ne ierte, fiindcă nu știu în ce măsură am fost ori suntem vrednici de (toată) această jertfa a lor, altfel bine primită de Dumnezeu – Preabunul și Preamilostivul!...

De asemenea, reflectând și meditănd, acum, în acest an comemorativ, la tot ce am dobândit în urma acestei mișcări/revolte populare, vom constata că am obținut libertatea de care nu știm a ne bucura îndeajuns, șansa, oportunitatea și bogăția de care nu ne putem folosi în mod suficient și, eficient, deschiderea și receptivitatea de care nu știm să profităm într-un fel anume, complet și concret, și, tot așa, mai departe!...

Cu alte cuvinte, datorită micimii noastre sufletești ne rezumăm la fapte, lucruri și proiecte mici, sau la planuri, fie doar pe hârtie, fie începute totuși, dar, niciodată terminate sau finalizate!...

Așadar, dincolo de toate acestea, este nevoie de o schimbare, adâncă și (de) modificare, profundă și radicală, care să plece, să pornească de la fiecare dintre noi, altminteri, jertfa compatrioților noștri din decembrie 89, va rămâne una fără scopul/obiectivul urmărit și finalitatea dorită de către noi toți, inclusive, sau, îndeosebi, de către ei, fără atingerea idealului la

care (să) aspirăm într-un suflet comun, acela al înținerii și (con)viețuirii, cu adevărat, într-o lume, realmente și totalmente nouă!...

Însă, pentru a nu aluneca ori cădea în pesimism accentuat sau patetism derizoriu, tind să cred că am învățat totuși câte ceva din toate aceste vremuri, momente și evenimente perindate și parcurse în toți acești treizeci de ani, cel puțin unii dintre fiii acestui neam și popor!...

Totodată, vreau să cred că, dincolo de toate cele enunțate sau invocate mai sus, am ajuns și la o maturitate nu doar la o sațietate, că am dobândit/obținut și, chiar, cultivat câteva repere, principii, valori și virtuți, cum ar fi: al selecției, competiției, eficienței și exigenței, corectitudinii, onoarei, onestității, fermității și demnității!...

Măcar, așa, câte puțin din fiecare!...

Și, cu toate acestea, mai este, încă, mult loc pentru mult bine, în țara această!...

De aceea, Dumnezeu – Mulțărăbdătorul și Multîngăduitorul, să ne stea, să ne fie alături, pentru a ne bucura, cu toți, împreună și dimpreună!...

Iar pentru ei, pentru eroii noștri, să ne rugăm, permanent, neîntrerupt și neîncetat, ca Dumnezeu să-i ierte și să-i odihnească, cu Dreptii și cu Sfinții Săi!...

Veșnică să le fie amintirea, recunoștința, prețuirea și pomenirea! Amin!...

Vavila Popovici – (Carolina de Nord)

Noua Suliță - Hotin

„Nu plânge pentru că s-a terminat, zâmbeste pentru că s-a petrecut.”

Gabriel Jose Garcia Marquez

Trecutul înseamnă timp trăit, prezentul este doar o clipă. De aceea refuz să cred că ceea ce s-a petrecut aparține morții, întrucât trecutul se răsfrânge asupra clipei prezente și asupra

viitorului nostru.

Istoric vorbind, după dezintegrarea marilor imperii din Europa Centrală și de Est la sfârșitul Primului Război Mondial, Transilvania, Basarabia și Bucovina s-au unit cu Regatul României în 1918, formând pentru a doua oară în istoria românilor – după Unirea realizată de Mihai Viteazul în anii 1599-1601 – **România Mare**.

Nicolae Iorga ne vorbește în *Istoria românilor prin călători* despre multe scrieri ale străinilor despre locuitorii țării noastre și m-am oprit la însemnările consulului Marii Britanii, scrise în 1833, cuprinse într-o voluminoasă descriere, intitulată *Pământul Principatelor Române*: „... Astfel românii au ajuns a fi o concentrare de cea mai mare vitejie, de cel mai înalt geniu, cu cea mai rară omenie și cu cea mai evanghelică ospitalitate și afabilitate. Dinspre partea dacilor sunt îndrăzneți, cum se vede la călărie fără șa, sunt dibaci în a călări și fabrica orice, învățând orice artă nouă numai dintr-o singură vedere la altul, în iuțea cu care-și găsesc singuri hrana la drum, în puterea de a dumesnici animalele sălbatice, în hotărârea de a umbla fără cea mai mică spaimă în întunericul cel mai gros prin pădurile cele mai neștrăbătute și pustii, prin munții cei mai periculoși, prin pustietățile cele mai adânci și întunecoase. Dinspre partea romanilor, au priceperea la cânt și la dans, la frumoasa cetire și la poezie, la tot felul de arte, la mănuierea iute a armelor, la înțelegerea fără preget și la spontana imitație, fără a mai adăuga numele și graiul”.

Tot Nicolae Iorga mai amintește însemnările unui consul prusian, prin anul 1848, cu privire la poporul nostru: „Sânt o rasă frumoasă, deosebită prin moravurile-i simple, curățenie și cinste, cu excepția clasei de sus, asupra căreia s-a întins influența corupătoare a Fanarului”.

Cât privește *Noua Suliță*, localitatea este semnalată în descrierea Basarabiei, într-o publicație germană din 1876. Autorul acelor însemnări vorbește despre frumusețea peisajelor, a dumbrăvilor pline de privighetori. Nu lipsesc și anumite remarci de înapoiere, numindu-le „condiții primitive de trai: dorm pe pământ și transmit acest obicei și coloniștilor germani, care se întind lângă pat, unul cu capul pe genunchii celuilalt”. Pe mine m-a amuzat această descriere, chiar mi-am imaginat un tablou pictat... Așa o fi fost în acei ani, în anumite locuri! Dar faptul că

nemții imitau gestul, mă face să cred că era ceva ce descoperiseră atunci, acolo, ceva odihnitor, poate un gust al libertății, poate plăcerea de a simți răcoarea și mirosul pământului...

La vremea când m-am născut, județul Hotin făcea parte din Regatul României și capitala era orașul cu același nume. Județul se afla în nord-estul României Mari și la vest se învecina cu județul Cernăuți. Despre orașul Cernăuți, înconjurat de numeroase edificii religioase ctitorite de-a lungul secolelor de domnitori și boieri moldoveni, am aflat multe din povestirile bunicilor. Astăzi, când scriu, zeci de kilometri și zeci de ani despart România de orașul pierdut în uitare... Doar clopotele mănăstirilor sucevene încearcă să mai trimită sunetul lor disperat spre Cernăuți. Distanța dintre Suceava și Cernăuți, este de 82 km și poate fi parcursă în aproximativ o oră și unsprezece minute. Distanța dintre Cernăuți și Putna este de 71 de km și poate fi parcursă într-o oră și nouă minute.

Când am vizitat Mănăstirea Putna (1970), prima mănăstire zidită de Domnitorul Ștefan cel Mare, mi-au dat lacrimile. Am îngenunchat în iarba verde. O întreagă pagină de istorie mi s-a ivit în fața ochilor, un sentiment dureros m-a năpădit și am scris poemul: *Cu fruntea plecată-n dantela verde a pământului,/ ascult taina țărânei și-al strămoșilor plâns./ Un clopot cu sunet solemn rupe tăcerea/ chemând credincioșii la slujbă./ Mă ridic brusc, îmi fac semnul crucii,/ aminte-mi aduc de clipă și de Dumnezeu:/ „Îngerul Iubirii este prezent/ în delicatele fire de iarbă,/ căci iubirea este în a da...”/ Și mare e iubirea Ta, Doamne!/ O lumină diafană scaldă totul din jur,/ privirea-mi caută-n zadar/ orizontul dincolo de hotar;/ sărut cerul, pădurile verzi,/ pământului îi cer iertare, pentru neputință/ și pentru multele semne de întrebare./ Căci ne-iubirea este în a se lua!/ Mă apropii de lespede mormântului lui Ștefan,/ privesc vrejurile meandrice – funii ale cerului.../ Mă-nchin măreției lui, spun o rugăciune / și-ntreb cerul:/ Unde ești Ștefane Mare? Unde e Moldova ta?*

„Moldova de sus, ne spune Dimitrie Cantemir în «Descrierea Moldovei», cuprinde șapte ținuturi: Hotinului, Dorohoiului, Hârlăului, Cernăuților, Sucevei, Neamțului și Bacăului. Partea din sud a Moldovei a fost o bună vreme sub stăpânirea turcilor, deși erau foarte mulți moldoveni care-și păstrau religia creștină. Era formată din patru

părți: Buceag, Akerman, Chilia și Ismail”. Cantemir ne precizează că Buceag în limba tătarilor înseamnă «colț», deoarece aici pământul între Dunăre și Nistru, spre Marea Neagră, face un colț ascuțit; că acest nume vine de la o denumire mai veche «bessi» și de aici ar veni denumirea de Basarabia.

Cernăuți, orașul situat la o distanță de numai 28 de km de Nouă Suliță, își trăiește viața pe malurile Prutului, râul traversând liniștit orașul. În antichitate râul era cunoscut sub numele Pyretus, iar sciții îl numeau Porata, adică apă furtunoasă. Izvorăște din Carpații Păduroși din Ucraina, în drumul său lung curge spre est, mai apoi pe direcția sud-est și se varsă în Dunăre lângă Reni, la est de orașul Galați. Orașului Cernăuți i se spunea „mica Vienă” întrucât avea clădiri cu arhitectură interesantă, unele construite și altele refăcute pe vremea dominației habsburgice. Era un oraș românesc existent încă de pe vremea lui Alexandru cel Bun, domn al Moldovei (1400-1432), devenit cosmopolit, în care trăiau în perfectă înțelegere: ucraineni, polonezi, români, germani, evrei, unguri. Dar limba pe care o vorbeau era cea românească, chiar dacă graiul suna puțin altfel. Și era al treilea oraș al României interbelice, ca populație, după București și Chișinău. În 1918 când s-a dezmembrat Austro-Ungaria, orașul a devenit al României.

La distanța de 48 km nord-est de orașul Cernăuți – fosta capitală a dulcii Bucovine a lui Eminescu – se află orașul Hotin, oraș atestat pentru prima dată în anul 1001, localizat pe malul drept al Nistrului. În orașul Hotin, pe o colină naturală aflată într-o mică depresiune înconjurată de o culme de dealuri, se află Cetatea Hotin. „Colț de țară ștefaniană”, cum frumos a glăsuț un poet de pe acele meleaguri.

În *Istoria Românilor prin călători*, Nicolae Iorga pomenește de *Noua Suliță*, ca fiind „granița a trei împărății”. Acolo locuiau ucraineni, români, ruși, evrei și polonezi.

În România Mare, cu Basarabia și partea de Nord a Bucovinei, lipite de „Patria Mamă”, se afla orașelul Suliță, numit și Noua Suliță după pârâul care curge prin el. Făcea parte din județul Hotin, unul dintre județele Moldovei dintre Prut și Nistru (Basarabia) și era ultimul județ spre Nord al acesteia. Era, pe vremuri, ținutul din marginea Poloniei și cuprindea cetatea Hotinului, menită să apere Moldova

dinspre acea parte.

Numele de „Bucovina” provenind din cuvântul slav pentru *fag* („buk”), putem înțelege că vorbim de o „țară a fagilor”. Județul și-a luat numele de la cetatea care-și răsfrânge, în fața Cameniței – bastion al Poloniei de altădată – chipul în apele Nistrului.

Ctitorită de daci, refăcută de Dragoș, Alexandru cel Bun și Ștefan cel Mare, azi este uitată, lăsată pe pământ străin. Istoria cetății pare confuză: Costache Negruzzi ne-a lăsat o nuvelă romanțată în care vorbește de sfârșitul lui Alexandru Lăpușeanu în această cetate; Miron Costin spune că cetatea ar fi fost construită de daci și dacă avem în vedere că dacii au locuit în Podolia și au avut acolo fortificații între care Petridava (Camenița sau Kamenet-Podolsk de astăzi) aflată la 17 km de Hotin considerată a fi fost „sora de peste Nistru”, afirmația ar putea fi adevărată. Săpăturile arheologice efectuate în zonă au dezvăluit, în apropiere, zidurile a două alte cetăți mai vechi, una datând din secolele IX-X și alta, din secolele VII-VIII, după unii chiar secolul V, ceea ce ar fi un argument în plus pentru originea dacică a fortificației.

Existența cetății a fost tulburată de incursiuni austriece, rusești, turcești. În lucrarea sa *Descriptio Moldaviae*, scrisă în limba latină, în perioada 1714-1716, Dimitrie Cantemir descria astfel Cetatea Hotin: „Aici se află Hotin sau Hotin, o cetate pe Nistru, față în față cu Camenița. Se numără printre cele mai mari cetăți ale Moldovei. Înainte vreme era întărită spre apus cu ziduri foarte înalte și cu șanțuri adânci, iar în partea dinspre răsărit era întărită pe malul abrupt al Nistrului și de stânci ascuțite, dar în războiul din urmă cu rușii, turcii au luat cetatea în 1712, i-au dărâmat zidurile cele vechi dintr-o parte, iar în cealaltă parte au împrejmuț-o cu lucrări de întărire noi și au lărgit-o mai mult de jumătate, încât azi i se poate spune pe bună dreptate cea mai frumoasă și cea mai tare dintre cetățile Moldovei. Pe când se afla încă în stăpânirea voievodului Moldovei, cârmuirea acesteia era în seama unui oblăduitor pus anume; acu, când se află sub puterea turcească, este cârmuită de un pașă turcesc, lucru ce este potrivit tractatelor și învoielilor cu leșii, în care se arată lămurit că în cetățile Moldovei nu va putea fi așezată oaste turcească.”

Cetatea are o pată neagră pe zidul ei. O legendă

spune că pata a fost creată de lacrimile ostașilor din castel care au luptat împotriva otomanilor și care au fost uciși de turci în interiorul fortăreței. O altă legendă spune că pata a fost creată din lacrimile unei fete cu numele de Oksana, pe care turcii au îngropat-o de vie în zidurile cetății. Am găsit de curând, într-o revistă, cuvinte mișcătoare semnate de jurnalistul Lucian Reniță: „Din orice parte te-ai apropia, cetatea te copleșește. Eleganța exterioară și eclectismul istoric se regăsesc și în interior, unde se amestecă straturi arhitectonice din diverse epoci și culturi. Pentru un istoric sau istoric al artei, puține construcții ar putea fi mai grăitoare și pline de simboluri precum aceasta - de la ornamentele zidurilor și meterezelor, pictura din paraclis datând din vremea lui Petru Rareș, și până la detaliile porților, ușilor, ferestrelor, formelor în lemn, fiecare păstrând câte ceva de la temporarul cârmuitor. Însă cel mai mare mister al fortăreței este, probabil, pata de pe zidul arcuit, care ar părea să sugereze că cetatea înstrăinată plânge. O legendă spune că aceasta provine din lacrimile ostașilor moldoveni ce au luptat împotriva otomanilor și care au fost măcelăriți în interiorul fortăreței. O alta, asemănătoare cu legenda Meșterului Manole, vorbește despre plânsul unei moldovence zidite de vie, de turci, în peretele cetății. Hotinul este o filă de aur smulsă dintr-un vechi hrisov domnesc, peste care străinii încearcă să pună un sigiliu fals. Chiar dacă vorba românească a devenit o raritate, într-un oraș care și-a pierdut buletinul de identitate, e destul să urci pe crenelurile cetății, să vezi Nistrul măreț, să privești la pietrele care mai păstrează sângele și voința de libertate a părcălabilor moldoveni, pentru ca să simți că, oricât ar fi oamenii sub „vremi”, vine o zi care aduce lumină, adevăr și dreptate, acolo unde a dispărut și ultima speranță. Altfel, de ce, de fiecare dată când văd cetatea, cu al său zid arcuit și ornamente din cărămidă roșie, mă încearcă un sentiment de intimitate, de acasă? Cetatea nu ne-a uitat. Hotinul ne recunoaște. Este al nostru pe veci.”

Din Polonia venise cândva bunica tatălui meu cu cele patru fiice, în Hotinul românesc, după dispariția soțului ei cu titlul nobiliar de Pan, obținut pentru merite eroice. Una dintre fiicele ei cu numele de Antoaneta, s-a căsătorit cu bunicul meu, românul cu numele de Teodor care locuia în Noua Suliță, ai cărui părinți purtau frumoase

nume de Maria și Ilie. De acolo, din Sulița și din Cernăuți s-au refugiat rudele tatălui meu, în anul 1943, venind toți în locuința noastră, pe atunci, din Oltenia.

Prima mențiune documentară a orașului Noua Suliță datează din anul 1456, timp în care făcea parte din Ținutul Hotinului – regiunea istorică Basarabia, Principatul Moldovei. În 1812, la București, s-a semnat tratatul de pace între Imperiul Rus și cel Otoman, în urma războiului ruso-turc din 1806-1812. Rusia a ocupat atunci teritoriul de est al Moldovei dintre Prut și Nistru și l-a alăturat Ținutului Hotin și Basarabiei, Buceagului luate de la Turci, transformând-o într-o gubernie cu zece ținuturi. După unirea Basarabiei cu România în 1918, Noua Suliță a făcut parte din Țara noastră – România. În 1940 Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța au fost ocupate de sovietici, în 1941 eliberate până în 1944, când au fost integrate separat în RSS și Ucraina.

Din povestirile bunicului am aflat că pe dealuri creșteau fagii și stejarii cu coroane frumos dezvoltate. În cea mai mare parte a ținutului pâlcurile de stejari de pe înălțimi erau despărțite de porțiuni cu ierburi înalte și flori; stepa propriu-zisă se strecura numai în lungul văii Prutului, pe o fâșie subțire. La începutul secolului al XX-lea, în 1905, a fost construită gara de cale ferată din localitatea Sulița; pe acolo se exportau piei bovine în Austria. Gara este cunoscută și prin faptul că în anul 1915 trecuse spre Rusia jurnalistul, poetul american John Reed. Bunicul fusese numit șef de gară, i s-a dat o locuință în pavilionul gării, pe strada care luase numele de „strada Gării”. Era unul dintre fiii primarului comunei Marșenița, comună apropiată de Noua Suliță și a moașei comunale despre care se spunea că adusesese pe lume mulți copii și vindecase multe femei suferinde. Pe atunci femeile nașteau acasă și membrii familiei așteptau cu emoție și vărsau lacrimi de bucurie la ivirea unui copil pe lume.

Am găsit fotografii cu gara din Noua Suliță. Am privit și, din cele aflate de la bunici, se pare că acolo, la etajul clădirii ar fi fost locuința dintâi a bunicilor mei, dacă nu cumva clădirea a fost refăcută între timp.

Mai apoi și-au construit o casă tot pe strada Gării, acolo unde bunica începuse să dea naștere copiilor, celor doi fii și două fiice. Că așa era pe atunci, când se pornea o femeie să facă copii, dacă

aceștia erau reușiți, făcea alții în serie și de multe ori se creșteau unii pe alții. Și se opreau când luau în calcul venitul și întreținerea lor. Acest venit era de cele mai multe ori confortabil pentru o familie. Exista și un liceu comercial în localitate, la care a fost dat fiul cel mare, tatăl meu. După terminarea liceului, sora cea mare se pregătea pentru facultatea de medicină, dar evenimentele istorice au determinat-o să renunțe; tata fusese admis la Facultatea de Electromecanică din Paris și deoarece părinții nu puteau să-i asigure acolo întreținerea, a renunțat și a urmat cursurile Academiei comerciale, sora cea mică trebuia să rămână lângă părinți, iar fratele cel mic a fost dat la un gimnaziu industrial. Până la pensie tata a ocupat funcțiile de contabil, șef al depozitelor CAM și economist. S-a căsătorit în 1933 cu o ființă născută tot în Noua Suliță, de origine poloneză după mamă. Doi ani mai târziu au dat naștere unei fete... aceea eram eu. Cordonul ombilical fizic a fost tăiat, dar cel metafizic a rămas. Am rămas legată de cei preexistenți vieții mele, vii sau morți. Cei cunoscuți și dispăruți se reîntorc deseori în visele mele...

Îmi povestea tata că pe acele meleaguri a învățat pescuitul, fiindcă Prutul avea multe specii de pești, precum: crapul, carasul argintiu, roșioara, șalăul, bibanul. În gospodăria lor aveau un câine lup care se numea Lord (așa aveam să-mi botez și eu primul câine primit în dar). Obişnuia să-l ia cu el la Prut, atunci când nu se ducea pentru pescuit, ci pentru plăcerea lui de a înota. Îl lăsa pe mal și se aventura în înot. Câinele uneori îl însoțea, alteori rămânea la mal și îl urmărea. Într-una din zile, înotând ceva mai departe, a intrat într-un vârtej și pe când se lupta cu furia sălbatică a apei și nu putea nici să strige – tot nu l-ar fi auzit nimeni – s-a trezit înșfăcat de câinele său care l-a dus până la mal. Și acum, la bătrânețe când îmi repovestea, se minuna de inteligența și afecțiunea câinelui, dar, spunea tata, „un înger trebuie să fi fost prin preajmă”.

Clima în acea parte a țării, îmi povesteau părinții, este mai aspră decât în sudul țării, strugurii, de exemplu, nu ajungeau la coacere. Iernile erau aspre, geroase, viscolite uneori și cu un strat de zăpadă gros și stabil pentru o perioadă îndelungată. Totul în jur se acoperea cu o pătură albă, imaculată și pufoasă, de zăpadă. Peisajul de iarnă, părea desprins dintr-un basm. Doar săniile cu zurgălăi, mănate de cai robuști, bine hrăniți,

conduse de birjari cu căciuli mari pe cap, circulau pe străzile neasfaltate din Nouă Sulița, cu multe denivelări, așa încât la o viteză mai mare a săniilor, simțea că poți zbura din sanie.

Într-o zi de iarnă nespus de geroasă, când mama era în durerile facerii, tata plecase de dimineață în zona gării, unde se sărbătorea ziua Unirii. În acel an, 1935, a fost cu adevărat o iarnă grea, dar frumoasă. Se simțea mirosul de ger proaspăt și scârțâitul omătului sub picioare. Nu mai ninge, fulgii se jucaseră în zilele dinainte, într-un zbor zglobiu. Copacii erau dantelați, parcă pregătiți și ei de festivitate în acea dimineață geroasă de iarnă. Era un peisaj de vis. Cristalele care sclipeau îți fermecau privirea când priveai jos, înspre pământ, căci fuseseră nopți lungi și ninsese mult până în acea zi. Totul amorțise sub imensul ocean de ninsoare. Și-n adunarea tăcută, în așteptarea începerii festivității, s-a auzit glasul servitoarei: „Domnul șef, vă naște doamna!” „De parcă m-ar fi născut pe mine”, râdea tata de fata care nu știa prea bine românește. Bunica care asistase la naștere, îmi spusese că m-am învinețit, s-au speriat, au chemat preotul și m-au botezat în pripă... Era ziua sfântului mucenic Vavila în calendarul de atunci și bunica le-a spus să-mi dea numele mucenicului din ziua aceea, să fie cu noroc... Și nașa se numea Maria și preotul a spus: „Se botează în numele Domnului – Vavila-Maria”. În certificatul de naștere a fost trecut doar primul nume.

Într-o zi de sărbătoare națională m-am născut și această sărbătoare a Unirii, la acea vreme reprezenta ceva sacru, pentru întreaga noastră țară. Ziua de 24 Ianuarie 1859 a fost un eveniment semnificativ, care trebuie cinstit pentru că a însemnat, parafrazându-l pe Mihail Kogălniceanu, „cheia de boltă” pe care s-a construit România modernă.

Nu-mi amintesc mai nimic din perioada trăită în acest loc, fiindcă l-am părăsit curând și așa sunt copiii, încep să înregistreze imagini și memoria începe să li se dezvolte mai târziu.

Aș fi dorit să descriu casa în care m-am născut, dar despre ea nu am auzit vorbindu-se. Știu doar, din spusele părinților, că bunicul le-a atribuit o parte din terenul de lângă casă, tata a cumpărat toate materialele pentru construcția ei, a făcut și un plan al casei, pe care îl păstrez și astăzi, dar ordinul de mutare în Ardeal a trebuit executat, așa că a lăsat totul, cu gândul că se vor întoarce

cândva să-și construiască acea casă mult dorită. Au venit ocupațiile sovietice și visul a fost spulberat. Nu s-au mai întors pe acele meleaguri nordice.

Acolo sunt neamurile mele de veacuri în țărână-îngropați, alții răspândeți în cimitire îndepărtate, necunoscute, acolo este pământul care a avut dorința, dar n-a avut putința să ne păstreze.

Cândva scriam poezia intitulată *Tempi pasatti*: „În copilărie cântam, dansam Hora Unirii,/ în casa noastră, în curtea școlii./ Cântam: „Pe-al nostru steag e scris unire/ într-o limbă dulce, în care/ mi-am strigat prima oară părinții,/ locul în care am deschis ochii și am privit cerul,/ pământul pe care au călcat primii mei pași.../ Rudele s-au împrăștiat în cele patru puncte cardinale.../ Doamne, spune-mi, cine a suflat cu-atâta ură și blestem/ de s-au risipit toți atât de departe, atât de ușor,/ ca puful unei păpădii?/ Poate de aceea visez oasele strămoșilor/ ieșind din morminte și-alcătuiind în aer,/ o imensă cruce din năcră...”

Cât timp îngrămădit în câteva amintiri! Bucăți de viață! Le adun cu mintea și le spulber în cuvinte, pentru un timp viitor... Da, am învățat cum numai din clipa trecută poți pleca...

La doar doi ani și jumătate părinții au plecat într-o localitate montană din Transilvania (Ardeal), regiune aflată în interiorul arcului carpatic.

FRAGMENT DIN CARTEA „POPASURILE VIETII”, autor Vavila Popovici.

Im memoriam

MARIA „Mama Regină” a României

Principesa Maria (Marie Alexandra Victoria) s-a născut la 29 octombrie 1875, în Marea Britanie (nepoata Reginei Victoria a Marii

Britanii), la Eastwell Park și a fost fiica principelui Alfred al Marii Britanii, principe de Saxa-Coburg-Gotha și duce de Edinburg, și a ducesei Maria Alexandrovna a Rusiei.

După copilărie și adolescența petrecută în casa părintească, Maria s-a logodit la 16 ani cu principele Ferdinand de Hohenzollern, moștenitorul tronului României și la 17 ani, pe 29 decembrie 1892, s-au căsătorit. Un an mai târziu s-a născut primul copil al cuplului princiar, Carol al II-lea, cel care va deveni al treilea rege al României.

Maria, soția viitorului rege al României se va implica de tânără în treburile statului și pentru binele poporului. În timpul Războiului din Balcani (1912 – 1913) a izbucnit o epidemie de holeră, în iulie 1913, în tabăra românească situată în apropiere de Sofia. În ciuda poruncilor ferme ale Regelui Carol I, principesa Maria a trecut Dunărea pentru a vedea care este soarta soldaților români. Întoarsă la Sinaia, ea a obținut acordul Regelui de a organiza o tabără de ajutor pentru aceștia.

În anul 1914 Maria a devenit Regină, odată cu moartea lui Carol I și cu încoronarea lui Ferdinand ca rege al României. Încoronarea oficială a celor doi a avut loc abia în 15 octombrie 1922, la Alba Iulia. În timpul Primului Război Mondial, îmbrăcată în haine de soră medicală, Regina Maria a organizat spitalele de campanie și a fost prezentă printre cei suferinzi, împărțind medicamente, mâncare și păături soldaților răniți pe front sau bolnavilor de tifos. Pentru atitudinea sa curajoasă din timpul Primului Război Mondial a primit titlul de „Regina – soldat”. A fost supranumită de popor “Mama Regina”, “Mama răniților”, “Regina soldat”, datorită acțiunilor sale din perioada Primului Război Mondial, când a ajutat soldații aflați în spitalele de pe front. De asemenea și-a legat numele de viața culturală și artistică din România acelor ani. Regina Maria a fost și o îndrăgită scriitoare. Ea a început să scrie mai întâi poveștile pe care le spunea copiilor ei, mai apoi, în anii războiului, a scris pentru soldați și pentru diferite ziare. Întreaga sa operă totalizează peste 30 de volume de povestiri pentru copii, poezii și proză, dintre care cele mai cunoscute sunt Memoriile sale apărute în anii 1934-1935 sub titlul „Povestea vieții mele”. **Regina Maria** a fost

sfătuitorul cel mai apropiat al Regelui Ferdinand, până la decesul acestuia în 1927.

Regina Maria a fost și un excelent diplomat, prin vizitele sale în străinătate făcând cunoscută România, țara sa de adopție, și interesele ei. La sfârșitul Primului Război Mondial a mers la Conferința de Pace de la Paris, după retragerea delegației noastre, unde a promovat interesele României, reamintindu-le aliaților occidentali de sacrificiile armatei române în timpul Primului Război Mondial. A avut convorbiri cu președintele Franței, Raymond Poincaré, și cu primul-ministru Georges Clemenceau. Au urmat apoi vizite neoficiale la Paris și la Londra care au fost urmate de crearea României Mari prin reunirea provinciilor istorice. După venirea la putere a lui Carol al II-lea, în 1930, rolul acesteia în viața publică a fost marginalizat. La scurt timp a fost obligată să se autoexileze la Balcic (pe atunci în România), unde anturajul său era strict supravegheat și unde i s-a interzis orice implicare politică. **Regina Maria** a fost legată sufletește de două locuri: Balcic și Bran, locuri cărora le-a imprimat o amprentă ce se poate vedea și astăzi. “Balcicul și Branul sunt casele mele de vis, inima mea”, spunea Regina Maria.

Se spune că Balcicul l-a descoperit cu ajutorul lui Alexandru Satmari, care a insistat ca Regina să meargă în acea zonă în 1924. Un an mai târziu avea să înceapă construcția domeniului de la Balcic. An de an domeniul a fost înfrumusețat cu construcții și celebrele grădini. Datorită Reginei, în acea perioadă Balcicul va cunoaște un avânt urbanistic. Și din cauza izolării la care o supusese Carol al II-lea, Balcicul devine locul său de refugiu. De aceea, în 1933 când își întocmește testamentul, **Regina Maria** cere ca după moartea sa inima să îi fie depusă în micuța capela pe care o construise pe malul mării: Stella Maris, iar corpul să îi fie îngropat la Curtea de Argeș, alături de ceilalți membri ai Familiei Regale.

Trei ani mai târziu, în 1936, Regina se îmbolnăvește. La începutul anului 1938 a fost internată în mai multe sanatorii din Italia și Germania, existând bănuiala că ar fi avut cancer la esofag și ciroză. Simțindu-și sfârșitul aproape, Regina Maria i-a cerut fiului ei, Carol al II-lea, să-i trimită un avion care să o aducă în România. Monarhul României a refuzat. S-a oferit, însă, Hitler să îi pună la dispoziție un avion sanitar, pe

care îndrăgita regină l-a refuzat însă. Aceasta a ales să vină cu trenul în care, potrivit unor surse, ar fi și murit. Avea 63 de ani. Decesul a fost anunțat la 18 iulie 1938, la Sinaia, de regele Carol al II-lea. **Veșnică recunoștință!**

Ionel MARIN

AICI, DOAR AICI ESTE PATRIA MEA

Irina Lucia Mihalca

Aici, doar aici este patria mea

Tu, numai tu știi! Aici ți-s rădăcinile,
aici, cimitirul cu oasele străbunilor,
aici ți-e neamul – scutul neclintit
din piepturile
trecute prin foc și sabie,

aici, grâul a crescut cu sângele
și râurile de lacrimi,
aici ți-s mama și tata,
aici copiii,
aici, meleagul unde te-ai născut
și primul cântec de leagăn ascultat,
aici ai făcut primii pași
și-ai crescut vlăstar 'nalt ca brazii,
aici ai simțit dulceața graiului strămoșesc.

Tu, numai tu știi ce-nseamna suspinul, dorul și
jalea,
chiuitul și hora, dangățul clopotului, rapsozii,
sunetul buciului și-a doinei cântate,
cuibul de rândunică și barză,
flamura tricolorului
privit cu mândrie în zare,
pâinea coaptă-n vatră,
turmele de oi pe dealuri,
susurul izvorului, Dunărea și marea,
adierea vântului în codrii și-n plaiuri-ntinse,
crestele munților și zborul acvilei în cerul înalt.

Tu, numai tu știi, aici au trăit și-au luptat cei mai
viteji
și cei mai ageri regi și voievozi – trecuți în rândul
sfinților,
soldați, țărani – talpa țării, revoluționari
și-atâția eroi
căzuți pe câmpurile de luptă
ale Moldovei, Ardealului și Țării Românești,
pentru credință, pentru țară și neam
– Dromihete, Burebista, Deceneu, Scorilo,
Decebal,
Mircea, Alexandru cel Bun, Ioan Corvin,
Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș,
Mihai Viteazu,
Constantin Brâncoveanu,
Avram Iancu, Horia, Cloșca, Crișan,
Tudor, Bălcescu și Cuza,
Carol, Ferdinand, regina Maria,
batalioanele ce-au trecut Carpații,
în cântec de luptă, spre întregire,
cei prigonți, cei deportați
și cei care-ai murit în lagărele comuniste.
O piramidă a nemuririi!

Tu, numai tu știi ce-nseamna ruga,
bocetul
și durerea mamelor
pentru fiii plecați la război

– candelă veșnic aprinsă în inimi.
 Tu, numai tu știi ce-nseamna întruparea și-
 nvierea,
 potirul și pâinea, trupul și sângele,
 urme și pași,
 stele ce ard, fluier și nai,
 semnul crucii făcut pe pâine,
 zidirea Anei și înălțarea lui Manole,
 Miorița, ouăle încondeiate,
 ia și portul țesut și cusut,
 psaltirea în graiul lui Dosoftei,
 amintirile și poveștile lui Creangă,
 scrisorile, luceafărul și doina lui Eminescu,
 carul cu boi, țărâncile
 și ciobănașii pictați de Grigorescu,
 coloana infinitului
 și pasărea măiastră a lui Brâncuși,
 tânguirea viorii în balada lui Porumbescu,
 corola de minuni a lui Blaga,
 rapsodia lui Enescu,
 lacrima de pe malurile Prutului
 și toate câte și care-au stat, și stau la temelie.

Să nu uiți, să nu uiți, române!
 Cu lumină, cu iubire, cu recunoștință,
 cu tărie
 să spui tuturor:
 – Aici, doar aici este patria mea, România!

Victor Ravini (Franța)

**Metode vechi și noi
 (urmare din numărul anterior)**

Am făcut această analiză cu toată modestia
 cuvenită și fără nicio pretenție, numai ca să aflu

de ce a ajuns Miorița să fie disprețuită în țara
 noastră și să văd ce am putea face pentru a o
 repune la locul de cinste de unde a fost
 răsturnată, așa cum sunt răsturnate statuile când
 nu le mai place unora de ele. Oricine poate să
 răspundă altfel la aceste întrebări sau să vină cu
 încă alte întrebări și să răspundă la ele. Faptul că
 nimeni până acum din cercetătorii anteriori, nici
 chiar Blaga sau Eliade, nu a pornit de la o
 metodologie clară, cu expunere de probleme sau
 de întrebări la care să răspundă, nu ne poate
 împiedica să facem oricare din noi acest lucru,
 așa cum ne impune noua metodologie
 universitară.

1. Uciderea ciobanului este motivată juridic sau
 religios?

– Ca să putem înțelege atitudinea ciobanului în
 fața morții, trebuie mai întâi să știm care este
 cauza și scopul uciderii lui. Pentru a răspunde la
 această întrebare fundamentală, putem porni de la
 un cuvânt cheie, prezent în sute de variante ale
 Mioriței. Mulți cercetători s-au poticnit de
 cuvântul *lege* și au crezut că ciobanul este
 pedepsit cu moartea, după o judecată dreaptă sau
 nedreaptă. Niciun savant nu a deschis vreun
 dicționar român-român. În toate dicționarele
 limbii române scrie că înțelesul de lege juridică
 este recent, iar înțelesul mai vechi, singurul
 răspândit în cultura populară orală, este religios.
 Chiar și la scriitori clasici, ba chiar și la unii
 contemporani de ai noștri, când scriu despre
 mediul rural, *lege* continuă să aibă sens religios,
 iar nu juridic. Caracostea și Noica au arătat
 că *lege* în Miorița are înțelesul de *nomos*, ordinea
 din cosmos, nu ordinea din societate. Însă
 niciunul din ei nu a fost luat în serios. Ca atare,
 sensul religios al cuvântului *lege* implică un omor
 ce are o cauză religioasă cu implicații cosmice și
 un scop religios, tot cu implicații cosmice.
 Conotațiile cosmice abundă în toate variantele
 Mioriței. Concluzia mea este că orientarea
 juridică în cercetarea Mioriței pornește de la o
 premisă neîntemeiată și că trebuie să căutăm
 implicațiile religioase – mai exact mitologice –
 ale Mioriței.

2. Ce înseamnă unele cuvinte și expresii
 nefirești, ciudate?

– Mai multe cuvinte și expresii, din variantele
 Mioriței, par lipsite de logică – *străinel ca un*

inel, străinel ca o lună de inel, sprintenel ca o lume de inel și multe altele. Cercetarea anterioară vede în ele dovada pentru ura față de străin în general și față de ciobanul moldovean în special, dar nu ne explică ce este cu inelul, cu luna, cu lumea și cu celelalte expresii asemănătoare. *Tras ca prin inel*, a fost interpretat că el era subțirel de statură, sau cam cum am zice azi xxx-smal. Această concepție este combătută de Amzulescu și ceilalți trei, care menționează la p. 124: „Portretul ciobanului nu ne prezintă un personaj identificabil prin detaliul individual, pitoresc și singularizator, ci exprimă idealul de frumusețe tinerească și de cuceritoare bărbăție ce și l-a format poporul nostru.” Până aici putem fi cu toții de acord. Însă pe aceeași pagină, ei mai spun: „Portretul acesta nu s-a născut o dată cu Miorița, ci a fost preluat dintr-alte zone ale folclorului (...) Arta acestui portret este fără analogii în cuprinsul întregului nostru folclor.” Nu înțeleg cum „a fost preluat dintr-alte zone ale folclorului”, dacă „este fără analogii în cuprinsul întregului nostru folclor.” Cum se împacă aceste afirmații contradictorii în același paragraf? Iată arta derutantă de a spune ceva, cât și contrariul, arta de a spune și da și nu.

Amzulescu și ceilalți trei consideră că portretul ciobanului prezintă idealul de frumusețe exterioară, ceea ce nu este greșit, dar nici nu epuizează sensurile poeziei. Pentru a putea înțelege Miorița mai în profunzime, trebuie să știm ce înțelesuri abstracte a vrut autorul colectiv și anonim să sugereze cu fiecare cuvânt concret din fiecare vers. Cuvintele concrete conțin sensuri abstracte, metaforice, cu sensuri multiple, pe diferite niveluri. Excepție fac doar unele improvizatii adăugate ulterior și care au derutat pe cei ce au datat Miorița în vremuri recente. Cercetarea sinoptică scoate în evidență ceea ce poate fi mai vechi sau eventual autentic și ceea ce în mod sigur e adaos târziu, adesea improvizatie individuală și nereprezentativă pentru ansamblul variantelor. Tot ce este autentic în Miorița e simbol și abstracțiune, nimic nu e concret și real. Până și peisajul geografic în care se află ciobanul este un procedeu literar pentru a zugrăvi peisajul lui interior, psihic. Acest procedeu, de a combina imagini exterioare cu imagini interioare, este arhicunoscut și folosit de nenumărați poeți din literatura universală. Dar câți dintre noi mai citim azi poezie? Unii citesc Miorița ca poezie sublimă,

chiar și în traduceri ce nu pot fi perfecte, alții ca un „fapt divers” din ziar. Din respect pentru ei, nu îi mai numesc și aici. Afirmațiile lor regretabile sunt citate în carte, pentru a pune în evidență cât mai bine rezultatele pozitive ale cercetării lor. Fiecare, după educația și sensibilitatea estetică pe care o are sau nu o are. Nu toți putem avea educația și sensibilitatea poetică a lui Marin Sorescu.

Eu consider că însușirile exterioare din portretul ciobanului sunt un procedeu literar pentru a zugrăvi însușirile lui interioare, psihice. Acest procedeu nu este o noutate, ci e arhicunoscut. Portretul ciobanului, în sensul concret al cuvintelor pare nefiresc și nelogic. În sensul abstract al aceluiași cuvinte, ca portret interior, totul devine firesc și logic. Descrierea înfățișării ciobanului pare mai degrabă să fie expresia unui portret interior decât exterior. Întreg portretul exterior al ciobanului este compus din cuvinte ce simbolizează momente din ritul de pasaj prin care a trecut el anterior și are ca scop să prezinte frumusețea lui lăuntrică, profilul lui moral și spiritual. Multe expresii sunt rămășițe fragmentare, ca un fel de cioburi sparte, ale unor metafore sau alegorii, al căror înțeles a fost uitat de către cei ce ne-au transmis textul și uneori l-au modificat. Însușirile aparent concrete ale ciobanului au fost la început metafore pentru ceva abstract, legat de procedurile de inițiere ale ciobanilor arhaici. Procedurile tainice s-au pierdut, iar sensul tainic al cuvintelor de asemenea. Totuși, metaforele pot fi reconstituite – cam la fel cum reconstituim obiectele arhaice de ceramică sau statuile sparte – și dezvăluie că ciobanul a trecut anterior printr-un rit de inițiere, care îl califică pentru a trece la un nivel superior, o moarte rituală simbolică și o nuntă cosmică. El poate juca rolul unui erou mitologic, care obține nemurirea și reînnoiește lumea.

3. Cum pot să fie ciobanii frați când ei provin din diferite regiuni? Și ce e cu fratele străin? – Textele variantelor conțin date contradictorii: ciobanii provin din trei regiuni diferite și totuși sunt frați. Încă o contradicție: ciobanii sunt frați sau veri primari, iar unul dintre ei e străin. Acest lucru e lipsit de logică sau are vreun înțeles special, care s-a pierdut? Ciobanii din Miorița fac parte dintr-o frăție profesională cu o coeziune sacră. Se știe că în

societățile arhaice coeziunea frăției profesionale este garantată prin jurământ solemn și e mai presus decât legăturile de sânge sau deosebiri regionale. Crima împotriva unui membru al frăției este considerată trădare, mai gravă decât fratricidul obișnuit. Rudele victimei se răzbună asupra întregului clan al ucigașului. Nicio variantă nu condamnă uciderea baciului, fiindcă el nu este ucis în realitate, ci e vorba despre un omor teatral, simbolic. În mai multe variante, ciobanii suflă în buciume, să se audă pretutindeni că ei încep ritualul. Cine a mai văzut criminali care să anunțe societatea înconjurătoare că ei vor comite o crimă?

Am prezentat în carte elemente din care rezultă cu claritate că baciul a trecut deja printr-un rit de inițiere sacră, a ajuns la nivelul că poate vorbi cu animalele și urmează să mai treacă un prag inițiativ superior. El e văzut ca un înstrăinat de viața materială și ca un străin de această lume profană. Pe deasupra, el este individualist și se simte mai acasă în sfera muzicii și poeziei. El cântă din fluier dar nu pentru ciobani, ci pentru oile sale și pentru câinii săi, pentru munți, pentru brazi, pentru păsări, pentru soare, lună și stele, altfel spus, pentru sine însuși. Baciul este străin în sensul că sufletul lui e mai legat de aspectul sacru al universului și al omului, decât de aspectul profan, cum sunt legați ceilalți doi ciobani subalterni.

4. Uciderea este un rit sângeros și o realitate, sau ceva ce se petrece ca o dramă rituală în mijlocul naturii, ori numai în psihicul ciobanului? Și ce fel de etică au ciobanii?

– Fără să știm ce fel de acțiune este, ce rol are ciobanul acolo, în ce situație e și ce se petrece de fapt, nu putem înțelege atitudinea și răspunsul lui – și nici mesajul Mioriței. Antropologul scoțian V. Turner ne amintește ceea ce știm cu toții, că aspectul modal al verbului predicativ este hotărâtor în orice comunicare. El arată că acțiunile din teatru sau ritualuri, unde omul mimează o acțiune (*plays*), sunt la modul conjunctiv sau alte moduri prezumtive. Pe când acțiunile adevărate, când omul face ceva (*works*), sunt la modul indicativ. Am clasificat variantele și după aspectul modal al verbelor. Am constatat că omorul, de cele mai multe ori, se petrece la modul condițional-optativ sau la conjunctiv, considerate în Gramatica Academiei noastre ca

moduri prezumtive, pentru acțiuni ipotetice, eventuale și neîmplinite. Adesea, ciobanul însuși cere la modul imperativ să fie ucis. El folosește imperativul cu forme din graiul popular, având înțelesul de conjunctiv sau de condițional-optativ. Ba chiar cere să fie ucis de trei ori: la răsăritul soarelui, la amiază și la apusul soarelui. Ucis în diferite locuri și îngropat pe rând în diferite locuri. Numai la teatru sau într-un ritual teatral se pot repeta aceste acțiuni. În scenariul tuturor riturilor inițiatice pentru trecerea celui mai înalt prag – de la șamanii analizați de Eliade mai bine decât de oricine și până la francmasonii de azi – se înscenează pasajul prin moarte și înviere, iar cifra trei e nelipsită.

Am refuzat să cred că aici ar fi vorba despre *den Trefaldiga Döden* (moartea triplă, din sacrificiile umane în Scandinavia pre-creștină), cum credea la început unul din profesorii mei și îmi promitea marea cu sarea dacă mergeam pe această idee și anexam Miorița la mitologia nordică. Pe parcursul lucrării, argumentele din capitolele următoare l-au convins că moartea și îngroparea în Miorița nu pot fi adevărate și nu au nimic comun cu mitologia nordică, ci sunt scene de teatru, o dramă rituală, în care ciobanul este un personaj mitologic anterior mitologiei nordice și tuturor mitologiilor indoeuropene. Cei în rolul de ucigași sunt frați buni cu ucisul, veri primari sau ortaci loiali, care joacă teatru așa cum le spune baciul. La fel ca și baciul, ei respectă echilibrul între cele trei componente: etica onto-, teleo- și deontologică – deci o etică totală, ce cuprinde toate celelalte subdiviziuni – și au o moralitate ireproșabilă. În marea majoritate a variantelor, omorul este la moduri prezumtive, nu se efectuează, ciobanul nu este ucis. În foarte puținele variante unde omorul este la indicativ trecut, ciobanul e un erou mitologic, reînviat de mama lui. Cercetătorii care au văzut asemănări cu alte rituri sau mituri de la noi sau din alte culturi, în care eroul este ucis și reînviat, au fost distruși de către ceilalți cercetători.

5. Ce este cu mama ciobanului?

– Perspectiva genului nu s-a mai discutat până acum. Am arătat în carte indiciile după care putem deduce că femeile au avut un rol precumpănitor la crearea și transmiterea Mioriței. Nu există niciun indiciu pentru a exclude această ipoteză. Mama ciobanului a fost socotită ca un

adaos târziu și nesemnificativ, care nu avea nevoie să fie analizat. Am analizat rolul mamei ciobanului pentru a înțelege deosebirea dintre concepția despre lume a bărbaților și a femeilor, cât și urmările omorului asupra raportului de forțe sociale.

Concluzia mea este că mama ciobanului are un rol important în Miorița. În unele variantele apare cu un repertoriu mai amplu sau mai simplificat ori e absentă. Ea se oglindește în divinitățile naturii, cu care are legături directe, vorbește cu ele și este o „matriarhă” cu capacități ca ale șamanilor. Ea și divinitățile ei nu au un echivalent masculin. Arheologii nu au găsit echivalente masculine ale miilor de statuete feminine din paleolitic și matriarhat, ci doar sporadice simboluri masculine, destul de târzii și nu la fel de semnificative. Echivalente masculine apar abia în neolitic, ca de exemplu Gânditorul și Gânditoarea de la Hamangia. Miorița poate înfățișa o vreme când bărbații preiau rolul primordial în practica religioasă, în familie și în societate și astfel se face trecerea de la matriarhat la patriarhat.

6. Oile, mioara și câinele sunt animale adevărate sau fabuloase? Ce simbolizează?

– Cercetarea anterioară crede în unanimitate că doar mioara e fabuloasă, pe când celelalte animale ar fi reale. Știm cu toții că niciun autor, de nicăieri, nu amestecă animale fabuloase cu animale reale în aceeași acțiune sau narațiune. Naratologia nu permite.

În partea expozitivă din varianta Alecsandri, până la versul 21, animalele sunt enumerate cantitativ și pentru valoarea lor materială, deci pot fi animale concrete. În partea narativă, începând cu conjuncția adversativă din versul 22, mioara se detașează de animalele reale, este animal fabulos (*năzdrăvană*) și vorbește. În versurile 70-74, ciobanul vorbește despre oi ca despre un personaj colectiv cu însușiri umane. În teoria literaturii, animalele cu însușiri umane nu sunt concrete, ci sunt personificări care simbolizează ceva abstract. Oile de care vorbește ciobanul pot fi personificarea societății din afara familiei și a frăției. Mioara nu poate fi un oracol, cum au crezut unii cercetători remarcabili. Am arătat că nu întrunește criteriile pentru a fi oracol.

Mioara întrunește calitățile unui călăuz spiritual și este un mistagog, cum era Virgiliu pentru

Dante sau calul pentru Harap-Alb și alți Feți-Frumoși. Dialogul cu mioara este un monolog interior.

Mioara poate simboliza Anima, partea feminină din sufletul omului (Jung, 1941). Versurile 21 și 41 din varianta Alecsandri menționează că ciobanul are mai mulți câini. Atunci de ce îi spune mioara să își cheme numai un singur câine? Orice țăran știe că un singur câine, nici chiar *cel mai bărbătesc și cel mai frățesc*, nu își poate apăra stăpânul împotriva a doi adversari. Mioara nu vorbește despre un câine adevărat, care nici nu ar fi capabil să îl apere cu succes, ci câinele aici poate simboliza Animus, partea masculină din sufletul omului.

7. Cine este sora soarelui, mândra crăiasă a lumii mireasă, fata de crai, fata de maior sau fata frumoasă de pe munte, cu care se însoară ciobanul?

– Ca să înțelegem nunta cosmică, este important să știm dacă denumirile sora soarelui, mândra crăiasă sau fata de crai sunt cuvinte care înlocuiesc moartea, cum s-a crezut până acum, sau sunt metafore care înseamnă altceva. Trebuie să știm cine este fata de maior sau fata frumoasă din alte variante, dacă aceasta e o fată în carne și oase, cum s-a crezut, sau cine este. Fără să știm asta, nu putem înțelege nici rolul ei, nici al celorlalte echivalente ale ei în cer și nici ce vrea ciobanul. Concepția unanimă în cercetarea anterioară este că nunta ar fi o alegorie a morții și că mireasa lumii e moartea, „singura mireasă care n-a înșelat pe nimeni” (cum comentează traducătorul suedez Strandberg acum vreo 160 de ani). Din aceasta rezultă că, pentru toți acești bărbați, mireasa și nunta sunt însăși moartea, deoarece asta e părerea lor despre femei: toate miresele își înșală bărbații. Cei care nu au avut asemenea prejudecăți misogine despre femei și au comparat mândra crăiasă din cer cu zeități din alte mitologii au fost discreditați, fără drept de apel.

S-a crezut că fata frumoasă de pe munte este o femeie adevărată, o nimfomană fără rușine, care amenință ciobanii cu pușca, iar uciderea ciobanului e rezultatul rivalității dintre ciobani pentru favorurile ei. Pușca sau alte adaosuri și modificări târzii se abat de la versurile autentice din alte variante mai vechi și mai bine păstrate, așa că nu pot fi cele mai reprezentative pentru

fondul întregului material cercetat. Accesoriile recente și relatarea confuză a recitatorului cu memorie scurtă nu modifică funcția mitologică a personajului feminin și nu pot fi definatorii pentru a o reduce la un „fapt divers”, cum zice un academician.

Unii cercetători susțin, că la început personajul feminin de pe munte era o fată de maior, pe care poporul în cele din urmă a urcat-o în cer și a făcut-o ființă mitologică, sora soarelui. Eu clasific toate aceste personaje feminine pe o scală între cer și pământ. Clasificate astfel, se observă că valoarea poetică a versurilor respective este descrescătoare. Cele din josul clasamentului, oricât de modificate și deteriorate ar fi, rămân totuși păstrătoare ale unor simboluri solare sau lunare. Clasificarea sinoptică arată că nu fata de maior a fost urcată la cer și transformată într-o ființă mitologică, cum s-a crezut, ci invers, fata de crai și sora soarelui a fost coborâtă până la o fată de maior sau de oameni săraci. Așadar nu personajul cu aspect uman a fost mitologizat, cum s-a crezut, ci personajul mitologic a fost umanizat. Concluzia mea este că fata de pe munte întrușchipează apariția (hierofania) unei divinități.

8. Ce vrea să spună ciobanul cu alegoria morții și a nunții sale?

– Alegoria morții și a nunții a stârnit aprige controverse printre cercetători. Care mai de care s-au întrecut să confecționeze un portret jignitor al ciobanului și al caracterului românilor, ceea ce pe bună dreptate a provocat surprinderea și indignarea tuturor. Eliade, în strădania sa de a spăla portretul ciobanului și al românilor, îl pângărește și ne ponegrește încă și mai rău. Cercetarea anterioară, inclusiv Eliade, consideră în unanimitate că această alegorie înlocuiește moartea – care este adevărată – cu nunta, care e o minciună frumoasă, pentru a ascunde sau înfrumuseța realitatea tragică. Eliade a formulat cel mai clar concepția că moartea e înfrumusețată ca o nuntă, iar în felul acesta inacceptabilul devine acceptabil. După el, ciobanul înlocuiește moartea sa nefericită și absurdă cu o nuntă frumoasă, pentru a își înnobila soarta tragică și fără sens, dându-i un sens superior și sublim. În același sens înțelege și Blaga. El definește metafora pornind de la înțelegerea deja existentă a Mioriței, iar cu ajutorul acestei definiții explică cum să înțelegem Miorița (*Geneza metaforei și*

sensul culturii, 1937 pp. 40-41). Dacă tocmai Blaga a căzut în lațul cercului vicios creat de el, cum mai este logica altora?

Eu arăt pe bază de definiții consacrate (formulate de Ruxăndoiu și mulți alți străini) că, dacă ar fi o înfrumusețare a realității, așa cum afirmă Eliade, Blaga și toți ceilalți, atunci aceasta nu corespunde cu definiția alegoriei sau a metaforei, ci cu definiția eufemismului. Cum de nu a observat asta nimeni până acum? Cercetarea anterioară înțelege acest pasaj ca un eufemism și îl etichetează că ar fi alegorie. Confuzia dintre definiția alegoriei și a eufemismului este o regretabilă eroare metodologică, ce a dus la interpretarea dezastruoasă a Mioriței, la denigrarea ciobanului și la murdăria care a fost aruncată asupra românilor. Arăt că așa-zisa alegorie a morții și nunții face un amalgam, o încâlcitură, din două alegorii sau metafore diferite și distincte. Moartea este o metaforă ce simbolizează renunțarea la cele materiale, iar nunta cosmică e altă metaforă și simbolizează înălțarea spirituală. Acestea sunt două trăiri mistice foarte cunoscute în istoria religiilor și bine studiate de psihologi. Moartea ciobanului este aceeași metaforă pe care o folosesc Plotin, apostolul Pavel și mulți alți mistici, pentru a spune că ei se îndepărtează de lumea materială, ca să se apropie de lumea spirituală.

Nunta cosmică a ciobanului exprimă metaforic unirea sufletului cu universul divinizat, bine-cunoscuta hierogamie. Sora soarelui, mândra crăiasă și alte variante ale ei în cer sunt divinități *uranice* din mitologia arhaică a ciobanilor, iar fetele frumoase ce urcă pe munte și caută ciobanul sunt divinități *chtonice*. Ciobanul caută divinitatea din cer pentru o hierogamie uranică, iar în alte variante divinitatea îl caută și vine la el pentru o hierogamie chtonică. Acestea sunt cele două căi spirituale de unire cu divinitatea, relatate de cei ce au avut experiențe mistice: sau omul se înalță spre divinitate sau divinitatea vine la om. Personalități celebre, ca Ioan al Crucii, Meșterul Eckhart și alții, care au avut experiențe de extaz mistic, au numit propriul lor suflet: *femeia*, *ea* sau *sufletul mireasă* (*the „Bride Soul”*). Nunta cosmică din Miorița se petrece în sufletul ciobanului. Nu înseamnă că devenim mistici când ne minunăm de frumusețea naturii și simțim – ca și ciobanul – o bucurie în suflet, ca un dor de a fi una cu natura. Toți iubim

natura. Frumusețile naturii ne pot extazia fără să fim religioși și ne minunăm sau nu, după starea sufletească în care ne aflăm.

9. În ce fel transmiterea orală a dus la apariția unei diversități de variante și a modificat poemul de la colind la baladă sau de la baladă cu conținut sacru la înțelesuri profane?

– Trebuie să știm în ce măsură variantele conțin date mai mult sau mai puțin autentice și modificări sau improvizații ulterioare.

Eu analizez versuri deteriorate fonetic, lexical și semantic, le sortez pe o scală relativă, și astfel apare limpede că toate modificările au fost făcute în aceeași direcție, chiar și cele reușite poetic, de la o înțelegere mitologică la una lumească, de la *mythos* la *logos*, de la sacru la profan. Din ce în ce mai puținele aspecte mitologice și poetice au fost eclipsate și înlocuite cu aspecte materialiste, ceea ce a creat confuzii printre cititori și cercetători, iar uneori chiar și printre țărani care nu au mai înțeles versurile pe care le auziseră și le-au modificat, ca să le adapteze la necazurile lor personale.

10. Ce elemente sunt în text pentru a putea data crearea Mioriței?

– Pentru a înțelege mai bine conținutul Mioriței și mesajul ciobanului, este de mare folos să știm ce fenomene și aspecte sociale, economice sau religioase și ce vremuri istorice sunt oglindite în text. Metodologia cercetării filologice ne învață că toate datele concrete din metafore și alegorii, cu sensuri oricât de abstracte ar fi, sau oricât de fanteziste ar fi textele, au de bună seamă o legătură directă cu societatea care le-a creat (Sharan B. Merriam). Datele concrete din metaforele sau alegoriile din Miorița, precum și întreg textul tuturor variantelor reflectă societatea care le-a creat și fac deci posibilă o datare relativă a compunerii poeziei. Adaptările pot fi și ele date.

Unii cercetători datează crearea Mioriței în secolul al XVIII-lea, iar alții cel mai înapoi în timp pe vremea dacilor. Afirmațiile lor se bazează mai mult pe intuiție decât pe argumente sau dovezi și nicidecum pe vreo lucrare de referință. Așa era stadiul în care se afla metodologia cercetării în generațiile trecute.

Eu încerc o datare comparativă, relativă, pe trei criterii:

1. Elemente care se pot relata la indoeuropeni,
2. Elemente care se pot relata la preindoeuropeni,
3. Perspectiva genului.

Concluziile la care se poate ajunge pe aceste trei criterii converg spre o datare a creării Mioriței pe vremea pre-indoeuropenilor.

Miorița era deja alcătuită și circula oral înainte de venirea indoeuropenilor. Textul variantelor păstrează multe elemente provenite din societatea vânătorilor arhaici, ce au precedat domesticirea oilor și păstoritul. Lexicul din Miorița a putut urma evoluția limbii, la fel cum a urmat și Crezul ortodox de la Nicaea (325), fără să fie tradus din latină în română.

Miorița poate fi mai veche decât Gânditorul și Gânditoarea de la Hamangia. Așa-zisa Urballade poate fi veche de 8000 de ani sau chiar mai mult, poate corespunde cu trecerea de la matriarhat la patriarhat și are multe rădăcini în cea mai veche societate de vânători arhaici.

Miorița poate să fi fost creată în epoca de piatră, cam în aceleași vremuri în care antropologul francez Claude Lévi-Strauss spune că s-au făcut marile descoperiri fundamentale, ce stau la baza civilizației actuale: domesticirea animalelor, agricultura, ceramica și țesutul.

Oricât de incomplet sau de eronat ar fi rezultatul analizei din modesta mea contribuție – prea pe scurt rezumată aici – sunt convins că tânăra generație va prelua ștafeta și va veni cu noi rezultate, la înălțimea pedestalului pe care fusese pusă Miorița încă de la început, de către occidentali și unde am încercat eu să o repun la locul ei de onoare.

Mihai EMINESCU

Scrisoarea I

Când cu gene ostenite sara suflu-n lumânare,
Doar ceasornicul urmează lung-a timpului cărare,

Căci perdelele-ntr-o parte când le dai, și în odaie
Luna varsă peste toate voluptoasa ei văpaie,
Ea din noaptea amintirii o vecie-ntreagă scoate
De dureri, pe care însă le simțim ca-n vis pe
toate.

Lună tu, stăpân-a mării, pe a lumii boltă luneci
Și gândirilor dând viață, suferințele întuneci;
Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
Și câți codri-ascund în umbră strălucire de
izvoară!
Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
Când plutești pe mișcătoarea mărilor singurătate!
Câte țărături înflorite, ce palate și cetăți,
Străbătute de-al tău farmec ție singură-ți arăți!
Și în câte mii de case lin pătruns-ai prin ferești,
Câte frunți pline de gânduri, gânditoare le
privești!

Vezi pe-un rege ce-mpânzește globu-n planuri pe
un veac,
Când la ziua cea de mâine abia cuget-un sărac...
Deși trepte osebite le-au ieșit din urna sorții,
Deopotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții;
La același șir de patimi deopotrivă fiind robi,
Fie slabi, fie puternici, fie genii ori neghiobi!
Unul caută-n oglindă de-și buclează al său păr,
Altul caută în lume și în vreme adevăr,
De pe galbenele file el adună mii de coji,
A lor nume trecătoare le însamnă pe răboj;
Iară altu-mparte lumea de pe scândura tărbii,
Socotind cât aur marea poartă-n negrele-i corăbii.
Iar colo bătrânul dascăl, cu-a lui haină roasă-n
coate,
Într-un calcul fără capăt tot socoate și socoate
Și de frig la piept și-ncheie tremurând halatul
vechi,
Își înfundă gâtul-n guler și bumbacul în urechi;
Uscățiv așa cum este, gârbovit și de nimic,
Universul fără margini e în degetul lui mic,
Căci sub fruntea-i viitorul și trecutul se încheagă,
Noaptea-adânc-a vecinicii el în șiruri o
dezleagă;
Precum Atlas în vechime sprijinea cerul pe umăr
Așa el sprijină lumea și vecia într-un număr.

Pe când luna strălucește peste-a tomurilor
bracuri,
Într-o clipă-l poartă gândul îndărăt cu mii de
veacuri,
La-nceput, pe când ființă nu era, nici neființă,
Pe când totul era lipsă de viață și voință,

Când nu s-ascundea nimica, deși tot era ascuns...
Când pătruns de sine însuși odihnea cel
nepătruns.

Fu prăpastie? genune? Fu noian întins de apă?
N-a fost lume pricepută și nici minte s-o
priceapă,
Căci era un întuneric ca o mare făr-o rază,
Dar nici de văzut nu fuse și nici ochi care s-o
vază.
Umbra celor nefăcute nu-ncepuse-a se desface,
Și în sine împăcată stăpânea eterna pace!...
Dar deodat-un punct se mișcă... cel întâi și
singur. Iată-l
Cum din chaos face mumă, iară el devine Tatăl!...
Punctu-acela de mișcare, mult mai slab ca boaba
spumii,
E stăpânul fără margini peste marginile lumii...
De-atunci negura eternă se desface în fășii,
De atunci răsare lumea, lună, soare și stihii...
De atunci și până astăzi colonii de lumi pierdute
Vin din sure văi de chaos pe cărări necunoscute
Și în roiuri luminoase izvorând din infinit,
Sunt atrase în viață de un dor nemărginit.
Iar în lumea asta mare, noi copii ai lumii mici,
Facem pe pământul nostru mușunoaie de furnici;
Microscopice popoare, regi, oșteni și învățați
Ne succedem generații și ne credem minunați;
Muști de-o zi pe-o lume mică de se măsură cu
cotul,
În acea nemărginire ne-nvârtim uitând cu totul
Cum că lumea asta-ntreagă e o clipă suspendată,
Că-ndărātu-i și-nainte-i întuneric se arată.
Precum pulberea se joacă în imperiul unei raze,
Mii de fire viorie ce cu raza încetează,
Astfel, într-a vecinicii noapte pururea adâncă,
Avem clipa, avem raza, care tot mai ține încă...
Cum s-o stinge, totul piere, ca o umbră-n
întuneric,
Căci e vis al neființei universul cel himeric...

În prezent cugetătorul nu-și oprește a sa minte,
Ci-ntr-o clipă gândul-l duce mii de veacuri
înainte;
Soarele, ce azi e mândru, el îl vede trist și roș
Cum se-nchide ca o rană printre nori întunecoși,
Cum planeții toți îngheață și s-azvârl rebeli în
spaț'
Ei, din frânele luminii și ai soarelui scăpați;
Iar catapeteasma lumii în adânc s-au înnegrit,
Ca și frunzele de toamnă toate stelele-au pierit;
Timpul mort și-ntinde trupul și devine vecinicie,

Căci nimic nu se întâmplă în întinderea pustie,
 Și în noaptea neființii totul cade, totul tace,
 Căci în sine împăcată reîncep-eterna pace...

Începând la talpa însăși a mulțimii omenești
 Și suind în susul scării pân' la frunțile crăiești,
 De a vieții lor enigmă îi vedem pe toți munciiți,
 Făr-a ști să spunem care ar fi mai nenorociți...
 Unul e în toți, tot astfel precum una e în toate,
 De asupra tuturor se ridică cine poate,
 Pe când alții stând în umbră și cu inima smerită
 Neștiuți se pierd în taină ca și spuma nezărită -
 Ce-o să-i pese soartei oarbe ce vor ei sau ce
 gândesc?...
 Ca și vântu-n valuri trece peste traiul omenesc.

Fericească-l scriitorii, toată lumea recunoască-l...
 Ce-o să aibă din acestea pentru el, bătrânul
 dascăl?

Nemurire, se va zice. Este drept că viața-ntreagă,
 Ca și iedera de-un arbor, de-o idee i se leagă.

"De-oi muri - își zice-n sine - al meu nume o să-l
 poarte

Secolii din gură-n gură și l-or duce mai departe,
 De a pururi, pretutindeni, în ungherul unori crieri
 Și-or găsi, cu al meu nume, adăpost a mele
 scrieri! "

O, sărmane! ții tu minte câte-n lume-ai auzit,
 Ce-ți trecu pe dinainte, câte singur ai vorbit?
 Prea puțin. De ici, de colo de imagine-o fășie,
 Vreo umbră de gândire, ori un petec de hârtie;
 Și când propria ta viață singur n-o știi pe de rost,
 O să-și bată alții capul s-o pătrundă cum a fost?
 Poate vrun pedant cu ochii cei verzui, peste un
 veac,

Printre tomuri brăcuite așezat și el, un brac,
 Aticismul limbii tale o să-l pună la cântari,
 Colbul ridicat din carte-ți l-o sufla din ochelari
 Și te-o strânge-n două șiruri, așezându-te la
 coadă,

În vro notă prizărită sub o pagină neroadă.
 Poți zidi o lume-ntreagă, poți s-o sfărâmi... orice-
 ai spune,

Peste toate o lopată de țărână se depune.
 Mâna care-au dorit sceptrul universului și
 gânduri

Ce-au cuprins tot universul încap bine-n patru
 scânduri...

Or să vie pe-a ta urmă în convoi de-nmormântare,
 Splendid ca o ironie cu priviri nepăsătoare...
 Iar deasupra tuturor va vorbi vrun mititel,

Nu slăvindu-te pe tine... lustruindu-se pe el
 Sub a numelui tău umbră. Iată tot ce te așteaptă.
 Ba să vezi... posteritatea este încă și mai dreaptă.

Neputând să te ajungă, crezi c-or vrea să te
 admire?

Ei vor aplauda desigur biografia subțire
 Care s-o-ncerca s-arate că n-ai fost vrun lucru
 mare,

C-ai fost om cum sunt și dâșii... Măgulit e
 fiecare

Că n-ai fost mai mult ca dânsul. Și prostatecele
 nări

Și le umflă orișicine în savante adunări
 Când de tine se vorbește. S-a-nțeles de mai nainte
 C-o ironică grimasă să te laude-n cuvinte.

Astfel încăput pe mâna a oricărui, te va drege,
 Rele-or zice că sunt toate câte nu vor înțelege...

Dar afară de acestea, vor căta vieții tale
 Să-i găsească pete multe, răutăți și mici scandaluri

-

Astea toate te apropie de dâșii... Nu lumina
 Ce în lume-ai revărsat-o, ci păcatele și vina,
 Oboseala, slăbiciunea, toate relele ce sunt
 Într-un mod fatal legate de o mână de pământ;
 Toate micile mizerii unui suflet chinuit
 Mult mai mult îi vor atrage decât tot ce ai gândit.

Între ziduri, printre arbori ce se scutură de floare,
 Cum revarsă luna plină liniștita ei splendoare!
 Și din noaptea amintirii mii de doruri ea ne
 scoate;

Amorțită li-i durerea, le simțim ca-n vis pe toate,
 Căci în propria-ne lume ea deschide poarta-ntrării
 Și ridică mii de umbre după stinsul lumânării...
 Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
 Și câți codri-ascund în umbră strălucire de
 izvoară!

Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
 Când plutești pe mișcătoarea mărilor singurătate,
 Și pe toți ce-n astă lume sunt supuși puterii sorții
 Deopotrivă-i stăpânește raza ta și geniul morții!

Floarea NECȘOIU

În apărarea limbii române

Într-o reclamă, o voce grăiește: „Fiecare împrumut... are povestea lui. Noi le cunoaștem pe fiecare în parte...”. Exprimarea corectă este: „noi le cunoaștem pe toate” sau „noi o cunoaștem pe fiecare”. Precizăm că pronumele fiecare are totdeauna sens de singular. Toate posturile TV, prezintă zilnic rubrica „Horoscopul zilei”. O astrologă zice: „Colaborare în comun”. Reamintim că prefixul co/con are sens „împreună”, „în comun”. Aceeași zice: „X face o faptă foarte minunată”. Reamintim că acest adjectiv NU are gradul superlativ-absolut, deoarece prin chiar sensul său sugerează însușirea în cel mai înalt grad. Într-o altă reclamă, vocea recomandă un sort de „brânză plină de lapte”. Brânza nu este lapte încheat? Este oală, cană, putină, găleată plină cu lapte?!? Pentru a stopa procesul degradării limbii s-ar cuveni ca posturile TV, realizatorii, mediatorii, reporterii care greșesc să fie amendați de CNA. Poate, astfel, nu se vor mai auzi enormități precum: la orele 21:00, militarii se vor retrage în torțe. Corecta exprimare: „se vor retrage cu torțe” (dar în cazarmă!!) De multe ori pe zi se poate auzi recomandarea: „Citiți cu atenție instrucțiunile de folosire ale produsului...” Exprimarea corectă este, „instrucțiunile de folosire a produsului...”. Un domn, aflat la vârsta senectutii (bătrâneții pentru neștiutori), glăsuiește: „Din păcate, aceste pete pigmentare apar odată cu înaintarea în vârstă. Ce este aberația aceasta? Ar fi mai bine să apară de la tinerețe?!? În prezentarea fenomenelor vremii un „specialist” zice: „Cel mai răcoare va fi azi în...”. Această formulare este utilizată în gradele de comparație ale adjectivelor sau adverbilor: cel mai bun, cel mai frumos,... NU preced substantive. Nu zicem: „cel mai oraș, cel mai soare...”. În fiecare zi la orele prânzului, o realizatoare prezentată cu multe superlative, în cele 66 de minute de apariție pe sticlă, pronunță de cel puțin 10 ori grosolanele cacofonii: „... de tipul acesta, de tipul ăla, în timpul acesta, în timpul ăla, în timpul acela. Aceste mizerii se pot evita astfel: în acest/acel timp și, de acest/ acel tip. Ce rușine! E greu de înțeles de ce, zilnic, apare pe „sticlă” o astrologă ce spune numai banalități (cu un aer doct), pe

care le garnisește și cu exprimări de acest fel: „Berbecilor le rămâne și ceva bani”. Zilnic, se poate auzi o enormitate, precum aceasta: „Coeziune comună”. Precizăm analfabeților că sensul substantivului coeziune este legătura strânsă a elementelor ce alcătuiesc un preparat. Figurat se poate vorbi de coeziunea statelor din UE, deci o acțiune/activitate/scop comun. Este sigur că textul prezentării unui produs este creat de firma producătoare ce vrea să-și vândă produsul cât mai bine. Dar, cel care citește (de obicei - un actor) nu are un cuvânt de spus când vede mizeriile de tipul: „hrănește-i curiozitatea” și apare o pisică? Noi „hrănim” curiozitatea sau animalul?!? Într-o reclamă, o doamnă în vârstă îi recomandă soțului un unguent care să-i îndepărteze o durere și „vei fi ca nou.” E dureros că până la această vârstă doamna n-a aflat că doar obiectele ce se pot confecționa încă o dată pot fi noi.

Poema creștine

Dumitru BUHAI (SUA)

TE CAUT...

Ca un susur blând
E vocea Ta, Doamne,
Când Te caut umblând,
În ierni și în toamne...
Te caut pe cer,
Pe glia tăcută,
În floarea de măr
Și-n pâinea crescută!
Te caut pe câmpu-nmiresmat,
În izvorul de apă lin și curat;
Și-n vântul ce-adie-n câmpie,
Așteptând raza de soare să-nvie!
Și Te găsesc în tot ce-i bun,
Pe obosita noastră bună glie;
Și chiar aici, în al meu surghiun,
Mi-e sufletul plin de bucurie!...

MĂ ROG ȘI AZI LUI DUMNEZEU!

Mă rog și azi, ca-n orice zi, Dumnezeului meu
 Mare,
 Ca fericirea-n suflet tot mai mult să-mi crească;
 Albă, ca și crinu-nmiresmat, scăldat în razele de
 soare
 Și ca o curată lacrimă divină-n lumina
 îngerească...
 Mereu lui Dumnezeu, cu bucuria cea mai mare,
 Mă rog ca fericirea-n sufletul meu să rodească!
 Fac rugăciuni de mulțumire și azi lui Dumnezeu,
 Pentru ca în viața vieții mele să fie doar rod curat,
 Ca dar primit, pe cale de lumină, de la Împărat,
 Ca să am în vasul meu de lut mereu încredințarea
 Că fericirea-mi umple cu voie bună viața și
 cărarea!
 Mă rog ca dragostea-mi din suflet să dea roadele
 cerești,
 Aici, în locurile unde sunt acum, în forme
 pământești...
 Mă rog lui Dumnezeu să-mi umple viața cu Duh
 Sfânt,
 Ca să am bucuria fericirii-n pribegia-mi pe
 pământ;
 Și să port în suflet surâsul din raze de soare cu
 lumini,
 În viața mea de călător, în casa mea de lut, printre
 străini....
 Ca un pui de porumbel, în coaja de ou, mă rog lui
 Dumnezeu,
 Ca să fiu gata de plecare, când Ziua hărăzită va
 sosi în zare...
 Mă rog ca mirabila sămânță să aducă roade în
 sufletul meu
 Și-n credința sfântă bine ancorate, ca să le am la
 decolare,
 Din lumea de tină-n cea de lumină-n Raiu-n a
 mea așteptare...
 Până atunci, încă în cortul de lut, scăldat în
 fericire de bucurie,
 Mă rog lui Dumnezeu să-mi dea cântecul Său, în
 proză și-n
 poezie!
 Mă rog mereu lui Dumnezeu, în versurile de foc
 din sufletul
 meu!
 Îi mulțumesc pentru fericirea de-o viață întreagă
 lui Dumnezeu!...

CREDINȚA

Te port în suflet din pruncie,
 Al vieții mele nepătruns mister,
 Căci te-am îndrăgit și-a ta solie
 Mi-a adus pacea cea dulce din Cer!
 Speranța ta sfântă mi-ai pus-o în piept,
 Ca spre-a ta țintă s-alerg, pe-a ta cale...
 Și-i mare miracol să merg pe drum drept,
 Când tu mă conduci pe-a vieții cărare!...
 Singur-singurel, când eram gata de cădere,
 Tu, în sufletul meu, ai venit cu a ta putere.
 Calea vieții mele, uneori, chiar în serpentină,
 Tu, credință de Sus, ai făcut-o dreaptă și lină!
 Credință curată, venită din Cerul Casei de Sus,
 Mi-ai adus mântuirea sufletului meu prin Isus...
 Nu-nțeleg cum ai lucrat în clipele mele de jale,
 Că mi le-ai schimbat în bucuria vieții-mi pe
 cale?...

Elena ARMENESCU**Argument**

A trebuit să vină Cuvântul întrupat
 Să ne dezlege de neagra "orbire"
 Să putem vedea clar, apropiat
 Că VIAȚA are temelia zidită din IUBIRE.
 Dumnezeu Tatăl văzând întuneric în oameni,
 Cugetând, a hotărât să le trimită Lumină
 Știind că este important ceea ce sameni
 Pentru ca roada să fie gustoasă, deplină.

Lumina minții era cea care lipsea
 De aceea este de la sine înțeles, lumesc
 Că chip de OM trimis în lume trebuia
 Dar cu cunoașterea înaltă a Tatălui ceresc.

Flori printre spini, pe Câmpia Armagedonului
 Așteptau poveștile Lui pline de tâlcuri

Soarele, în răsărit dansa pe Muntele Sionului
Știind că va lumina Lumina prin târguri.

După ploile repezi, binecuvântate
Apărea curcubeul amintind de eremiți
De legământul Domnului în vremuri uitate
Când oamenii se închinau în duh, smeriți.

În marile palate pătrunsese dezmațul
Plebea uimită se revolta îndrăzneată
Când a aflat că se întinde ca râia incestul,
Sodomia – fără de rușine, pe față!

Demult, la uimitoarea, prima Sa venire
Mare parte din lume se înrăise peste măsură
Iubirea, dragostea se împuținase peste fire
Fratele spre frate privea ades cu ură.

Dar smochinii înfloreau răsfățați în lumină
Natura întreagă zâmbea cu duioșie cerului
Dădea semne că aștepta cu nerăbdare să vină,
Să înceapă Zilele miraculoase ale Mântuitorului.

Vremea acum este haotică, timpul volburos
Încotro mă uit în lume, nu am ce să privesc
Dar știu că milioane așteaptă pe Iisus Hristos
Să readucă pe Pământ suflu dumnezeiesc

Întinde Doamne Mâna Ta cerească
Trăgând cu blâdețe curcubeul după ea
Peste munți și mări, peste rasa omenească
Pentru care se roagă tainic Sfânta Maria!

Să ne aplecăm pioși, cu smerenie multă
Să vedem cu ochii minții noastre de acum
Faptele Mântuitorului, modul cum ascultă
Fiul de Tatăl ceresc, urmându-și greul drum.

Iisus știa ce noi azi abia întrezărim
În tot ce s-a descoperit prin cercetare
Biochimia, fizica cuantică, oricât citim
Intuim: lumina metamorfozată aduce alinare.

Vibrația înaltă cu care trebuie să rezonăm
Pentru a fi capabili să primim lumină
Se obține de bunăvoie, doar să acceptăm
Credința, din spusa Lui blândă, cristalină!

Cei care-L urmau puteau înțelege ușor
Prin pilde, parabole și captivante povești

Despre ceea ce vedeau în jurul lor:
Semințe și semănător, teascuri lumești.

Cel viclean și rău temându-se de puterea Lui,
Că milioane de suflete îl vor fi părăsit
A urcat obraznic pe muntele Carantaniei
Unde Iisus postea și mios l-a ispitit:

”De ești tu Fiul lui Dumnezeu,
Zi acestor pietre să se prefacă în pâini”
Iisus a rămas o vreme pe gânduri
Uitându-se spre cer, apoi spre mâini.

Apropiind mâinile Sale în rugăciune
Comunicând intens cu Tatăl, ascultând vântul
A răspuns celui cu fața ca un tăciune
”Omul se hrănește nu doar cu pâine,
ci și cu Cuvântul...”

Dar ispititorul nu se dădea înfrânt
I-a arătat bogățiile pământului ca fiind ale sale
Și cu glas de tunet, încruntat i-a cerut
Domnului Hristos să i se închine...

Cu salvă îmbrăcat,
Iisus, i-a zis: ”Piei Satano, căci scris este
Domnului Dumnezeuului tău să te închini
Și Lui singur să-i slujești” aceasta nu-i poveste
Ci poruncă clară în decalogul divin...

Transpusă, viața din vremea Lui în viața ta
A mea, a lui, a ei, a oricărui pământean
Cu uimire și mare surprindere vei constata
Cum fără Dumnezeu, zilele se scurg în van...

.....

PICĂTURA DE VIS - POEME Nicolae VASILE (București)

Picătura de vis

De vrei ca esența
din tine să iasă la iveală,

trebuie să fierbi,
să dai pe dinafară!

Eu, tu, noi, voi,
el, ea, ele și ei,
ce, adesea,
ne vedeam
niște mici Dumnezei,
toți,
cei care avem,
sau am avut un vis,
din care ne-am trezit
și apoi l-am scris,
l-am cântat,
l-am dansat,
l-am pictat,
l-am sculptat,
l-am recitat,
repetat,
înainte,
sau după ce,
devenim natură,
visele noastre, distilate,
crea-vor
o picătură de cultură.

Pentru că existi

Pentru familie,
frați și părinți,
unii vii, alții sfinți,
că sunt veseli sau triști,
tu trebuie să existi!
Pentru admiratori
sau iubiri,
buni, nebuni
sau tâmpiți,
că-i respingi
sau admiți,
e de ajuns să existi!
Fiindcă, totuși, existi,
pe Pământ, nu-n povești,
nu uita, să mănânci,
să respiri, să iubești.
Nu uita să trăiești!

Femeia din vis

De undeva, deodată,
din vis, a apărut

o doamnă minunată
și, apoi, a dispărut!

De unde vine, Doamne,
ce are ea de spus?
De ce nu stă odată?
Să spună ce-i de spus!

Mult mister deasupra ei,
sub ea, alte mistere,
care o fi viața dumneai?
Mulți pot, chiar, să dispere!

Oare e plină viața sa,
cu bune și cu rele?...
Ce ar putea ea ca să ia
din gândurile mele?

Cum aş putea să o cunosc,
să-i fiu cât mai aproape?
aş face tot ce-i omenesc,
aş trece munți și ape!

Nu fă nimic, chiar de-ai putea,
a noastră este, de la țară,
nu va pleca definitiv,
aici ar vrea să moară!

Au fost copii mulți la părinți,
n-aveau decât, pe cer, stele,
luptau cu micile lor frunți,
trecând de ale vieții rele.

N-aveau pământ îndeajuns,
n-aveau nici grajd, nici casă;
cu greu aveau loc să stea jos,
când se așezau la masă.

Ea avea suflet pentru toți,
acas', pe câmp, la școală;
îi ajuta pe frați și pe părinți,
de foame să nu moară.

La școală, mereu, i-a plăcut,
vedea-n aceasta șansa,
s-o ia mereu de la-nceput
și să-și salveze casa.

A crescut prin învățare,
cât alți șapte la un loc,
și-a construit a ei cărare,

n-a luat viața ca pe-un joc.

I-a sprijinit întâi pe-ai săi,
dorea și pe alții să-i ajute;
pe cât de greu i-a fost ei,
doar munca o făcea să uite.

Să facă bine unor amărâți,
a încercat chiar multe,
gândindu-se la cazul ei,
când mulți au vrut s-o ajute.

Luă viața, iar, de la-nceput,
îi cam sosise timpul;

familie nouă și-a făcut,
așa cum cere Sfântul.
Așa cum însă Domnu' a dat,
un soț, copii, o nouă casă;
tot astfel, multe i-a luat,
pierzând tot din cealaltă.

Au fost de ajuns doar câțiva ani,
ce au părut cât veacul,
să îngroape tot, părinți și frați,
că nu le-au găsit leacul.

E dureros, dar așa-i dat,
să mergi-nainte fără-ai tăi,
și lacrimile i-au secăt,
cu gândul mereu după ei.

Avea însă soț și copii,
ce îi umpleau tot traiul,
avea și muncă și idei,
își construia, iar, raiul.

Atunci, le păsa mai mult
de comunism, cât bradul,
ce devenea tot mai temut,
cuprinzând totul, ca iadul.

Pe lângă noi, sau printre noi,
poate chiar și-năuntrul nostru,
au apărut tovarăși, își ziceau ei,
ca să ne pună la toți căpăstru.

Unora au vrut și n-au putut,
alții și l-au pus singuri,
le-au luat tot ce au avut,
rămânându-le doar gânduri.

I-au luat soțul degeaba,
a lovit-o din nou soarta,
i-au luat suflul, i-a luat traiul,
i-au lăsat nimic și viața.

N-a avut de astă dată
altă cale, alt temei,
doar să lupte cu toți alții
ca să-i apere pe-ai ei.

Și-a folosit iar mintea,
muncă multă și idei;
ieșit-au din nou la lumină,
nu doar ea, ci toți ai ei.
A făcut, atunci, de toate,
în țară și peste mări,
culegându-și multe roade
cu nervi și ale inimii bătăi.

A muncit în slujba multor,
apărând oameni sărmani,
a pus suflet, a pus dor
să le dea hrană și bani.

Se mai întorcea prin țară
pentru prieteni și nepoți,
să lupte, la ea acasă,
cu neghiobi și cu netoți.

Aceștia nu vroiau s-audă
cum este prin alte părți,
dorind ca țara să o lase
la amante și la hoți.

Am zărit-o în mulțime,
părea că e din altă lume;
parcă îmi venea a spune,
nu-i reală, e-o minune!

I-am trimis un fir de gând,
fără urmă de speranță;
s-a întors ceva lumină,
m-a lovit direct în față.

Și așa mi-a umplut gândul,
de creații, de mister,
câte-un pic, cu a mea ființă,
începusem chiar să sper.

Am muncit mult împreună
să creăm, să concepem,

pentru un strop de lumină,
până la „Da”-ul suprem.

Lăsam misterul nepătruns
să existe, când apare;
un cuvânt ar fi deajuns,
și, atunci, totul ar dispărea.

Dar, iar a bătut-o Domnul,
i-a luat totul ce-l avea,
orice om ar ceda, poate,
însă, în niciun caz, ea.
Acum, și-a ajutat copiii,
pe care nu-i putea lăsa,
să lupte singuri cu criza,
atât timp cât ea trăia.

O îndârjire măreață
umplea tot sufletul ei,
pentru copii, pentru casă,
s-ar întoarce și-n bordei.

Ar duce o luptă tenace,
unde o fi și cum o fi,
nu-i rușine, orice-ai face,
ca să-i salvezi pe copii.

Doamne, ca să fie bine,
fă minunile ce știi,
dă-le copiilor de toate,
să aibă și ei copii!

Însă, Doamne, în viața asta,
ce ne sfătuiești pe noi?
Să trăim doar pentru alții,
s-așteptăm viața d'apoi?

Să fim mereu în umbra crucii
este, oare, tot ce ne dorim?
Dă-ne, Doamne, viață lungă,
să mai apucăm și să trăim!

Să ne întoarcem la țară
printre vie, flori, găini,
să nu avem nicio teamă
când ne murdărim pe mâini.

Să avem o masă mare,
să nu fim numai noi doi,
și să aibă locuri multe,
mai numeroase ca noi.

Să ieșim seara pe terasă,
de data asta doar noi doi,
să uităm de toată lumea,
de necazuri, de nevoi.

Să gândim numai la bine,
să privim tăcuți spre cer,
să păstrăm pe veșnicie
al visului profund mister.

(Din antologia trilingvă *Începutul cercului*,
autor **Nicolae VASILE**, Editura Arefeana,
București, 2019

Români geniali, de excepție

Eugen Ionescu
(26 noiembrie 1909 (Slatina) – 28 martie 1994
(Paris))

Eugen Ionescu, cunoscut în afara României sub numele de **Eugène Ionesco**, conform ortografiei franceze, a fost un scriitor de limbă franceză originar din România, protagonist al teatrului absurdului și membru al Academiei Franceze. Legătura cu Franța a fost mama sa, Marie Therese, născută Ipcar, o alsaciană de confesiune protestantă. De altfel, mare parte din copilărie și-a petrecut-o în Franța. "Paradisul în care a copilărit", așa a descris perioada petrecută alături de familia mamei sale în localitatea La Chapelle-Anthenaise, un sat mic din nord-vestul Franței. Timpul petrecut acolo avea să-l marcheze pentru totdeauna și să-i influențeze opera. "În Chapelle-Anthenaise timpul nu exista! Trăiam doar prezentul. Trăiam cu har, cu bucurie". Părinții se despart și este nevoit să se întoarcă, cu tatăl său în România. Absolvent al Colegiului Național Carol I și al Facultății de Litere, cu licența pentru limba și cultura franceză. A debutat ca scriitor cu poezii publicate de Tudor Arghezi în Bilete de Papagal. Însă, în scilipitorul volum *Nu!*, primul dintre cei atacați ca scriitori superficiali este Arghezi. În 1938 a plecat cu o bursă la Paris. Prelungirea șederii o va datora guvernului Antonescu, rămânând ca atașat cultural în cadrul Legației Române. Ocuparea țării de către Armata Roșie și

instaurarea regimului stalinist l-au determinat să rămână definitiv la Paris. Răzbate greu, dar sigur. Opera cuprinde:

Dramaturgie

- **Cântăreața cheală* (1950)
- **Lecția* (1951)
- **Scaunele* (1952)
- **Victimele datoriei* (1953)
- **Amadeu* (1954)
- **Jacques sau supunerea* (1955)
- **Noul locatar* (1955)
- **Ucigaș fără simbrerie* (1957)
- **Rinocerii* (1959)
- **Regele moare* (1962)
- **Pietonul văzduhului* (1963)
- **Setea și foamea* (1966)
- **Delir în doi* (1967)
- **Jocul de-a măcelul* (1970)
- **Macbett* (1972)
- **Ce formidabilă harababură* (1973)
- **Omul cu valize* (1975)
- **Călătorie în lumea morților* (1980)

Eseuri. Proză literară

- La Photo du Colonel* (1962)
- Note despre teatrul de avangardă* (1962)
- Note și contranote* (1966)
- Jurnal în fărâme* (1967)
- Prezent trecut, trecut prezent* (1968)
- Descoperiri* (1969)
- Solitarul* (1973)
- Situații și perspective* (1980)
- Căutarea intermitentă* (1988)

Prima lui piesă de teatru, *La Cantatrice Chauve* (*Cântăreața cheală*) a fost reprezentată la 11 mai 1950 la Théâtre de la Huchette în regia lui Nicholas Bataille, pusă în scenă la sugestia doamnei Monica Lovinescu, marcând astfel nașterea teatrului absurdului.

Opera sa dramatică va fi scrisă exclusiv în limba franceză, valoarea ei conducând în anul 1970 la alegerea primului român ca membru titular al Academiei Franceze. A decedat pe 28 martie 1994 și înmormântat în cimitirul Montparnasse din Paris.

Sergiu Celibidache

(28 iunie 1912 (Roman) – 14 august 1996 (La Neuville sur Essonne))

Sergiu Celibidache, s-a născut pe 28 iunie 1912 la Roman. Tatăl, Demostene, de origine greacă (Celibidaki), născut la Galați, a fost ofițer de cavalerie, ulterior prefect al Iașului. Mama, Maria, născută Brăteanu, în Roman, a fost profesoară de chimie. La șase luni de la nașterea sa, familia Celibidache se mută la Iași.

Sergiu Celibidache începe să cânte la pian de la vârsta de 4 ani.

În Iași, a studiat matematica, filosofia și muzica, iar după despărțirea de familia sa își continuă studiile la București și Paris.

În 1936 pleacă la Berlin unde studiază la Academia de Muzică, având ca profesori pe Walter Gmeindl și Fritz Stein (arta dirijatului). În același timp audiază cursurile de filosofie ale lui Eduard Spranger (psihologie) și Nicolai Hartmann (metafizică).

Între 1941-1942 a fost **dirijorul Orchestrei prietenilor berlinezi ai muzicii**. Curând va ajunge al doilea dirijor, în preferințele specialiștilor germani, după Wilhelm Furtwängler. În 1945 îl va înlocui o vreme pe marele dirijor german la conducerea Orchestrei Filarmonice din Berlin, iar din 1948 va preda la Institutul Internațional de Muzică din Berlin. În același an va conduce și celebra London Philharmonic Orchestra, ulterior fiind invitat la pupitrul tuturor marilor orchestre ale lumii. Fără să negligeze compoziția, din anul 1979 a fost numit director muzical general al orașului Munchen, sub bagheta sa Filarmonica din capitala Bavariei impunându-se în rândul celor mai apreciate în întreaga lume.

Pentru întreaga sa carieră, în 1992 a fost ales membru de onoare al Academiei Române și, în 1993, distins cu Ordinul Maximilian pentru Știință și Artă. Este dirijorul care a refuzat cu încăpățănare, de-a lungul anilor, orice fel de înregistrări audio, pe motiv că ar scădea emoția prestațiilor sale.

A murit la 14 august 1996, la reședința sa, din comuna La Neuville-sur-Essonne, departamentul Loiret (la 100 de kilometri de Paris). A fost îngropat în micuțul cimitir din localitate.

Alexandru Ciorănescu**(15 noiembrie 1911 (Moroeni) –****25 noiembrie 1999 (Insulele Canare)**

Alexandru Ciorănescu, născut pe 15 noiembrie 1911 în localitatea Moroeni, județul Dâmbovița, a fost un autor, comparatist, diplomat, director literar, dramaturg, enciclopedist, eseist, lingvist, etimolog, istoric, poet și prozator.

De altfel, **Alexandru Ciorănescu**, **Alexandre Cioranescu** și **Alejandro Cioranescu** sunt cele trei variante sub care același **Alexandru Ciorănescu** este cunoscut în România, Franța și Spania, și a semnat diferite lucrări de-a lungul timpului.

Enciclopedist într-o familie de enciclopediști, a absolvit Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din București în anul 1933, în același an dobândind și calitatea de expert în paleografie. În 1939 a obținut doctoratul la Sorbona cu lucrarea *Ariosto în Franța*. După un stagiu de doi ani ca lector de limba și literatura română la Universitatea din Lyon, cu sprijinul lui Nicolae Iorga, a fost câteva luni, până la asasinarea ilustrului istoric, secretarul Institutului de Istorie Universală din București.

Suspectat de ocupații germani că ar fi simpatizant al Franței, i s-a interzis plecarea în străinătate. În fruntea unui colectiv a lucrat la *Enciclopedia Universul*, lucrare nepublicată. Către finele anului 1945 a fost numit consilier cultural al Legației Române din Paris, dar a fost destituit de noul regim. În această situație, când România nu mai aparținea românilor, a ales exilul. Dânsul a trăit în exil între 1946 și 1999.

În 1948 a fost numit profesor la Universitatea din La Laguna, Tenerife, unde a predat până în anul 1979 limba și literatura franceză și a predat cursuri de literatură comparată. În 1958 a obținut cetățenia franceză. A mai predat la Universitățile din Bordeaux, Bahia Blanca, Londra și Oxford.

A elaborat, singurul dicționar etimologic complet al limbii române, tradus în românește abia în anii '90. Barocul sau descoperirea dramei, ultima carte publicată, reprezintă rodul unei viziuni ("m-am trezit într-o dimineață că știu ce este barocul"), avea ca punct de plecare descoperirea conflictului interior și a dramei. Pentru enciclopedismul și apetitul insașiabil pentru toate domeniile culturii umaniste stau

mărturie cele peste trei sute de titluri publicate, de o extremă erudiție și acribie.

A decedat pe 25 noiembrie 1999, la Santa Cruz de Tenerife, Spania. În orașul Santa Cruz de Tenerife o strada poartă numele **Alejandro Cioranescu** în semn de omagiu și recunoștință față de unul dintre cei mai importanți istorici și geografi ai Insulelor Canare.

Va urma**MEDALION LIRIC****Acad. Cristian Petru BĂLAN****LUMEA ÎN CARE AZI TRĂIM...**

Lumea de-azi? Privește-o bine! Este bâlciul tragic-comic

Ce-și simte sfârșitu-i jalnic între pietrele de moară.

Este-un talmeș-balmeș straniu, precum un delir atomic

Scăpat din convertizoare cu accelerări pe-o sfoară...

Doar fumul din ea rămâne, plinul trece, spaima crește

Printre umbre blestamate cu ruini și vechi nimicuri,

Ar fi bună și-o speranță chiar timid de se ivește,
O scânteie cât de mică ne-ar sălta ca niște cricuri.

Secolul anostității, poarta către perisabil,

Cinstea-n el nu mai există, dar cu măști de-onestitate.

Ea deschide mari portaluri spre-Adevărul onorabil

Și de el înnobilită, joacă rolul de Dreptate!

Dar otravă are-n vine și-n priviri Infernul roșu
Nu e ce vedem afară, veacul nostru-i plin de trape.

Stăpânirea-i interesul iar cel laș este codoșul,
Scorpion cu colți de viperi scos din vechile hârtoape.

Cam așa-i orânduirea descrisă de-Apocalipsă,
De bătrânul Nostradamus și de-atâția „nu știu cine”,

Tonul meu ce pare sceptic are însă-o frază lipsă:
„Dacă Dumnezeu conduce, atunci totul VA FI BINE !...”

VISUL EVEI

Dormea Eva fericită, strânsă-n brațe de Adam
Și-avu primul vis din lume... Și prin somn, dulce zâmbea:

Se făcea că Bunul Tată avea-n mână un balsam
Ce-l turna peste pământul din care-o sculpta pe Ea...

Apoi de trei ori suflase și pe loc viață i-a dat.
- Tu ești primul om, îi spuse, dar prea tristă văd că ești.

(Și, din coasta ei, făcuse pe Adam, al ei bărbat.)

- Tu, Adame, -i zise Tatăl, să-i fii rob și s-o iubești !

- Scoală, Evo! - se-auzise-un glas de tunet, clar răstit.

(O trezea chiar Creatorul, supărat, într-adevăr.)

- Vai, ce vis frumos avusem! Iartă-mă dac-am greșit...

- Ai greșit, răspunse Domnul. Visu-i c-ai mâncat din măr...

- Doamne, iart-o sau fă-mi alta, zise soțul ei supus,
Că mai am coaste destule... Multe Eve-aș vrea să-mi dai!...

Auzindu-l, Creatorul s-a-ntristat și-astfel i-a spus:
- Fiindcă-mi dai tu sfaturi Mie, mâine vă alung din rai!

Maria FILIPOIU

LA ZIUA ROMÂNIEI

(sonet aniversar)

La Ziua Țării este sărbătoare,
Ce amintește de tumultuos trecut,
În care, eroi pe fronturi au căzut
Pentru patrie cu întregi hotare.

Când furtuni sângeroase s-au abătut
Peste-a țării câmpie roditoare,
Au luptat ostași fără pregetare
Și viața și-au dat-o-n ultimul tribut.

Drapelul pe monumente de eroi
Își unduiește pânza purpurie,
Ce-i spălată de însângerate ploi.

Peste veacuri să dăinuie frăție,
Fără teamă de revoltă sau război,
Veghează spirit eroic pe glie.

Dorul de România Pitorească

Dorul de România Pitorească,
Unde românii-și duc veșnicia,
E dragoste cât glia strămoșească;
Nemuritoare de-a-i fi obârșia.

Dorul de pitorescul României
Îl freamătă vremuri prin nobil vlăstar,
Cu imnul pe portativul patriei,
Din el să răsună Corul Madrigal.

Pe fruntea gliei străluce cunună
De lauri, din victorii repute,
Când la sân matern, românii se-adună,
Pentru a sărbători unitate.

Mamă mi-e România Pitorească
Și-i voi lăsa ecou pe al lirei cânt;
Nimeni, vreodată, să nu osândească

Românul cu dor de-al patriei pământ!

Cu dragoste aştern graiul în cuvânt
Şi rugă la Domnul înalt sfioasă,
Când Tricolorul este-al ţării veşmânt;
România Mare să-mi fie casă.

Cu dor de România Pitorească
Adorm, prin veac să-i cânt iubire sacră.
Pe slove las comoară sufletească,
Să n-o ducă chipu-n veşnică lacră.

Lidia GROSU(Chişinău)

CUVINTELE-S ATINGEREA-MI DIVINĂ

Cuvintele-s atingerea-mi divină,
Ochi ce-mi surâd pe porţi de chihlimbar,
Tandem cu timpul, care mă-nşenină,
O fi lă sunt – deschisă -n calendar.

Răsar stebă pe ea – de busuioc:
Odăjdii naşterii şi vieţii fără moarte,
Beau din paharul plin... Şi-un monolog,
Al albăstrimilor ascult – când ziua-i noapte.

Impenetrabil, jocul de nelinişti
Va rânduie pe nou o explorare
A tot ce-ar fi emiteră de mirişti
La ora-n care-s azi SOARE-RĂSARE.

E o formulă-n care simt cum doare
Nescrisul secetei de pe un bob de rouă...
Tandem asimilat de-o-mbrăţişare,
Ispol mă fac şi setea mă adoră.

Nu-mi decernaţi litigii – sunt o şoaptă

A lumii – care vrea în ea să-ncapă...

PICTURĂ

Într-o-mbrăţişare mă dictezi
Chip de-nviorată tulburare
Şi-mi citeşti fi orii – ca dovezi
Că suntem chiar sacra Lui lucrare.

Iar un rost în ea de-l recunoşti,
Ar fi cuminţenia trăirii,
Pentru vii muriţi, părem anoşti,
Pentru Dumnezeu suntem IUBIREA.
Pe fi orul sacrosanct înnod
Tainele din mii de veci hrisoave
Şi pe vocea lor ne zbatem cord
Al luminii veşnice, suave.

Cu surâsul Domnului pe ea,
Fără tălmăciri, ne prinde zarea
Şi pe ea acum, ca altcândva,
Ne pictăm într-o îmbrăţişare.

INTERPRETEZ ACELAŞI STROP DE ROUĂ

Mă doare pentru tot ce încă doare –
Instantaneu predestinat iubirii...
Hirotonită miez de coagulare
A tot ce-i viu, – doar ea este-mplinire.

Ici-colo mă înghimpă-adânc sub unghii
Cărările din mine răsturnate –
Ardent, mă-oblig să le tratez de junghii,
Teribil afectându-mi demnitatea.

Interpretez acelaşi strop de rouă –
Nu cer, prin el, decât ce-mi aparţine:
Cântaţi cu mine când ne rup în două
Aversele cuvintelor străine.

Mă tot clădesc întru-nălţare românească
O punte între două maluri triste,
Respir cu ce ni-i dat să ne-nfrăţească,
Atrofi ez zgârietura când trec piste

Revolta-n pumn mi-o strâng şi simt Carpaţii,
Aripi tresar şi zborul şi-l insistă,
Şir lung, când se întind descreieraţi...

Dumitru ICHIM (Canada)

VIITORUL CONTINUU, PERSOANA ÎNTÂIA DE ZBOR...

Pentru mine
întotdeauna mâine a fost astăzi,
pentru că dacă astăzi ar fi astăzi,
astăzi te-aș aștepta degeaba în parc
pentru că astăzi e ziua făcută din scuze.
Astăzi nu aș putea să te îmbrățișez,
pentru că dacă astăzi ar fi astăzi,
astăzi te-ai întâlni cu altcineva.
Pentru mine și pentru copaci
n-ar exista ca astăzi eclipsa,
că mâine din astăzi e mereu viitor,
când stele prin cais înfloresc,
ca și noi la persoana întâia de zbor,
exemplu fiind: te iubesc!

AH, CĂRȚILE CE GRELE SUNT...

Greșala ta, cum să o tac?
Dacă ți-o spun, să nu te supăr.
Așa s-a întâmplat pe lac
când întru graiul singurit
un nufăr
tot a-ncercat prin undă
sărutul lunii să-l ascundă
sub streășina din freamăt de brădet.

Tu ești poet
și-mi cauți numele ce-ar fi putut să-nsemne
tot rătăcind prin spate de cuvânt,
nu la izvorul născător de curcubeu,
ci-n pod de lexicon, dicționare,
în loc să-mi dai sărutul
din vinul alb al lunii să ți-l beu.

Ah, cărțile ce grele sunt,
ca lutul,
când le compari cu floarea
ce ne-a-nvățat sărutul!

Ion C. ȘTEFAN

ȚINUTUL POETILOR

Traversăm frontierele
dintre spațiu și timp,
dintre terestru și astral –
undeva pierduți
într-un infinit necunoscut.
Suntem poeți
și așa trăim:
neînțeleși de ceilalți,
romantici (și uneori)
cu capul în nori –
până hăt departe –
într-un ținut incomensurabil –
numai al poezilor!

LUMINA CUVINTELOR

El nu lua parte
la acel joc confuz – al poezilor;
el însuși era Poet –
e drept, mai altfel decât ceilalți,
adică rostea doar cuvinte însoțite,
chiar și pe timpul nopții.
Și numai acesta era câștigul lui:
că nu i se stingeau cuvintele,
nici în zori, cu ultimele stele –
iar sufletul i se aprindea
dimineața, odată cu răsăritul soarelui;
nici îmbrățișările lui
nu se veștejeau de la un an la altul,
fiindcă nici iubita sa ideală,
nici el – nu îmbătrâneau.
El era un altfel de poet
Și-l puteai ușor identifica
după lumina cuvintelor sale...

Corneliu CRISTESCU

EU M-AM RUGAT, DAR NU MI-A DAT

De mic copil, am învățat ca să mă rog la Domnul,
Ca să cresc mare, cu minte, puternic, sănătos,
Iar seară, mă rugam să-mi deie-n pace somnul,
Să-mi dea noroc în viață, să fiu iubit, să fiu frumos.

Tânăr fiind, m-am depărtat de cele sfinte,
Și mă mândeam că eu nu mai depind de SUS,
Dar viața-i plină de botezuri și morminte;
Matur fiind, la întrebări, am căutat răspuns.

Documentându-mă prin cărți și conferințe,
Am înțeles o parte a vieții pământe,
Dar ce se-ntâmplă DUPĂ, diferă prin credințe;
Și-n loc să te clarifici, te-aruncă în dileme!

Am revenit pe drumul pe care am pornit de jos,
Și-n fiecare seară, la El, eu m-am rugat mereu,
În față, la icoana cea sfântă cu IISUS HRISTOS;
Și am cerut răspunsuri, prin rugă, la Dumnezeu.

L-am implorat pe Domnul să facă El ce știe,
Că-n mine încă zace sub stratul dur de lezezi,
Să ia El de la mine, o urmă de **mândrie**,
Dar Domnu-a zis: - **De ea, tu trebui să te lepezi!**

Eu I-am cerut atunci să-mi dea și **fericirea**,
Dar Dumnezeu, o clipă, a stat și-a chibzuit
Și-a zis tranșant, fără să-mi dea nici amăgirea:
- **Îți dau doar binecuvântarea să poți fi fericit!**

Apoi, eu L-am rugat să mă ferească de **durere**,
Dar El a zis: -**Nu pot să fac nici asta pentru tine;**
Prin suferințe, tu uiți de grijile lumești și-avere,
Și-n felu-acesta, te apropii mult mai mult de Mine!

I-am mai cerut să am o **creștere duhovnicească**,

Și pentru mine, și pentru neam, și-alte noroade,
Dar El mi-a zis că: **Duhul singur o să crească;**
El, doar, îl altoiește acum să-aducă roade!

Atunci, eu I-am cerut lui Dumnezeu să-mi dea **putere**,
Dar, nu mi-a dat, că omul devine uneori nevrednic,
Averea și puterea care sunt date, s-efemere;
Mi-a dat multe-ncercări, ca să devin puternic!

Am mai cerut la Domnul să-mi dea **înțelepciune**,
Dar **El m-a copleșit**, știind c-am căutări,
C-o droaie de probleme, iar, în final, îmi spune,
Ca **eu să-ncep să caut răspunsuri la-ntrebări!**
Am îndrăznit și am cerut la Domnul **bunăstare**,
O viață cu de toate, cu multe bunătăți,
Un loc frumos în lume, precum un om cu stare,
Dar, **Dumnezeu mi-a oferit doar oportunități!**

Atunci, când I-am cerut lui Dumnezeu să-mi dea **iubire**,
Mi-a pus în cale suferinzi, cerându-mi ajutor,
Și mai mi-a spus că un ceștin are iubire-n fire;
IISUS HRISTOS este IUBIRE și sfânt
MÂNTUITOR!

Cerut-am să m-ajute, **aproapele să-l pot iubi**,
Să-i mângâi viața cu ceva, cu bunuri sau plăceri,
Ca și pe mine însumi să-l iubesc și fără-al păgubi;
Mi-a zis că: - **În sfârșit, ai înțeles ce trebuie să-mi ceri!**

Eu L-am rugat să-mi dea mai multe, pe Bunul Dumnezeu,
Dar **nu mi-a dat nimica din ce eu L-am rugat**,
Dar după-o viață-ntreagă, am înțeles că eu
Primit-am doar ce aveam nevoie cu adevărat!

Când a înviat după trei zile, dimineața,
HRISTOS și-a arătat natura Sa Divină.
Eu am ales și CALEA, și-ADEVĂRUL, și
VIAȚA; HRISTOS A ÎNVIAT!

Melania Rusu Caragioiu

Dar toate s-au sfârșit curând
Când unuia i-a dat prin gând
S-aprindă... focul de război,
Păsându-i prea puțin de noi....

Azi ne răsar imagini rare,
Pierdute-n urme peste zare,
Un lung oftat și fiecare
Își urcă greu a sa cărare...

O AMINTIRE

Trecute vremi sub cer albastru
Mai pure decât zarea lunii
Vorbesc de „timpurile noastre”,
Acei ce-și mai amintesc... unii...

Am prins o vreme ca-n povești,
Când nu era războiul greu,
Nici crimele de te crucești,
Nici foamete, nici nimic rău.
Ne desfătam în joc de prunci
Pe câmpuri fără de obuze,
Zburdam desculți prin văi și lunci
Cântând din frunze prinse-n buze.

Iubeam pământ, păsări și flori,
Și soarele, ba chiar și ploaia,
Ne mai jucam de-a paparuda,
Sub stropii ce curgeau șiroaie

Aveam un grif și o tăbliță,
Aveam și-o carte, nu ghiozdan,
Mergeam la școală de plăcere
Și nu știm cum trecea un an.

Pe jos mergeam la târg de țară
Și luam alviță și zămlișcă,
Și uite-așa se făcea seară
Se mulgea vaca, aveam frișcă...

Și iernile pe la părau
Și la ciurușul de pe vale;
Seara povești cu lupul rău
Și zimbrul ce ieșise-n cale...

Și multe, multe drăcovenii
Și despre morți, despre vedenii,
Și neveditul la război,
Și-un gând la viața de apoi...

Cornel BALABAN

Zalmoxis

Limba lui Zalmoxis pură
Niciodată nu va piere
O au mugurii în gură
Și albinele în miere.

Când o chem nechează mânzii
Strugurii aleargă-n vie
Și ies lupii-n dorul rânzii
Hăulind dinspre pruncie.

Spuza stelelor de zestre
E în traista ei de aur
Și un fluier de poveste
Ce adoarme un balaur.

Mai presus
Dacă nu au ridicat
Piramide
Să le dea în paza
Vreunui Sfinx
Hipnotic

Străbunii noștri
Netrăind în deșert-
Ne-au trecut
În testamentul Carpaților
Cu Omu
Mai presus!

Mărioara NEDEA

PREA PUȚIN

Ce greu ți-atârni de trupul meu celulele mistrale,
De parcă urci spre Dumnezeu prăpăstii abisale.
Și cât de greu tu îmi străpungi ideile și mersul!
Cu albe coarne mă împungi și-mi sângerează
versul.
Îmi legi de brațe pădării cu floarea cât un bumb.
Și-ngenunchezi pe vineții castane ca de plumb.
Un stern golit de minutar îmi ticăie secunde,
Străbat un râu dar e-n zadar...cerboaicele-s
flămânde.

S-au copt și merele-n august și strugurii plesnesc
În sânul meu cu iz de must pe care-l dezvelesc
Arici cu bărbi împădurite, cu puii nenăscuți,
Și vulpi cu blănuri jupuite de vânători oculți.
M-arunc în gol, tu mă urmezi prin negrul
labirint...
Mă-nțeapă-n deget ochii-ți verzi și-aș bea puțin
absint.
Dar trupul tău îmi este vin și gura ta mi-e leac.
Să te iubesc...e prea puțin...un secol sau un veac!

Dumitru BUȚOI

Supremă iubire

Există o iubire,
Ce-adânc mă-nfioară
și simt că zbor
Peste o pădure de narcise.
Când scriu,
Cu dragoste de țară
Despre țara legănată de vise!

Există o iubire,
Iubirea seculară
De-acest pământ
De care mereu i-am fost aproape
și de poporul ce respiră
libertate
când scriu, cu dragoste
despre țara legănată de ape!

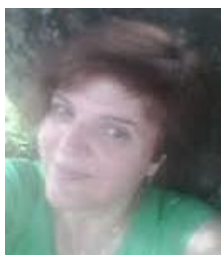
Maria Luca

Scrisoare către Dumnezeu

Îți scriu acum, Părinte-al veșniciei
Pe-o frunză ce-a uitat să ruginească...
O prind în palme...o dezmierd cuminte
Și o trimit spre patria cerească.
Ți-am scris acolo Doamne despre doruri
Ce frâng adesea inima-mi slăbită,
Ți-am scris de cămăruța mea umilă
Unde Te-aștept în fiecă clipită.
Cu mâna tremurândă-am scrijelit
Pe frunza verde versuri și poeme...
Cu gândul am pictat o melodie
Ce-n nopți târzii în taină-o să Te cheme
Și vreau cumva, pe-o lacrimă fierbinte
Despre iubire Doamne să îți scriu
Să-Ți spun că lumea a uitat-o Doamne
Și teamă mi-e că poate fi târziu
Căci văd în jurul meu atâta ură
Și-atâtea inimi care sunt de gheață
Parcă-au uitat că dragostea-i esența
Parcă-au uitat sublima ei dulceață...
Ici, colo câte-un suflet se mai roagă
Cu ochii ațintiți spre veșnicie
Și-atunci iubirea tinde să-nflorească
Cu flori de cânt, de dor și bucurie...
O, Doamne...fă din toamna ce-a venit
O scară către patria cerească
Îți scriu acum cu-a inimii bătaie
Pe-o frunză ce-a uitat să ruginească...

Genoveva Simona Mateev

ÎN ȚARA DIN SUFLET

cu arome de toamnă
uneori
când vă plouă
pe fiecare colț de cruce
mirosind a tămâie
frământă nopți
tăcerea
sugerând absolutul
din punct de vedere formal
așa este
uzi de tăceri
porniți către o lume cu soare
la timp
rescrieți
dinăuntru în afară
cu lumina iubirii
și ochi strălucitori
două frunze gata de zbor
vor prinde rădăcini
în mâinile Lui
curând
altă viață.

CRÂMPEI DE RAI

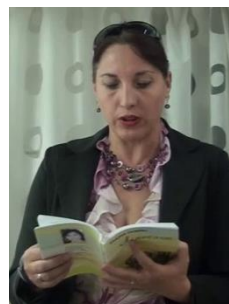
O stradă de taină
s-a gătit cu maci
cântând la harpă
pe arcurile clipelor
simplu vă cheamă
ca ploi primăvara
într-o mână cu trecutul
pășiți poticnindu-vă de gânduri
în dimineți ce răsar prin castani
adulmecând înflorirea-n amurg
Pe o stradă arzând cu rime ritmice
radiind muzici cu note înalte
furtuni de dor
într-o poveste de iarnă
mână în mână spre stele

topiți în creuzetul iubiri zburăți
la nesfârșit pe margini de zâmbet
exagerând în aprinse culori
Pe o stradă cu aripi
respirați chimia fericirii
prinsă-n metafore
asemeni unei fiare mitice
dragostea din voi
nu va stinge lumina
într-o liniște imensă
când apusul va coborî
îmbrățișați la infinit
prin pact cu sigiliul Lui
veți dansa netulburați
în fiecare curcubeu.

Notă: Poezii din volumul Rugul aprins sau fericirea de a-ți vedea visul împlinit, Editura Bogdania, 2019 – lansat pe 31.10.2019, la Târgul de carte din Focșani, județul Vrancea.

Magda BĂCESCU

Acasă

Cerul își flutură pletele
În oftatul lui Dumnezeu,
Piaptână nori, iar lacrimile cad, rouă
Să spele pământul de păcate în ninerea mare.
Soarele își ascunde razele pe după arginții

Ce poartă vina lui Iuda
Inima refuză să mai pompeze
Sângele infestat cu prostia mulțimii
Și-l asfârle-n pustiu prin rănilor trupești,
Îi face loc sufletului să zboare
Să se întoarcă lepădat de păcate, acasă.

Tablou nocturn

Sub greutatea pașilor pierduți
Prin Frunze strivite și moarte,
Mai trăiesc încă zâmbete nocturne.
Tu mă înveleai cu ramurile pomilor pierduți
Și-mi potoleai setea cu lacrimi de rouă.
Luna și stelele ne vegheau să nu ne fie frică,
Frunzele plângeau, darn oi nu le auzeam
Eram prea ocupați cu iubirea din noi,
Iar ele și-au ascuns plânsul acasă, în pământ.
Se auzea doar țipătul cocorilor pierduți
Și vâjâitul morții ce se-apropia să îi cuprindă.
Doar râsul din noi mai sfredelea timpul rămas
Și-atunci zborul din aripile lor
A încremenit pentru o clipă.

Mihaela CAZIMIROVICI

E deschis pentru azi

Când pragul și-a marcat
Cu cretă
Pașii corupți de mersul
Timpului
Îți simțeam stinghereala și te
Recunoșteam
După știința saltului
Acrobat al pământului

Sfințenie

Fratele Lui cernit
Îi stropea viața rănindu-și genunchii

lespezile nici nu se mai răceau
la atingerea lor
El respire curat
și zâmbea cu fiecare cui
înfipt în lemn.

Marinela STĂNESCU

APROAPE DE CER

Aproape de cer, pe un colț de stâncă,
Privesc cum lumina albă coboară
Să cânte frumusețea lumii.
Privirea întâlnește la orizont liniștea
Și nemărginirea depărtării,
Mușc din albastrul cerului
Și-l aștern pe pământ.
Încerc să pictez albastru cu ochii,
Dar mă doare adâncimea culorii;
Un vuiet sparge tăcerea,
Ca o scânteie ascunsă-n cenușă,
Ca un răsunt de timp,
Ce vine din spațiu, agitând nuanțele.
Într-o clipă totul se schimbă,
Mă retrag în adăpostul pustiu,
Liniștea revine încet și nuanțe
De albastru învăluie zarea.
Aici, aproape de cer,
În simplitate, totul se simte altfel.

BUCURIA DE A FI

Înveselește-ți ziua,
Și clipa care vine
Nu te lăsa răpus
De un val de o adiere
Căci toate-s trecătoare.
Fii veșnic purtătoare
De zâmbete în viață.
De cauți bucuria
Te caută și ea.
Un țipăt de lumină
Străbate din înalt

E sunet de vestire
Ce din petale albe
Brodează gând curat.
Se simte primenirea.
A înflorit iubirea,
Iar tu ne-ai adus lumină
În viață și zile însozite!

Raveca VLAȘIN

Învăță-mă

Tu, Cel ce-ai trezit infinitul
În clipe de viață fertile,
Izvor ne ești,... Calea, Sfârșitul,
Lumina culeasă prin zile.
Învăță-mă,... de poți să mă-nveți,
Iscușința-ndreptărilor Tale.
Când mai mereu spre-nceputuri ne-ndrepti
Și ne pierzi prin nimicuri pe cale.
Învăță-mă s-ajung la inima Ta,
Pe drumuri evitând ocolișuri.
Când lunecăm spre iarna cea grea,
Cu pași rari ce-au deprins coborâșuri.
Învăță-mă ce taine te pot câștiga,...
Întrebările-n râvnă când treier,
Când ura aprinde din flacăra sa
Noi săbii ce-n lume cutreier.
Redă-ne iubirea ce-n ea ne-ar cuprinde,
Cu fiece zi în pagina Ta.
Și flacăra de-nțelepciune ce-aprinde,
Veșnică candelă-n inima mea.

Liviu-Ioan Mureșan

Vocația Anei
se freca de perete

spatele genunchii fruntea palmele
de când era mică dorea să-și asume
toată zăpada posibilă
avea ambiția năstrușnică
de a fi altfel
doar mama o înțelegea în clipele de luciditate
când se trezea noaptea mânăată
de necesitățile trupului
o privea pe furiș
fantomă în camera luminată
de stele
ea știa că este privită
scăpa lacrimi fluorescente
privea spre crăpătura ușii
își lăsa capul pe spate să atingă peretele
cu părul său lung
scotea un sunet șoptit
dar niciodată nu primea mângâieri
cu anii și-a rafinat pozițiile
cuprindea în sine peretele
devenea perete
zidarul nu putea deosebi
piatra de inimă
acum e sculptură
așteaptă muzeu
cu soclu rezistent
de unde seară de seară
să coboare tăcută
să atingă pereții
printre picturi celebre

Vasile Sevastre Ghican

Arșiță și răcoare

Închină-te unei fântâni,
răcoarea ei
te va striga pe nume;
Arșița te va încolăci, liana
de pădure tropical...
Închină-te pomului
cum face albina
și vei căpăta jumătate

din Împărăția lui Dumnezeu;
Închină-te lui Dumnezeu
și vei primi întreaga avere
a lumii acesteia
și a aceleia ce va să vină...

Hristache LUNGU

DOR DE DOR

Dor de dor,
De căsuța cu pridvor
De căsuța părintească,
Sub o ștreășină de nor
Unde brazii nu maim or.
Unde am văzut lumina
Care îmbrăca grădina
Plină de gutui și meri
Și de calde primăveri.
Și de doinele lui Buză
Care le cânta din frunză
Din cimpoi, dar și din trișcă...
Doinile și munții mișcă.
Și ființa românească
De milenii ea se luptă
Țara să nu se știrbească,
Țara să nu fie ruptă.
De la Ceremuș la mare,
Să rămână cum a fost,
Țara lui Ștefan cel Mare.

Dor de dor,
Patria românilor...
De la Nistru la Timoc
Tot români fără noroc.
De la Țepeș Vodă-ntruna,
S-au luptat cu Semiluna
Cu habsburgii și barbarii
Cu hunii și cu tătarii...
A trecut veac după veac
Marile puteri tot tac...
Dar veni-va timpul-n care
Vom fi în vechile hotare.
Dar nestinsul dor de dor,

Țara sfântă a Dacilor,
Te-am iubit, te cânt mereu
Și doresc să fii întinsă
Ca-n vremea lui Deceneu.

Florin Constantinescu

NETERMINATE GÂNDURI

Ne rușinăm mai mult ca altădată
Că inima ne este de român;
Cei care ne-au unit cu greu odată,
În umbra amintirilor rămân.

Ne-acoperă un nour tot mai dens,
Dezamăgirile mai multe sânt
Și tot mai greu îi căutăm un sens
Hălăduirii noastre pe pământ.

Trecutul pare-a nu mai ține cald
În frigul care astăzi ne cuprinde;
Ne-ascundem chipul, tot mai mult, cu fard
Și-i facem scut minciunii din cuvinte.

Călcăm cu cizmă grea pe oseminte
Și pe comori străvechi nemuritoare,
Nemai dorind să mai luăm aminte
La-nțelepciunea sfintelor izvoare.

Și sufletul și gândul ni se-nclină
Spre tot ce e străin de neam, de țară,
Nu stăm s-alegem grâul de neghină,
Ne pare aur tot ce-i din afară!

Florin STATE

M-ai uitat...

În ochii-ți de cristal,
În chipul tău văratec,
Aș vrea să văd iubire,
Aș vrea să văd gând tainic.

Precum și "sfinții-n ceruri",
 Precum și "dracii-n iad",
 Se tânguie de doruri
 Și ele chiar îi ard,
 Așa și al meu suflet,
 Ce l-am crezut inert,
 Te vede doar pe tine
 În neguri... în deșert.
 Aș vrea să-mi fii aproape,
 Cu ochii-mi să te sorb,
 Dar tu îmi ești departe,
 Și sunt precum un orb.
 Și frunzele de nuc picară,
 Și rândunelele s-au dus;
 Eu te aștept seară de seară,
 Foarte mâhnit, pe gânduri pus.
 Și tu nu-mi vii, cum aș vrea eu;
 Sunt singur eu cu Dumnezeu;
 Și-afară bate vântul greu;
 Dar eu nu-l simt, că-s ca drogat
 De-a ta iubire, și-i păcat,
 Că tu nu-mi vii... că m-ai uitat.

Ionel SIMA

Conviețuire

Te sorb iubită viață,
 Materie divină!
 Structura ta mănoasă
 M-aprinde, îmi dă lumină,

Mă plimbă pe siajul
 Cuvântului – iubit.
 Iubesc nuanța fină,
 Din pântecu-ți cernit

Cu înger, cu miraje
 Ce-aprinde hora-n dor
 Ce vine de pe culmea
 Superbului... amor.

Îți voi fi Universul

Materie divină.
 Și Spațiul responsabil
 Voi fi, ce te alintă.

Vom fi!... în veșnicie
 Scop, sorți în întâlniri,
 Rost în chemarea vie
 Printre... nemărginiri.
 Te sorb iubită viață-a
 Materiei albastre
 Cu înger și miraje,
 Departe de contraste

Ce nu le vrei visate,
 Ce nu le vrei avea
 Pe panoplia firii-ți
 Acum, ori aievea.

Te sorb în viața mea,
 Materie divină,
 Că prin iubirea ta
 Am găzduit... lumină,

Am găzduit... chemare
 Din cântecul cu dor!
 Și chiar comunicarea
 Superbului... amor.

Valentin RĂDULESCU

întâlnire umedă

Ieri soarele de-amiază
 m-a întrebat
 Ce faci poete
 pari însingurat
 Încotro pleci
 pe vechi poteci
 nu mai ai haz
 Domnule timp
 mai ai un bob răgaz

din litere merinde pregătesc
pentru cei dintâi azteci

Domnule Timp
invitați de-onoare-n Olimp
numai ei și ciocîrlia
vor să-mi vîndă preeria
Drum bun dragule de timp
du-te-n hăuri nu te-opri
soare nou îți dă în coaste ghes
Drum bun
Doar tu și viața mea
ați fost adesea în exces

drum desfundat

Până la ușa cerului nu e cărare
doar stele stau lovite de-ntâmplare
câte o rugă alterată cu vorbe de mirean
sau miros de tămâie din bradul cel de an

Un vînt ridică praful din răscruce
ca pe ostașii ce-n tranșee dorm
și vor în punctul cardinal o cruce
și-un psalm în ritmul clasic uniform

Până la ușa cerului nu e cărare
nici propoziții cu erori gramaticale
doar mîna-ntinsă de la munte la ocean
și-a vieții poftă răscolită an de an

Virgil CIUCĂ

Salvați Țara

Salvați-vă, Români, pămîntul
Alungați hoardele vrășmașe
Nu contemplați cum bate vîntul
Creste de munți de-acum golașe
Salvați-vă, Români, trecutul

Tot aurul, marea și cerul
Nu acceptați ca-ntreg ținutul
Să-l controleze scutierul

Salvați-vă, Români, și neamul
Nu slugăriți la camarile
La vatră, să ne păzim ramul,
Să revenim din lumi ostile

Salvați-vă, Români, eroii
Și voievozii și martirii
Pe care ni-i urăsc strigoi
Salvați și visul Re-ntregirii!

Români, feriți-vă urmașii
De jugul greu al iobăgiei
Să nu anjungă ca abrașii
Ce-și urăsc Țara pe vecie

Basarabie străbună

Basarabie străbună
Plai cu suflet românesc
Revino la Țara Mumă
Surioară, te iubesc!

Basarabie, prin veacuri
Te-au înstrăinat de noi
Neștiute-n zodiacuri
Puterile de strigoi

Basarabie aleasă,
Să fii pavăză la Nistru
Ți-am păstrat locul de-acasă
Să te poți scălda și-n Istru

Basarabie de veghe
Ne-ai fost piatră de hotar
Limba dacică străveche
N-ai păstrat-o în zadar

Vatra lui Ștefan Cel Mare,
Plai cu suflet românesc
Basarabi cu brațul tare
Regiment grăniceresc

Basarabie străbună,
Plai din darul strămoșesc
Țării să-i revii cunună
În hotarul românesc

Cristina Ghindar Greuruș

Același nume

De dincolo de vremea ce trece în neștire
Ne strigă azi străbunii, pioasă amintire.
Să nu-i uităm, ne-deamnă, să nu uităm trecutul
Să zacă în neștire. Acolo-i începutul.

De dincolo de cruci ce umplu cimitire,
Ne-ndeamnă azi străbunii, pioasă amintire,
Să nu lăsăm pământul iar pradă disperării,
Să dăruim iubire și libertate țării.

De dincolo de imnuri, coroane, sărbători,
Ne cheamă azi străbunii din cele patru zări.
Ne-ncurajează chiar, la pace și iubire
Și un imbold ne dă spre marea împlinire.

Să ne unim cu frații de dincolo de Prut...
Distanța ne desparte și...timpul a durut.
Avem aceeași țară, vorbim același grai
Și ne alină doina cântată lin din nai.

Ne leagă amintirea, istoria trecută.
Ne doare nepăsarea, chinul, durerea mută.
Avem o legătură de sânge, avem glia,
Ne leagă același nume de țară: România.

Ionel MARIN**Planeta iubirii**

Plămădit din bulgări de lumină,
Candelă vie de lut ceresc,
OMUL, lacrimă a lumii,
Clepsidră de doruri și vise ce-nfloresc,
La umbra Stăpânului,
Scânteie cosmică, tainică suflare,
Omul părăsescă vie din Purtătorul de viață,

Nu s-a ridicat, încă, la înălțimea,
Darurilor sfinte și nemuritoare.

Între oameni, națiuni și pe Terra,
Nu domnește înțelegerea, pacea și iubirea.
Fugim de supremul Adevăr, ne adâncim,
În întuneric, în păcate grele și vrajbă.
Taine sfinte sângerează și plâng...
Iartă-ne Doamne, ajută-ne să vedem,
S-auzim, înțelege și respecta Cuvintele Tale,
Păzi cu dragoste poruncile Dumnezeiești,
Dătătoare de viață, tărie și bucurie.
Doamne sfinte mereu ne dăruiești și ajuți,
Recunoștința a ajuns floare rară...
Deschide-ne inima, ochii, întărește-ne,
Într-u fapte bune, în înțelepciune, omenie,
Pentru îndepărtarea fărâdelegilor, a războaielor...
Pacea, armonia, înțelegerea să devină, pentru toți,
Pâine a zilei, hrană vie și sfântă.
Și rupând lanțurile nerușinării, lăcomiei,
desfrâului,
Să redevenim ascultători, dreți și iubitori.

Singuri nu putem reuși, Atotputernice,
Multmilostive Părinte ceresc,
Te rugăm, ridică-ne din noroiul vieții,
Transformă planeta Pământ,
Într-o Planetă a iubirii,
În care oamenii să trăiască ca buni frați,
În pace, bunăstare, bunătate și bucurie.
Adevărul, omenia, dreptatea să devină,
Pentru fiecare lumina zilei și a faptelor,
Și sufletul să-nflorească în veșnicie.

**Să dărui totul, să sacrifici totul fără speranța
de răsplată; asta înseamnă iubire.**

- Albert Camus

Maxime, aforisme, cugetări

Nicolae MAREȘ

*Aforism - gând pe toate fețele cizelat, la care nu mai ai nimic de adăugat.
 *A da cu a lua în vecii vecilor nu se pot împăca.
 *Drumul des întrerupt devine mai lung.
 *Nu vei ști niciodată ce va face cel care tace.
 *Nu de trupuri - unele chiar frumoase - lumea lipsă a dus, ci de suflete, asta mai presus de toate.
 *Cultura-i o nobila f ă c ă t u r ă, care nu vrea s-audă de ură.
 *Greu să progresezi cu-un taica-nimenea devenit c i n e v a.
 *Ce-ai dobândit prea mult, și-i de prisos, sigur te trage în jos.
 *Rar pe lume veți găsi fapta, curată ca lacrima.
 *Aruncată în pomul cu roade, piatra sigur o să cadă.
 *Tânărul, care doar "pe apucate" învață, sigur va pluti viața toată, doar pe la suprafață.
 *Dacă la inimă pui tot ceea ce gândești, deja te risipești.
 *Fără de curaj, ușor ești mai ușor luat pe fărâș.
 *Să nu credeți că nemuritorii și-au trăit viața așa cum și-au dorit.
 *Prefer un bătrân cu inimă tânără decât un tânăr cu inimă bătrână.
 *Viață dovedește că cei care au capacitatea de-a măsura /ingineri, arhitecți etc/ îi întrec pe cei capabili de-a "literaturiza" /istorici, literați, artiști etc/.
 *- Nu mai crezi în nimic? – Atunci ai motive să fi trist.
 *Dreptate și Lege. Piloni în care – ca Om – te-ai putea încrede.
 *Viitorul, niciodată nu-l știm. Putem doar să-l intuim."Viața veșnică" însă, prin moarte-o trăim.
 *Dacă lumea ar fi piatră /Eminescu/, fi-va, oare, mai înțeleaptă?
 *Niciodată, soarele secetos n-a fost omului de folos.

*Ca muritori, ideal ar fi, să ne trăim viața, cum ne-am dori.
 *Mai mult decât simți nu poți suferi.
 *Iubirea celor care nu mai trăiesc ne împovărează. Zi de zi ei de viață ne îndepărtează.
 *Dreptatea se lasă greu dobândită și tare ușor pierdută.
 *Diplomat – icoană veche și nouă la un loc – sol de pace al unei țări, chiar fără nici un echivoc.
 *Cultura se moștenește, dar se și cucerește.
 *Lucrurile de prisos, mai mult ca sigur ne trag în jos.
 *Unde-i multă putere, găsești și multă durere...
 *Un diplomat cu minte, în interesul țării, sigur mai și minte...
 *Nu toți indivizii au puterea de a se (re)găsi.
 *Doar cel cu măsură-n toate, ajunge departe.
 *Ideile desperate, se nasc, de obicei, moarte.
 *Cultură – unică speranță azi în lume! Fără de tine, pierzania ne paște!
 *Prostul trebuie pedepsit, dar nu și-njosit!
 *Oameni buni! Televiziuni! Nu mai băgați răul în seamă, lăsați-l să se stingă, să moară.
 *Nu doar tinerețea, ci și bătrânețea-i trecătoare.
 *Poetul adevărat, cântă cu inima, rar cu gura.

Haikuri de Radu ȘERBAN

Fărădelege:
 Au dat în flori cireșii
 Fără-de-mine.

Salcâmi înfloriți –
 Mormântul părinților
 Spini în inimă.

Licurici flotanți –
 Luceferii florilor
 Îndrăgostite.

Pe muguri de tei
 Un vis se-nfiripă –
 Plouă cu ceaiuri.

Un tei și-un salcâm
De mână pe alee –
Albina-n impas.

La balul mascat
Pudrați cu parfum de tei
Doi fluturi valsând.

Semințe plutind,
Puțină nemurire –
Al plopilor puf.

Spiritul nopții
Topindu-le tainele –
Stele-n cădere.

Regina nopții –
Între visare și vis,
Floare sau rigă.

Zboară cuvântul
Purtându-și cu vântul o
Floare de soare.

Glazura verii
Suflet topit peste gând –
Se coace pacea.

Prin lanul galben
Alerg de ploii și fălă
Să-mi pârgui gândul.

Se-ntinde vara
Cu gheare de pisică:
Nicio scofală!

Pe acoperiș
Toboșarul cerului
Ploaie de vară.

Tăria verii
Sub frunziș pensionat –
Moșul măturând.

Fir de râu pe geam –
Fulger în noaptea scurtă
La dineu festiv.

Arșiță-n suflet;
Cădelnița crezului –
Fum de speranță.

La jarul lunii
Visul mi se căleşte –
Pasăre Phoenix.

Candida lună
Pe șipotul norilor
Se dă de-a dura.

Casa natală –
Un cuib de rândunică
Lipit de ceruri.

Lamă de soare:
În inima veștedă
Dragostea taie.

Fir de păianjen -
Romanul unei toamne
Scriș pe la colțuri.

Zburliță, ghinda
Trage plapuma nopții
Pe auroră.

Pieziș portativ,
Din grindină, reci note –
Cantata ploii.

Parcul pustiu.
Fără nepoți, bunicul
Crește cuvinte.

Noi, stropii cei mulți,
Când ne unim în forță
Stârnim tsunami.

Pe culmea vârstei
În plasa de păianjen
Timpul mi s-a prins.

Noapte în suflet:
Te-ntrebi încotro,
Icoana tace.

Schitul tăcerii –
În templele valsului
Scumpă Treime.

În lumea largă
De vrei să-ți afli rostul,
Timpul e prea strâmt.

Proză

Victor RAVINI

Să-mi faci tu mie una ca asta?

Aici zăcea un avocat care locuise pe strada mea. Crucea de marmoră albă era cam aplecată într-o parte. Pe cruce era fotografia lui cu țigara în gură. Nimeni nu mai era cu țigara în gură prin cimitir, nici măcar preotul și nici chiar groparii. O doamnă de o anumită vârstă trecu pe alee cu niște lumânări în mână, se opri o clipă și bombăni că avocatul „fumează în cimitir ca un păgân. Toată viața a fost un păgân și păgân a rămas. Nu degeaba îi zicea lumea Paganini.” Pe vremea lui Carol I și sub Ferdinand, avocatul scotea săptămânal o foaie locală de scandaluri, *Castranova nova*, mai citită decât ziarul Universul de la București. Titlul publicației sale devenise supranumele orașului. Ca să consolideze acest supranume, l-a subminat în felul lui dibaci. Se pare că tot el lansase, prin oamenii săi de încredere, că nu-i lipseau așa ceva, avea peste tot oamenii săi, să zică lumea *Castravechia vechia* sau mai simplu *Castraveția*, ca să rimeze cu Veneția și Elveția. Când ploua, unii știolcăiau prin băltoace în galoși de ploaie cu cataramă și ziceau că erau la Veneția, în gondole catamarane. Avocatul, sau mai degrabă ziaristul, reușise să dezbine locuitorii urbei, mai rău decât se dușmăneau partidele conservator și liberal sau hoții cu vardiștii. Unii apărau supranumele *Castranova*, iar mucaliții râdeau de ei și ziceau *Castraveția*. Castranovanii se aveau cu castravețanii mai rău decât conservatorii cu liberalii. Și, ca să fie confuzia cât mai pe dos, castravețanii le strigau castranovanilor că erau castravețani. Ca să-i facă să turbeze de furie.

Mi-l amintesc din copilărie pe avocat, un bătrân încovoiat, pe care toată lumea îl saluta cu respect de parcă ar fi fost preot sau director de bancă. Iar el le răspundea la salut ca la niște copii cuminiți. Avea obiceiul să se oprească și să scormonească cu bastonul prin gunoaiele adunate de vânt lângă trotuare în rigolă. Întorcea cu bastonul câte o hârtie, își potrivea ochelarii, se apleca, o ridica, o citea, apoi o arunca sau o băga în buzunarul de la haină. Înseamnă că era o hârtie importantă. Bunica râdea din dosul perdelei și zicea că avocatul culegea din gunoaie informații

pentru ziar sau strângea dovezi zdrobitoare pentru la tribunal. Așa făcuse toată viața, așa făcea și acum, când nu mai avea de ce și ar fi cam fost vremea să ia drumul bisericii. Nea Ristică Pencioiu, tutungiul, zicea că bătrânul avocat rămăsese cu reflexul lui Pavlov și ne explica ce e aia: Câinele lui Pavlov a murit, iar Pavlov era așa de ramolit, încât a continuat să zdrăngăne cu clopoțelul, fără să mai știe de ce.

Odată, când era foarte tânăr, avocatul a jignit în ziarul său un căpitan de la regimentul de cavalerie, care pierduse din buzunar o scrisorică de amor de la o duddie respectabilă din elita simandicoasă a orașului. A publicat scrisorica în săptămânalul său, la rubrica Rochița transparentă, cu numele expeditorului și destinatarului. Foicica lui săptămânală s-a vândut cât ai bate din palme. Lambe Ziaristu, zis Parkinsonistu, cu ziarele într-un fel de paporniță făcută dintr-o matriță de ziar de la tipografie, ținută pe umăr cu o curea, bătea pasul pe loc, tremura din toate balamalele și striga cât putea: “Ia ziaru, ia ziaru! Ia că frige! Ia Rochița transpirată!” S-a vândut mai bine decât covrigii calzi, cum striga Bașandrică Împăratu: “Ia covrigi cu ou, ia și fără ou, ia neamule, că mâine nu se mai știe!” Căpitanul de cavalerie a apărât onoarea onorabilei dudu și l-a provocat pe avocatul ziarist la duel. În felul acesta, a făcut-o pe doamnă să ajungă și mai mult în gura lumii. Civilul avu de ales arma. El, care nu pusese niciodată mâna pe nicio armă, a ales pistolul. Pistolul, bată-l vina.

Părțile beligerante au sosit în zori de zi, fiecare în landoul său cu cai, cu birjar, la marginea pădurii de lângă cimitir. Fiecare cu suita sa de martori, toți cu redingotă neagră, ca cioclii. Aveau bani de așa ceva. Care nu, găsea de închiriat, la Țecu Berbecu, ceaprazarul. Ocaziile cam erau. Au adus și un doctor, așa cum trebuie, cu pălărie cilindru, Zeiss. Căpitanul, în uiforma de paradă, cu tunică roșie și pantaloni albi de plezneau pe el, nici nu se putea apleca pe vine. Cizme negre, de îți făceai mustața în ele, coif ca soarele cu pene. Își lustruia decorația militară de pe piept, cu gesturi ca la operă, ca să poată adversarul să țintească mai bine cu pistolul. Le-au prezentat, cu ceremonia necesară, ca la liturghie când țarcovnicul ține popii Biblia să citească, cutia neagră matlasată cu catifea roșie sau cu mătase, ce o fi fost, și cu pistoalele bine lustruite. Avocatul tremura ca frunzulița de

mesteacăn. S-a uitat bine și a zis printre dinții clănțănindu-i de frică: „Eni-meni, mic-mac, pic-pac”. A pus mâna pe un pistol, de parcă ar fi apucat șarpele boa de la circul Bernea. Când a văzut căpitanul cum ținea avocatul pistolul în mână, a râs și a zis: „Ține bine pistoala cum trebuie, să nu te împuști!”. La noi în Castranova, dacă voiai să-i zici una dură vreunui, nu-i ziceai „prostule!”, îi ziceai „proasto!”. Mai dur de așa, nu exista. Nu știu cum se numește această figură de stil. Castravețanii aplicau în practică mai multă stilistică și retorică decât cunoșteau profesorii universitari de la București pe vremea aceea.

Avocatul s-a bătut pe picioare ca un om beat sau bolnav și a tras înainte de semnal. A nimerit pălăria cilindru a doctorului. Doctorul a leșinat și s-a prăbușit în iarbă. Martorii la duel au căutat în geamantănașul lui cu trusa medicală, să-i dea ceva, să îl trezească. Dar ce știau ei ce să-i dea? Auzeam că cineva dintre martori ar fi strigat să vină un doctor. De unde să vină? Nu era niciun doctor prin cimitir în zori de zi și nici prin pădurea de alături.

Căpitanul a izbucnit în râs, și-a aruncat pistolul peste umăr și s-a urcat în landoul său, de unde i-a salutat pe toți de parcă el ar fi fost însuși regele Carol I.

Avocatul ziarist a învățat lecția și s-a potolit. După Război, adică sub Ferdinand, a uitat lecția. De data asta a publicat o scrisorică mică-mică, dar cam mare, nevoie mare, nu ca aia cu căpitanul. Găsise scrisorica tot așa, pierdută pe stradă, căzută cum cad lucrurile importante din buzunarul cuiva. De data asta era vorba de generalul de la regimentul de artilerie. Un bărbat la fel de lat, pe cât era de lung. Mai bine zis, pe cât era de scurt. Se vându foicica săptămânală, ca țuica fiartă iarna, în piața de porci în postul Crăciunului. Cititorii râdeau și ziceau că de data asta avocatul, ha, ha, haaa. Să vezi, că o să-i fie mai ușor să nimerească ținta. Generalul l-a provocat bineînțeles la duel. Civilul a trebuit și de data asta să aleagă arma și a scris în ziarul său:

– Împotriva unui căpitan am ales pistolul. Dar împotriva unui general de artilerie, aleg tunul. Generalul să se înfățișeze cu dotarea necesară!

Generalul extraplat tocmai era la bărbier când i-au adus ziarul. A citit ziarul și i-a căzut lornionul de la ochi. A râs, încât toate decorațiile de pe piept i-au zdrăgănit ca zurgălăii la calul de la sanie. Și-a zmulș șervetul de la gât și l-a

aruncat în capul bărbierului. Unii cică ar fi zis: „Unde e avocatul să-l pup pe frunte!” Și l-a iertat.

După ce s-a pensionat, avocatul a continuat să pledeze, în calitate de avocat onorific, așa e titulatura, dar numai în procesele cele mai importante și mai dificile. Procesele mai onorifice, ziceau castravețanii, de nu se înțelegea prea bine ce voiau să spună cu asta. E și asta o figură de stil, să nu priceapă nimeni ce vrei să spui. L-a apărat pe un client care lucra la fisc și era acuzat că a furat banii Statului. Era cea mai mare escrocherie din istoria orașului și poate cea mai gravă din țară, pe cât își mai aduceau unii aminte. Toate escrocheriile, ca și toate iernile sau secetele, erau cele mai grave din istoria țării. Mai era încă un acuzat, însă acesta era apărat de un avocat venit de la București, un profesor universitar de drept roman și de retorică de la facultate. Cel mai renumit avocat din toată țara. Și care nu a pierdut niciodată niciun proces. Niciun proces. Cei doi acuzați aruncau vina unul pe altul. Cei doi avocați aveau să se dueleze pentru clienții lor, însă de data asta cu cuvinte, arma bine ascuțită a fiecăruia dintre ei. Avocatul ziarist avea acum arma cea mai potrivită lui pentru un duel. Însă adversarul de la București era cine era. Nu pierduse niciun proces în toată cariera lui. Toate personalitățile cele mai importante din Castranova, toți juriștii, politicienii, atât conservatorii cât și liberalii, ba chiar și prefectul județului, boieri sau negustori veniți de prin alte părți, cât și asistenții profesorului, veniți special de la București, toți abia mai aveau loc în sala mare a tribunalului, chiar și sus la cucurigu, unde stăteau în picioare, toată lumea luminată, ca să-l asculte pe celebrul profesor, care le făcea onoarea să vină și să pledeze în urbea lor.

Profesorul le-a dat o lecție practică de retorică și artă a apărării în dreptul roman. Un model de oratorie cu figuri de stil superbe și cu gesturi teatrale. Unii avocați mai tineri fuseseră studenții lui, iar acum își luau notițe. Șușoteau între ei că fostul lor profesor putea să dea lecții lui Cicero și lui Quintilianus. Între timp, bătrânul nostru avocat, ziaristul, a adormit pe scaun. Profesorul și-a continuat nestânjenit pledoaria cu cuvinte bine alese și cu figuri de stil bine elaborate, după toate regulile artei retorice. Uneori, puneă o întrebare în vânt pentru a trezi sentimentele judecătorului și completului de judecată, sau

judecata lor dreaptă. Alteori făcea câte o pauză de efect. Publicul înceta să mai respire. Atunci se auzea bătrânul avocat sforăind cu gura căscată și cu capul căzut într-o parte sau pe spate. Bietul său client stătea ghemuit și cu privirea pierdută în pământ. Era fiert, nici nu mai îndrăznea să-și trezească avocatul, ziceai că era mort sau va muri pe loc. Tinerii avocați chicoteau pe înfundate, făceau pronosticuri ce putea visa acum bătrânul adormit. În loc de avocat *onorific* îi ziceau *onirific*. De la Oniros, zeul viselor. Câteva stenografe locale stenografiau pledoaria. Profesorul venise și cu stenografele sale de la tribunalul din București.

Judecătorul indignat abia se abținea să nu izbească cu ciocanul său de lemn în masă, ca să-l trezească pe bătrânul pensionar adormit. Îl cunoștea bine și nu s-a putut aștepta la atâta indolență din partea lui. Ce dezonoare pentru un avocat onorific. Judecătorul se stăpânea să nu izbuncească, să nu întrerupă astfel fermecătoarea pledoarie a profesorului. Profesorul, când striga în gura mare, când șoptea, bătea cu piciorul în podea și ridica amenințător pumnul. Cu gesturi bine studiate, și-a sfâșiat anteriorul negru de avocat și panglicile albe de la gât, și-a zmulș părul, și-a tras singur palme, s-a repezit la propriul său client să-l sugrume, ca apoi să plângă pe pieptul lui, în hohote. Unora din public le-au dat lacrimile. Până și clientul lui a început să plângă de milă pentru sine însuși.

Tribunalul și publicul erau profund mișcați de emoționanta apărare. Pe de altă parte erau uimiți și indignați de indiferența nesimțitului de avocat, prea bătrân și adormit, ca să mai aibă ce căuta acolo. Ce greșală că l-au mai lăsat să fie activ, când dovedea acum că era așa de pasiv. A dormit și a sforăit tot timpul. Toți își ziceau că gata, acum s-a terminat cu cariera lui de avocat sfoiegit și de ziarist tot așa. La gunoaiile din rigolă cu el!

Profesorul își încheie pledoaria trântindu-și peruca pe masă, un procedeu retoric la care nu mai recursese nici chiar la vreun recurs de proces și pe care Cicero nu-l știa, că nu avea perucă. Roșu la față și plin de nădușeală, s-a șters cu o batistă imensă și a înghițit un pumn de pastile albe, cu un pahar de apă. Mare parte din pastile i-au căzut pe jos, cu efectul bine calculat. Se înclină spre judecător și căzu aproape mort pe scaunul său. Abia mai respira, extenuat.

Acum, era clar pentru toți că el câștigase din capul locului duelul împotriva bătrânului său coleg adormit ca un bălălău. Judecătorul, cu un ochi țintit asurpa sălii și unul pe jumătate închis, își țuguie buzele cu satisfacție, cum ar fi supt o caramela acră și lovi cu ciocanul în masă. Bătrânul avocat se trezi, se frecă la ochi și căscă. Judecătorul, cu o mânie profesional stăpânită, îl întrebă ce are de obiectat.

– Onorată instanță, și respectabili jurați! sau cam așa ceva, răspunse el cu voce răgușită. Să-mi fie iertat, dar eu sunt răcit și nu pot vorbi.

Publicul a început să murmure, iar unii din completul de judecată s-au înșurubat pe scaune.

– De altminteri, a continuat bătrânul avocat tușind, după măiastra pledoarie magnifică a ilustrului meu coleg, eu nu mai am nimic de zis. Cu permisiunea dumneavoastră, onorate colega, voi publica stenograma genialei pledoarii, în hebdomadarul meu.

Profesorul de la București i-a acordat permisiunea, cu un gest larg, binevoitor ca un împărat roman, pe când publicul a fluierat din degete.

– Huo! La oase! La Chitila! La Mărcuța!

Judecătorul a lovit în masă și a amenințat că evacuează sala.

Bătrânul avocat moșmonea ca un ramolit prin servieta sa cu hârtii și tot căuta, până găsi o hârtiuță și o întoarse pe toate părțile ca s-o vadă mai bine cu ochelarii, dacă era cea pe care o căuta. El, care în ziarul său întotdeauna a condamnat „... nerușinata indiscreție insidioasă și infamă, a detectivilor particulari, niște nemernici mârșavi, cu metodele lor pe cât de murdare, pe atât de abjecte de a se infiltra direct sau prin intermediari plătiți, în viața particulară a oricui și a tuturor, pentru a spiona intimitățile oamenilor cinstiți și a leza integritatea lor atât personală cât și individuală a cetățenilor noștri onorabili, acei netrebniți de detectivi particulari ticăloși și impertinența lor mizerabilă cu care...” așa și pe dincolo, el, adineauri, pe drum încoace spre tribunal, tocmai găsisese din întâmplare o hârtiuță, care doar era acolo în rigolă, chiar lângă trotuar, desigur căzută din buzunarul cuiva. La fel cum întotdeauna el găsea scrisorici pierdute, pe care le publica în ziarul său. Dar acum, el, bătrânul, tușea, îl durea în gât și nu putea să citească cu voce tare. Întinse judecătorului

scrisorica aia mică, pe care nu avusese când să o depună la dosar.

Judecătorul i-o luă din mână și o citi. O citi de câteva ori uluit, își mai puse încă o pereche de ochelari, o privi și cu lupa, o compară cu alte hârtii de la dosar. Așadar, era o scrisoare scrisă de mâna clientului profesorului, trimisă din arestul preventiv și adresată către șeful său de birou de la fisc. Trimisă prin cineva, prin vreun deținut eliberat sau prin vreun gardian corupt, care o fi pierdut-o din buzunar, sau poate că o fi pierdut-o destinatarul, șeful de la fisc. Și a căzut hârtia în rigolă, unde a găsit-o bătrânul avocat ziarist. La fel cum întotdeauna, dar întotdeauna, găsea scrisorici compromițătoare. În cele din urmă, judecătorul clătină din cap, oftă, ochii îi sclipiră de o bucurie profesională cum nu mai avusese de multă vreme, se scărpină sub bărbie, suspină, își frecă mâinile și o citi cu voce tare.

Clientul profesorului îl ruga pe șeful său, să-i pună cel mai bun avocat din țară, chit că îi vor plăti toată suma pe care o furaseră împreună de la Stat. Dacă nu, amenința el din arestul preventiv, o să-l denunțe pe șef, ca să obțină o pedeapsă mai ușoară. Și continua cam așa: „Nicio grijă, șefu, o să recuperăm banii, ba chiar o să punem mâna pe și mai mulți, fiindcă între timp mi-a venit o nouă idee, și mai bună, pentru o lovitură și mai grasă. Am și aranjat cu grecul ăsta de încredere, care îl vezi că e un om cinstit, să fugim din țară cu banii în Turcia.”

Profesorul de la facultatea de drept, alb la față ca varul, acum, chiar că avea nevoie de un doctor, dar nimeni nu-l mai lua în serios.

Bătrânul avocat onorific, care în mod sigur terminase de dormit, s-a înclinat cuviincios dinaintea judecătorului și a completului de judecată, la fiecare în parte. Apoi s-a întors către mai tânărul profesor, care se sufoca, și i-a dat cu tifla. A râs și a dansat vals ridicându-și faldurile togii negre de avocat ca niște aripi, a țopăit și a tropăit precum călășarii. Publicul din sală l-a aplaudat cu frenezie, iar el chiuia ca la horă. Judecătorul s-a ridicat uitându-se la el cu un ochi admirativ și cu un ochi muștrător. Parcă ar fi vrut să spună: „Să-mi faci tu mie una ca asta? Pehlivanule!” Castravețanii strigau: „Bis, bis! Maestro! Bis! Paganini! Trăiască Castraveția veselă!” Avocatul onorific și-a aruncat peruca în tavan și i-a dat o lovitură cu piciorul, de a proiectat-o nu mai știu unde.

Acum zăcea aici, în cimitir. Pe mormântul lui creșteau buruieni. Își avea fotografia pe cruce, cu țigara în gură și cu pălăria pe o parte. Se uita țintă în ochii mei și parcă zâmbea pe sub mustață. Parcă voia să-mi spună ceva.

Mariana Vicky Vârtosu

Fragment din romanul „*Nic în nopți mariane. Comodat în cuib de cuci.*”

„Mai presus de toate nimicurile care au alcătuit viața noastră au fost încrederea și iubirea profundă. Respectul reciproc.,
Toate vorbele, toate stările, părerile de rău, neputința, toate au fost zadarnice. Sufletele noastre și-au transmis mesaje, pe care fiecare le-a înregistrat în memoria afectivă. Mesajul s-a realizat prin lumina ochilor lui, lumină care nu m-a slăbit o clipă. Ultimile zile la Casa Bavareză m-au marcat profund, prin darul primit, o adevărată declarație de iubire, o poliță de asigurare pentru viața veșnică. Asigurare că, viața asta cu toate nimiciciile, invidiile, răutățile ei nu face altceva decât să ne pregătească pentru bucuria eternă. Bucurie pe care am cunoscut-o, am recunoscut-o în privirea dragului meu Nic. M-a iubit? Da. A fost Nic gelos? A fost. Am împărțit și împărțit aceleași sentimente, și pot afirma că legătura noastră spirituală nu va fi distrusă niciodată. El a fost și este cu mine, mă va proteja și îndruma așa cum a făcut-o în vremurile noastre bune. Nic, bărbatul elegant și pedant, pretențios în toate nimicurile care alcătuiau viața lui, acest Nic este aminirea, este amprenta, este cel ce mă va face să merg mai departe, cinstindu-i memoria, pomenindu-l. El va rămâne în inimile noastre, așa cum spunea Raluca, omul care s-a comportat firesc până acum trei ani cu noi toți. Un bărbat vesel, pus pe șotii, generos, extrem de generos, iubitor și

plăcut, în compania căruia nu te plictiseai niciodată. Un soț, un unchi, un frate, un prieten prețuit. Fii cu mine mereu, dragul meu Nic! În toate nopțile și zilele mele, până în veacul veacului.

Închid o clipă ochii. Mă usturau. Simt o strângere de umăr, dar nu deschid ochii. În urechi aud o voce clară de copil: „sunt Noemi, mami, tata e cu mine. Aveam nevoie de el... Noemi...?!“

.....
-Hei, hei, hei! Fraților...nu plângeți. N-am murit...Am înviat. Mi-e bine. Sunt curat ca lacrima. Deja am „văzut”, locul pregătit pentru mine. Și credeți-mă, e confortabil. Sunt în grija Marelui Boss!

Adrian- Nicolae POPESCU

Demn în umbra vieții

„Atunci când limita dintre sacru și profan nu poate fi determinată cu exactitate, tendința de alunecare pe unul din cele două brațe ale balanței crește exponențial cu disponibilitatea celui în cauză de a se conecta sau nu la absolut.”

N-ar fi crezut niciodată că o frază întortocheată, pe care citise în tren, în prefața unei broșuri de versuri va deveni expresia meditativă a vieții sale. Se ambiționează să o învățase pe de rost, dorind a-și surprinde partenerii de discuție bahică, reușind însă a le impresiona mai mult pe tovarășele acestora, mai lucide spiritual și mai deschise spre cunoaștere.

Cândva un distins dascăl, cu un tact pedagogic excepțional, având un șarm aparte și făcând să tresalte inimile tinerelor învățătoare aflate în primii ani de activitate, Vasile nu mai auzise de ani buni sunetul clopoțelului. Clădirea școlii pe care o cerceta cu privirea în fiecare primăvară, să vadă dacă alte rândunele încep să-și construiască un nou cuib sub streșină era în memoria sa o carte poștală alb-negru, boțită pe la

colțuri, fără destinatar...Tabla la care ținea atât de mult să fie imaculată, pentru ca școlarii să poată vedea frumusețea literelor și să deslușească taina cifrelor îl aștepta în zadar. Cel care o îngrijea pășise pe alte cărări ale toamnei...

Participase și el la vina sa alături de plăcerile tinereții, frumusețile și păcatele acesteia. Nopti boeme cu râuri de tanin și nori plumburii de tutun, desfătate cu mișcări lascive în ritmuri orientale îi răvășiseră viața într-atât de mult încât se trezi într-o dimineață învelit cu o pătură destrămată la margini, nu prea groasă, lângă o conductă de apă caldă de la subsolul unui bloc. Nu era singur, cineva apelase și el la această sursă de încălzire costisitoare pentru cei de la suprafață, dar gratuită pentru cei aflați în tranzit subteran. În căutarea hranei, o rozătoare derutată se opri să înnopteze lângă un suflet gol, la fel de derutat...

Se pare că era deja târziu...Pierduse tot. Familie, locuință, prieteni, loc de muncă dispăruseră fără urmă. O lume nouă despre care nu știa mare lucru, o lume fără limite, fără început și sfârșit, o junglă a supraviețuirii îl aștepta să-l devoreze treptat. Dădu să se ridice de pe cartonul ce îi ținuse loc de cearșaf, însă ceva îl ținea. La o a doua încercare realizează că abia își simțea partea dreaptă a corpului...nu putea să-și miște nici mâna, nici piciorul. Suferise o hemipareză...până aici a putut organismul său să reziste.

Izbucni într-un hohot de plâns...Regretele erau în zadar. Rușinea îl năpădi într-atât de tare, încât pentru o clipă îi fulgeră prin minte gândul de a îmbrățișa veșnicia. Nu dorea să vadă pe nimeni, nici să socializeze. Nu voia decât să se retragă undeva, departe de lume, unde să-și pună ordine în sentimentele ce îl apăsau. Cu greutate se ridică în cele din urmă și măturând cu piciorul drept frunzele de pe alea din fața blocului, porni către marea necunoaștere. Urmând străduțele lăturalnice, avea ca unic scop să se întindă pe pământul rece, la marginea orașului, să-și tragă sufletul.

Își aminti de o construcție abandonată, a unei foste societăți electrice din perioada comunistă. Putea fi un adăpost bun până la primăvară. Botezată cu ani în urmă de muncitori „cambuză”, acel cub de beton fără ferestre îl aștepta între boscheți și bălării. Un schelălăit de câțel abandonat rezona în încăperea goală...Un

prim zâmbet în noua viață se contură pe fața-i plină de amărăciune....„Sunt un boschetar...însă un boschetar de lux. Am câine de companie în locuință!”. Scosese din buzunar un covrig uscat pe care-l împărți cu noul coleg de cameră. După ce curățase cu piciorul bolnav placa de beton ce avea să-i țină loc de pat peste noapte, agăță în două cuie dispuse simetric deasupra ușii pătura destrămată. Se perindaseră pe aici și alții...

După o noapte fără vise, la căldura singurului suflet pe care-l întâlnise, Vasile se deșteptase în liniștea deplină dinaintea ivirii zorilor. Dincolo de șoseaua dreaptă străbătută zilnic cu viteză de camioane ce duceau bușteni la fabrica de cherestea din vecinătatea orașului, o muzicuță rezona în surdină, înăbușită în batistă pentru a nu face necaz vecinilor care încă nu se treziseră,

Proprietarul spălătoriei, negăsindu-și somnul din cauza lunii pline își încerca talentul de odinioară, rememorând melodii pe care le fredona în anii de liceu. Fusesse primar cândva, însă se retrăsese departe de tumultul instituției pe care o condusesse spre a avea parte de liniște la a treia tinerețe. Visa ca în spatele curții să-și construiască o mică fermă cu animale și păsări de curte, pentru ca nepoții să aibă parte mereu de alimente proaspete și naturale.

Cu mari sacrificii, exploatându-și sănătatea și forțându-și limitele dincolo de latura umană a efortului, proprietarul cunoștea fiecare cui, fiecare colț al construcției căreia cu mândrie îi spunea „societate” sau „firmă”...de fapt o clădire cu multe improvizatii, adaptată și adaptabilă oricărei aventuri și oricărui nou început. Dărmase casa bătrânească a părinților și adunase tot ceea ce i-ar fi putut fi de folos. O iarnă întreagă scosese și îndreptase cuiele adânc înfipite în bârnele și scândurile groase, înnegrite de timp. Șaptezeci și șase de kilograme de fier de diverse dimensiuni și grosimi care tremurară timp de două luni între ciocan și nicovală, deveniseră primul pas spre o posibilă afacere înfloritoare de familie.

Depășindu-și osteneala, Vasile realizează că trebuie să-și câștige pâinea pe ziua respectivă, iar din mărunțiș poate va reuși să-și cumpere ceva haine la mâna a doua. A, uitase...și un covrig pentru cel mic. Poate că sunetul micului instrument reprezenta de fapt hrana sa...Traversă anevoios strada și se apropie de spălătorie...

- Bună dimineată, vecine...zise el cu voce răgușită...melodii din fonoteca de aur, nu?

- Da...zise proprietarul spălătoriei, prin liceu le fredonam...și muzicuța tot de-atunci o am...cred că are și ea vreo patruzeci de ani. Da' cine ești dumneata...ziceai ceva de vecini...de unde până unde?

- Da, politicos este să te prezinți: Vasile îmi spune, locatarul din cambuză.

- Aha...de cinci ani de când am dat drumul la societate, cambuza asta a fost mereu plină...Ultimul a plecat de aici acum două zile. S-a deschis un adăpost în oraș pentru cei ca voi, însă asta de pleacă zicea că nu mai sunt locuri...cu greu a intrat și el, după rugăminți și insistențe multe. Fonduri din afară...condiții foarte bune: dușuri, băi cu gresie și faianță, patru în cameră, mobilă nouă, ce mai! Peste zi mergi și-ți cauți de muncă, eventual te iau ei când au de făcut ceva...însă la zece noaptea se dă stingerea! Și ferească sfântu' să te prindă cu băutură sau că bei în cameră, că vii din nou aici, la confort redus...

- Se poate să se întoarcă?

- Dacă-l prinde că vine cu ochi mici, roșii și prietenoși...Oricum cam toți care-au trecut pe aici erau seară de seară „ca brazil”...

- Cum vine asta?

- Adică țepeni...zise zâmbind proprietarul spălătoriei așteptând întrebarea și bucuros că i-a ieșit poanta. Da' să știi că este o „lege” a cambuzei...Ai plecat, plecat rămâi! Dacă vii în două zile înapoi și e ocupat...sănătate, cauți la altă pensiune. Doar dacă noul locatar vrea să te primească...Dom'le, da' ce oameni au fost pe-aici: unul era un fost profesor de franceză, cu doctorat la Sorbona, auzi...la Sorbona! Și nu mințea! M-am interesat, așa era...Ce sa-i faci, l-a fugărit nevastă-sa fiindcă s-a îndrăgostit de Mona...

- Care Mona?

- Mona...la șaptezeci de grade...alcool sanitar. În ultima vreme nici măcar nu-l mai filtra prin pâine, îl dilua în două cu apă...A stat pe aici cam doi ani...Într-o zi a plecat spre oraș și de atunci nu l-am mai văzut. Apoi a mai fost unul care era muzicant...acordeonist. Valoros, foarte valoros! Cum Dumnezeu a ajuns să stea în coșmelia asta...nu pricep. La valoarea lui ar fi trebuit ca între posturi să fie vineri, sâmbătă și duminică numai pe la cumătrii și nunți. Țștia câștigă, nu glumă! Îi plăcea și lui păhărelul...da'

servea ceva mai select, nu spirt! Cu el m-am luat și am căutat muzicuța prin sertare și cântam vara, în serile senine române, cântece de suflet...Da', nu te supăra că te întreb, cum ai ajuns peste drum?

Sosise și inevitabilul...Vasile dorea să amâne cât mai mult momentul delicat în care trebuia să recunoască asemănarea dintre povestea lui și a foștilor chiriași fără chirie. Se regăsea în cele povestite de proprietarul spălătoriei...fusesse cu aceștia prieteni de drum spre marea pierzaniei. Încercând să atenueze cumva asprimea loviturii, cu o notă de umor răspunse la întrebare:

- Păi...știam că nu trebuie lăsați să se răcească pereții la cambuză și de aia am alergat repede, să nu iasă căldura dinăuntru. Nu ziceai dumneata că pe aici s-au perindat doar muzicanți și profesori? Am depus un C.V., m-am prezentat la interviu și am fost acceptat. Cadru didactic sunt...învățător de ciclu primar; în liceu, am terminat pedagogic-ul în '70, am studiat clarinetul...deci și muzicant! Brad verde am fost și eu...seară de seară...dar ce folos că am ajuns rumeguș...Am trecut pe la matala poate te pot ajuta, să adun și eu ceva bani pentru mâncare și vreo două haine.

Uitându-se la el și văzându-i suferință fizică un sentiment de milă îl încercă pe proprietarul spălătoriei...Știa deja cum să-l ajute...la fel făcuse și cu ceilalți dinaintea lui. Însă pentru a-i arăta că firma merge ca pe roate și totul este organizat și pus la punct afișă o expresie gânditoare în căutare de soluții...În cele din urmă, ca și cum întotdeauna mai este ceva de făcut își descreți fruntea...

- Cam greu să poți face ceva aici...La societatea pe care o conduc, fiecare are o fișă a postului pe care o respectă! Toată activitatea este bine pusă la punct și sistematizată...Ai putea să treci pe aici seara, cam pe la zece jumate să așezi toate ustensilele pe rafturi în magazie...numai că fiecare trebuie să fie la locul ei...E jale mare dacă nu găsesc pusă vreuna cum trebuie...Asta trebuie să-ți ia cam jumătate de oră. La urmă vin eu și după ce verific pun lacătul pe ușă. Ai cinci lei pentru asta...Numai să știi că n-avem sâmbătă, n-avem duminică, n-avem sărbătoare.

Era un început bun...avea un „serviciu” de noapte și bani de pâine în fiecare zi. Numai că numărătoarea o începea din seara următoare...

Va urma

Povești pentru copii

Angela BURTEA

Moș Nicolae

E Ajun de Moș Nicolae. Seara coboară pe furiș, aruncându-și mantia cenușie peste satul de la marginea pădurii. Una câte una, luminițele cerului se aprind, iar bolta cerească se desfată în mirajul artificiilor, împrumutând Pământului din strălucirea sa.

Umbrele caselor se zăresc anevoie, întunericul se întinde ca o pânză de păianjen, iar Nicușor nu-și dezlipește nasul de pe sticla ferestrei, sperând ca Moșul să treacă și pe la el. Mai trecuse o dată, doar o dată, cu vreo trei ani în urmă, pe vremea când era la grădiniță. Acolo găsise darul, așezat deasupra pantofiorilor de interior, pe care îi lăsa de fiecare dată în partea de jos a dulapului său, după ce termina programul.

Într-o punguliță, pe care era desenat chipul fericit al unui copil, se răsătau o mașinuță și-o punguliță cu bomboane, învelite în staniol de toate culorile, plus două banane și trei portocale. Acasă n-apucase Moșul să vină, doar la grădiniță.

Deși trecuseră trei ani, n-a uitat o clipă bucuria acelei dimineți, amintindu-și cum i se cânta *La mulți ani*, timp în care el, desculț încă, așeza pe măsută darul descoperit.

Nedumerit, se întreba de ce i se acorda atâta atenție, de ce toți colegii deveniseră atât de prietenoși și de ce îi urmăreau, pas cu pas, mișcările. Îi privea pe furiș și, la îndemnul lor, scotea pe masă darurile aflate în punguliță. Se părea că, dintre toți, doar cu el fusesse Moș Nicolae atât de generos și nu înțelegea misterul. Oare ce se întâmplase?

Văzându-i nedumerirea, Măriuca, o fetiță zglobie, cu ochi mici și albaștri ca două mărgele, întotdeauna cu zâmbetul pe buze și tare împăciuitoare, se desprinsese din grup și se apropie de el, șoptindu-i la ureche:

-Nicușor, darul este de la Moș Nicolae! Te roagă să-l ierți, fiindcă n-a reușit să ajungă până la casa ta, nici la mine n-a ajuns, dar l-am întâlnit pe cărarea ce duce la moara satului. Mi-a

spus că n-a uitat niciun copil, să știi că avea în mână o listă lungă, dar o parte din mesagerii lui s-au rătăcit, încurcând adresele. Bucuros de întâlnire, Moșul m-a rugat pe mine să-l ajut și... nici nu știi cât de fericită am fost! Auzi, să devin eu mesagera lui Moș Nicolae, iar când am auzit că darul trebuie să ajungă la tine, bucuria a crescut ca pâinea scoasă din cuptorul bunicii și... să știi că e mare și pufoasă pâinea bunicii, nu glumă!

Măriuca întinse mâinile spre băiat, le așează pe umerii lui și-l întreabă mirată:

-De ce plângi, Nicușor?

- Nu plâng! Încercă el să se salveze. Credeam că Moș Nicolae m-a uitat... Mulțumesc, Măriucă!

Fără a mai rosti un cuvânt, fetița îl îmbrățișă pe băiat și le zâmbi complicitar celorlalți.

Acum, Nicușor este deja școlar, iar Moșul nici chip să apară. Sătul de-atâta așteptare și tot mai trist, se îndepărtă de fereastră și se așează pe marginea patului. Cu mâinile sub bărbie și coatele pe genunchi, Nicușor stătea gânditor, încercând să-și ascundă lacrimile care nu-i dădeau pace.

Dintr-odată, o umbră groasă păru că trece prin fața ferestrei. Băiatul se năpusti spre locul cu pricina, privi cu maximă atenție, schimbându-și locul, când în stânga, când în dreapta, când mai în spate, pentru a vedea mai bine, dar ceea ce ar fi dorit să vadă nu era de văzut! *Mi s-o fi părut, de-atâta așteptare tot văd umbre!* își spuse descumpănit.

Doar stelele luceau în înaltul cerului, doar ele păreau că-i zâmbesc.

Scârțâitul ușii îl făcu să tresară, iar glasul mamei îl smulse din gândul său:

-Nicușor, tu nu auzi, nu vezi nimic nou în seara asta?

Băiatul fugi spre ușă. Peste ghetuțele sale stătea cuminte o pungă sclipitor de frumoasă, așa cum văzuse el, cândva, la unul dintre unchi săi, plecat de un an în străinătate, la muncă.

-Mamă, strigă copilul din răspuțeri, mamă, cine a fost, doar ce-am văzut o umbră trecând prin dreptul ferestrei, ce se ascunde aici?

Mâinile lui Nicușor năvăliră în interiorul pungii, înainte ca mama să-i răspundă. Băiatul

scoase tot belșugul la suprafață, după care continuă:

-Mamă, chiar a fost Moș Nicolae? Doamne, și cât l-am urmărit! Știu, știu când a venit, atunci când m-am așezat pe pat, iar lacrimile mi-au încețoșat privirea, o clipă de neatenție și Moșul cel bun mi-a luat-o înainte! Și câte n-aș fi avut să-i spun...

-Oare ce i-ai fi spus tu lui Moș Nicolae, dragul meu? Întrebă mama cu voce blajină.

-I-aș fi spus că îi port numele cu cinste și că am o mamă minunată, pe care o văd uneori obosită, dar niciodată tristă, și să mă ierte dacă l-am judecat greșit!

Mama se apropie de el și observă lumina care se așează pe chipul copilului ei. Fericirea lui o făcu să uite orele muncite peste norma de lucru, să șteargă nopțile de nesomn, noianul de gânduri și enorma grijă pentru farfuria cu mâncare ce avea s-o așeze a doua zi pe masă. Sărutul ei cald atinse fruntea senină a copilului și rămase câteva clipe într-o îmbrățișare miraculoasă, cum numai o mamă știe să o dăruiască.

-Mamă, uite, uite ce-am găsit printre dulciuri, o bucată de nuga, e preferata duminică, nu?! Știam eu că și tu ești pe lista moșului...

Femeia întoarse privirea spre ușă, zâmbi și-și șterse cu băgare de seamă lacrima de bucurie revărsată din adâncul sufletului. Frațiune de secundă, imaginea fratelui său, acum departe de țară, îi trecu prin fața ochilor, fiindcă doar el, când se întorcea acasă, de oriunde ar fi fost, îi aducea în dar o bucată de nuga.

-Cum le știe Moș Nicolae pe toate, măi Nicușor! rosti mama, strângându-și copilul la piept.

Băiatul se smulse din brațele mamei, deschise ușa casei și strigă din toate puterile:

-Moș Nicoale, Moș Nicolae, îți mulțumesc și iartă-mi gândul cum că m-ai fi uitat! Te iubesc, Moș Nicolae, și... nu uita că la anul viitor te aștept din nou! Ura-ura-ura! Câte daruri ne-a adus Moșul nostru drag!

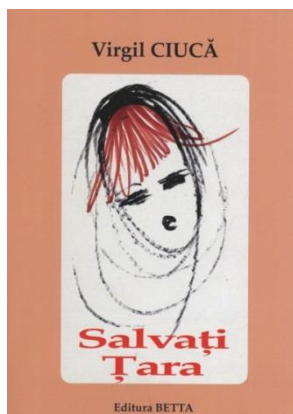
Pentru o secundă, băiatul închise ușa, apoi o redeschise strigând și mai tare:

-Moș Nicolae, să știi că pot fi și eu unul dintre mesagerii tăi, în caz că vei avea nevoie, am crescut, sunt mare acum, am opt ani, nu glumă!

Târziu, când stelele îmbrăcaseră deja bolta cerească, Nicușor dormea liniștit și, din când în când, pe chipul său apărea câte un zâmbet plin de mulțumire, semn că îngerul păzitor îi era aproape, iar Moș Nicolae îi auzise strigătul.

Cronici literare, recenzii, comentarii

Prof. GEO CĂLUGĂRU despre volumul
„Salvați țara“, autor Virgil CIUCĂ, Editura Betta

Urgența Urgențelor – „Salvați țara!“

Motto: „Ca să nu mori fără urmă trebuie să-ți povestești, mereu și mereu, nașterea, copilăria, tot, tot...“ (I. D. Sîrbu)

Poet și eseist, **Virgil Ciucă** s-a născut la 15 ianuarie 1937 în comuna Ghercești, județul Dolj. Bunicul dinspre tată – Radu Ion Ciucă, pe care nu l-a cunoscut, acesta plătind cu viața sa, în Războiul de Întregire a Neamului, împlinirea vitalului vis românesc. Alexandru Ciucă, tatăl său și-a pierdut o mână în cea de a doua conflagrație mondială iar după instaurarea regimului socialist, între anii 1958-1960 a fost închis la Periprava.

Copilul de atunci, Virgiliu Ciucă, în 1952, i se interzice continuarea studiilor la Liceul Pedagogic din Craiova. În 1976, el este schimbat din funcția de șef al Oficiului de Calcul la Termocentrala din Ișalnița, nefiind membru de partid și acuzat că a săvârșit acte de sabotaj, socotit ca dușman al poporului, fiind nevoit ca în 1980, din cauza discriminării să ceară plecarea definitivă din țară pe considerente politice. **În 1985 a dobândit rezidență americană. Este cetățean român și american.**

Cele consemnate au constituit îndestulătoare motive de reflecție și trăire dramatică a destinului României, care, din nefericire, ar fi trebuit să fie cu totul altfel, pe măsura sacrificiilor făcute de-a lungul istoriei, între cei ce s-au jertfit fiind bunicul, tatăl său dar și poetul Virgil Ciucă. Titlurile volumelor

publicate, începând cu anul 2007 și până în prezent, reprezintă, reflectate, la temperatura propriului destin, marcat de implicarea trup și suflet în întâmplări și evenimente, care la un loc definesc o stare groaznică, numită coșmar.

Este vorba despre volumele: „*Blestem străbun*“, „*Versete dumnezeiești*“, „*Pierdut în lume*“, „*Chemarea la judecată*“, „*Condamnarea*“, „*Execuția*“, „*Aduceți Basarabia acasă*“, toate apărute la Editura Semne.

Poeziile din acest volum, în număr de 107, cu excepția a trei dintre ele „*Rugă către Mareșal*“, din care citez strofa finală „*Cheamă Ioane, din morminte, / Armile noastre sfinte / Și Reîntregește Țara / Până vine primăvara*“, poartă data de 6 ianuarie 2019. „*Furturi de suflet*“, 14 ianuarie 2019 și „*Tăceri pe mal*“ 4 ianuarie 2019 scrise la New York, celelalte 104 au fost scrise 61 la New York și 43 la București în anul 2018.

Având o sensibilitate „*născută din soare*“ îngemănând căldura și lumina, sub peceta acestora, poetul Virgil Ciucă însuflețește evenimentele, care au marcat devenirea întru destin a României, cu luminile și umbrele lor, elogiind sacrificiile și pe cei care și le-au asumat și blestemând, cu toată puterea pe care ți-o dăruiește iubirea pentru țara ta, a tuturor celor, care au trădat, nemeritând să li se mai spună oameni. „*Nu va bateți joc de Țară*“ că de veți provoca „*Supărarea creștină*“ veți fi mistuiți de acele „*Flăcări de iubire*“ care le fac de neînvins încât „*Fericit e cel ce luptă*“ pentru pământul, casa sa, părinții, bunicii dar mai cu seamă pentru ca „*viitorul să nu mai fie incert*“. „*Visele din tinerețe*“, ne spune poetul trebuie împlinite, nu trădate. De aceea, „*Haideți români!*“, „*Pe metereze*“, și veniți, an de an, „*La Mecca noastră*“, (Păunescu), „*Veniți la Alba!*“, vom fi blestemați de vom ajunge. „*Popor sinucigaș*“. Oare de ce „*Ne-am răslețit?*“. Nu vă mai doare acea „*Basarabie străbună*“, mereu durută și mereu uitată de noi? „*Noi ne rugăm*“ dar nu e suficient, de aceea „*Treziți-vă din moarte!*“ să auziți cum „*Sună Buciumul Reîntregirii*“. „*S-a dus luceafărul*“ încât, nu mai suntem în stare să primim lumina Lui ce abia acum „*strălucii privirii noastre*“.

Ar trebui să-i fim, cu tot sufletul alături poetului Virgil Ciucă în această cruntă răbufnire

„Blestem zeii“. Este vorba de cei ce în infatuarea lor de imbecili, se cred „zei“, dar cu care n-au nici în clin și nici în mănecă spre a se asemana: „*Voi zeii imbecilizării / Din focul iadului născuți / Sădiți sămânța disperării / Românilor prin servituți!... Voi trâmbițați ca pe-o minune / Că v-ați născut din dumnezei / Dar ne spun scriptele străbune / Că sunteți stirpe de pigmei! (și încheie). Eu vă detest pentru vecie/ Și vă blestem, zei imbecili /Căci ne-ați împins la silnicie, / Voi clanurile de rechini!*“

Mai este oare salvare se întreabă tot mai mulți români? Da, există în poezia ce dă titlul acestui volum de excepție, pe care-l reproduc, în finalul comentariului meu: „*Salvați-vă, Români, pământul / Alungați hoardele vrăjmașe / Nu contemplați cum bate vântul / Creste de munți de-acum golașe / Salvați-vă, Români, trecutul / Tot aurul, cerul și marea Nu acceptați străini cu scutul / Să vă delimiteze zarea / Salvați-vă, Români și neamul / Nu slugăriți la camarile / la vatră, să ne păzim ramul / Să revenim din lumi ostile / Salvați-vă, Români, eroii / Și voievozii și martirii / Pe care ni-i urăsc strigorii / Salvați și visul Re-ntregirii! / Români feriți-vă urmașii / De jugul greu al iobăgiei / Să nu ajungă ca abrașii / Ce-și urăsc Țara pe vecie.*“

Prof. GEO CĂLUGĂRU

„VÂNTUL ÎN SPINI” sau „CUM POȚI VEDEA CU ALTFEL DE OCHI”

Mai întâi, câteva date despre poetul **Vasile Toma**, al cărui volum de poezii „**Vântul în spini**”, apărut la binecunoscuta editură BETTA, pe care, cu amabilitate mi l-a oferit, dăruindu-mi, prin generosul său gest, o mare, mare bucurie, după ce am parcurs-o, cu un interes crescător, de la o pagină la alta.

Voi reproduce nota editorului, succintă, dar edificatoare prin datele esențiale furnizate.

Vasile Toma s-a născut pe 26 ianuarie 1956 în comuna Largu, județul Buzău. A absolvit Facultatea de Metalurgie din cadrul Institutului Politehnic București. A debutat editorial în 2010, cu volumul „Leacul de fiecare zi”, la editura Arefeana, publicând apoi „Viața, o lăcrimândă mirare” în 2015; „Un miraj care lasă urme” în 2017; „Dans cu amurgul” în 2018.

A publicat/publică în revistele: Arena Literară, Portal Măiastra (Târgu-Jiu), Luceafărul (Botoșani), Spații Culturale, Caligraf, Argeș, Literatura. Despre cărțile sale au scris, printre alții: Ion C. Ștefan, Lucian Gruia, Victoria Milescu, Marin Ifrim, Emil Lungeanu, Nicolae Georgescu, Aureliu Goci, Ana Dobre.

Realizarea acestei cărți, așa cum se înfățișează privirilor noastre, este într-adevăr, o înfăptuire despre care poți spune „carte frumoasă, cinste cui te-a scris”, dar nu poți să nu-i amintești, fiind vorba de o echipă, spunând același lucru, ca și despre autor, pentru, așa cum arată ea, ca produs final. Este vorba despre: Marioara Velicu - tehnoredactare; Toma Vasile - Cuvânt înainte și corectură; Alexandru Petrea - Coperta și imaginea coperta 1: Copacul cu spini.

Nu pot să nu mă bucur și eu, alături de autor, reproducând precizarea care motivează această bucurie: „Editarea acestui volum reprezintă recompensa pentru premiul 3, obținut de autor în cadrul ediției a doua/2019 a Concursului Național de Poezie „Radu Cârneli”. Premiul a fost oferit de Editura BETTA și de A.D.E.P C, prin doamna Lucia Ovezea, președinta Asociației.

Volumul „Vântul în spini” de Vasile Toma, apărut în 2019 la editura BETTA, cuprinde două părți, ambele cu o semnificație aparte. Este vorba de - Partea întâi - Poeziile intrate în concurs/p.5 se află între paginile 7 - 12, ale căror titluri le voi numi, sugerându-mi elementele unui optimism robust al autorului, convingător motivat, nu doar de poeziile intrate în concurs, ci și de celelalte bijuterii lirice cuprinse în volum. Acestea se numesc: Ca o perlă, Un trandafir, Ca o ploaie, Zâmbetul tău, Lumina zorilor și Nu suntem fluturi. Din ultima poezie, pentru a-mi motiva aprecierea privind „optimismul robust al autorului”, voi cita finalul: „Fiindcă suntem conștienți că nu durerea/ne face mai buni - și nu lacrimile/ ne fac mai frumoși./Întotdeauna vor exista întâmplări/care ne vor apropia de zei./Întotdeauna va exista un strop de speranță/care poate contrabalansa dezolarea.../cu condiția ca primăvara să nu fie adusă/de-o sabie, ci de-un stol de cocori!” (Nu suntem fluturi, p.12).

Partea a doua - Inedite (15 - 74) - 42 de poezii, Nota editorului/p.75, Extrase critice/p.77 din personalități bine cunoscute: Victoria

Milescu, Nicolae Georgescu, Aureliu Goci, Emil Lungeanu.

În cele 42 de poezii inedite, marcate, fără îndoială și de dispoziția sufletească în care s-a aflat autorul când le-a creat și nu numai, constatăm o pendulare „între absolut și nimic”, cum sună titlul primei poezii din partea cuprinzând inedite. În această poezie, domnul Vasile Toma, definind cumva spațiul, dar mai ales nordul și sudul - absolut și nimic, între care mori și renaști, cu toată gravitatea ce-o implică un asemenea spațiu pe care l-am parcurs sufletește, metaforic, murind și înviind odată cu autorul, am descoperit miracolul mântuirii prin „slova de foc”, logosul pe care autorul nostru l-a primit în dar de la Dumnezeu, devenind el însuși creator al unui miracol, numit mai înainte.

Prin urmare: „Acum, când singurătatea înalță flăcări/de gheață în sufletul tău, (simți că până și sufletul, partea de Cer din tine, e întunecată de „toate relele ce sunt, într-un mod fatal legate de o mână de pământ = om (Eminescu) și simți cum ai putea depăși această fatalitate, pentru că Dumnezeu ți-a dat această soluție - spiritul poetic, poezia), fiindcă „ai vrea să fii/ mai mult pasăre decât om”. Fiindu-i sugerată soluția de divinitate, ne-o împărtășește atât la nivel de individ, dar și de colectivitate: „Poate ar trebui să cauți în tine/acea insulă de lumină -/mai presus de mlaștina degradării/ umane și mai aproape de mântuire”.

În ultima strofă, cititorul va cunoaște mărturisirea reușitei experimentului poetului, prin modul cum o exprimă: Îndoială a avut (Poate ar trebui...), acum are certitudine: „Vei vedea cum, între Absolut și Nimic,/mai cade o picătură de sânge”; Abia acum ne explicăm de ce poetul și-a dorit să fie „mai mult pasăre decât om”. Reiau citatul: „și vei cunoaște bucuria păsării/ ce găsește pe crengile goale/ o rază de soare!” (Între Absolut și Nimic, p.15).

Poezia finală, care dă și titlul volumului, este exprimarea consecințelor acelei pendulări guvernate de latinescul îndemn „festina lente”, asupra căreia mă voi opri mai insistent. Totul este trăit și exprimat prin verb la persoana întâia singular și plural a maximei asumări: „Am văzut cum civilizația/își răsfată tentaculele/pe gâtul inocenței” - cu alte cuvinte, umbrește inocența din momentul creării, facerii „cununii creației divine” - omul. În continuare ni se aduc la

cunoștință, în exprimare poetică, un șir de descoperiri și evaluări asupra lor de către poetul nostru: „Am văzut cum oamenii/se pierd printre îngeri/când înfloresc livezile; (fiindcă, uneori, pot vedea/cu altfel de ochi.)”. Natura duală a omului, în exprimare poetică, e formulată astfel: „Iată, lumea este asemeni pădurii: jumătate umbră, jumătate cântec”; la fel și a vieții - „Iar viața nu-i doar abur de pâine, ci și murmur de săbii...” O primă concluzie: „Nu suntem, totuși, atât de înrăiți/încât să alungăm o pasăre cântătoare!”

Nu-s ocolite nici metamorfozările bizare: „Am văzut cum albul devine negru -/și negrul devine alb; dar n-am văzut ce culoare/are veșnicia;”. Sigur că neputând descoperi culoarea veșniciei, faptul acesta l-ar putea descuraja, dar rațiunea îl ajută să înțeleagă că „în fiecare clipă însă descopăr o fărâamă/ din ea; deși tot mai grele îmi par/aceste clipe imateriale!”. Liniștea în care cugetă asupra veșniciei îi este tulburată de cuc, pasărea care, potrivit credinței populare, atunci când o auzi prima dată și n-ai mâncat, numărând de câte ori își cheamă numele, atâția ani mai ai de trăit, fapt valabil pentru toți oamenii. Omul ca specie, parte în succesiunea generațiilor, este nemuritor. De aici și modul în care se exprimă poetul privitor la cântecul cucului: „Deodată, cântecul cucului începe/să măsoare veșnicia/(sau poate fericirea?)

Amintindu-și că „uneori poate vedea/cu altfel de ochi”, gândul devine mai îndrăzneț, fără ca prin aceasta s-o ia razna: „Poate că și noi o putem măsura/cântând și visând;/și ne putem potrivi pașii cu ea/iubind și iertând...” Aceasta însă nu este suficient, mai sunt niște cerințe de îndeplinit: (Să pleci la drum, da,/dar să te înarmezi cu atâta cer/încât să fii mereu acasă./Să pătrunzi, ca și ploaia, în cele mai intime taine ale pământului/și să descoperi că soarele/e și cântec al beznei/și lacrimă a luminii./Privește cu sufletul,/însă ascultă-ți inima!”

Percepția realității este generată de convingerile pe care și le-a format omul și în funcție de care se raportează pentru a o evalua: „Fiindcă, la capătul drumului,/s-ar putea să nu descoperi Adevărul,/ci bucuria amară a celui convins/că totul e-o farsă...” Când începem să îmbătrânim, ne invadează neputințele și pierderea poftelor de viață. „Umbrele ne trag după ele;/dar nu ne vom rățăci de noi înșine/cât timp acestea ne vor însoți”, ca parte din noi.

Considerând, în mod logic, că soarele este astrul vieții, înseamnă că atunci „când se stinge” are loc și pieirea a tot ce are legătură cu viața („până și cel mai neînsemnat lucru/se retrage în sine.”) În pofida faptului că îmbătrânim și simțim acest fapt prin diminuarea drastică a funcțiilor organelor din componența trupului nostru, este în noi un ceva care refuză să îmbătrânească și ne face s-o întrebăm: „inimă, de ce nu vrei să-mbătrânești?”, exact ca în romanța atât de bine cunoscută.

Dumnezeu ne-a dăruit capacitatea de a ne aminti, amintirea, și, prin aceasta, bucuria de a constata că nimeni și nimic nu ne poate răpi copilăria, fie ea și ca amintire, retrăire a ei: „Acum sunt mai aproape/de marginea copilăriei/și urmăresc cu seninătate/clepsidra frunzelor...” Dar sosește un moment greu al bătrâneții: „Când vântul înfioară inima,/aceasta îmbracă armură de spini./(Dar vântul, cu mâini de copil/cu atâta gingășie mângâie spinii!)”. Dincolo de noi, viața își urmează curgerea: „pe pământ se înalță orașe de aur”. Pe poet, „nu aurul, ci iarba mă (îl) îmbie/cu fragede buze.../De-aceea nu mă tem de umbra/tristeții, ci de razele ei”. Fii prieten - mă îndeamnă poetul Vasile Toma - cu sufletul tău, blagoslovit să rămână veșnic tânăr: „Când ești singur, caută/să descoperi în suflet, muguri de aripi./Fiindcă de vei cădea, nu te poți/sprijini decât de îngerul din tine./Nici măcar zborul nu-i o bucurie/când ceața se înalță înainte”. Copilul păstrat în sufletul tău, dă durată miracolului. „Dar astăzi, alte aripi te poartă/în aceeași poveste...”

În continuare, poetul Vasile Toma, convins că necazurile nu ne vor ocoli, ne oferă sfaturi spre a le înlănzi: „O, nicăieri nu-i mai duioasă tăcerea/decât la țărmul mării!” Un alt îndemn privește strădania de a înțelege mai adânc ceea ce vezi: „Valurile ei îmi aduc/ mai multă bucurie/decât zâmbetul zorilor./ Aici înțeleg că zidurile/nu sunt doar verticale”, adică nu întâlnești obstacole doar dacă vrei să te înalți pe scară socială, ci și dacă te târăști pe pământ, pățești la fel. Câtă vreme și „furtuna are o justificare” (și are) să fim siguri că „Aici (pe pământ) nici o întrebare nu rămâne fără răspuns”. Pe măsură ce înaintează în înfăptuirea actului poetic, autorul e cotropit de întrebări ce par neobișnuite: „Ce vor să însemne, însă, aceste urme/de pescăruși de pe plajă/și acest catarg care

cântă/în mijlocul mării?” Iată o superbă definiție a faptului de a visa, urmată brusc de o atenționare: „Să visezi e ca și cum ai pluti/într-un dans de miresme./Să visezi, dar să nu uiți să trăiești!” Oricât pare că e fără margini, visul are și el limite: „Visând nu înseamnă că pleci/și nici că ajungi undeva.../ Când se termină visul,/te întorci iarăși/la gurile vieții, acolo unde/iarba pune stăpânire/cu viteza uitării!” Există un imperativ

categoric pe care nu-l poți eluda: „Chiar dacă întotdeauna va exista/un vis mai atrăgător/ca fagurul de liniște al Lunii!”

Se pare că, în urma acestei pendulări între „Absolut și Nimic”, domnul Vasile Toma s-a călit, întrucât „Nu mă înspăimântă frigul/singurătății, deși îl descoperim/uneori în vâlvătaia sărutului”. Am descoperit un motiv temeinic, datorită căruia, poetul nu se înspăimântă: „Pentru că-n ochii tăi de lavandă/lucesc semințele infinitului”. Un aforism superb: „A fi fericit înseamnă/ te rătăci în lumină”. Spre a nu încurca planurile suntem atenționați că: („Vorbim de lumina unui suflet/și de vara sărutului)./Nu-mi cere să fiu altceva/decât sunt; aş putea deveni/adiere de vânt...” Descoperirea din ultimile două versuri, va fi, în timp, confirmată de viață, este, într-adevăr, demnă de toată admirația noastră.

ANA DOBRE

Vremea mărturisirilor și a epigramelor

Geo Călugăru a decis să facă un examen al vieții sale și, mai ales, al drumului parcurs în literatură. E un drum lung, marcând un jubileu, pe care îl încununează cu *Cartea vieții mele*. Scriitorul urmărește multiple reflectări ale

evenimentelor și întâmplărilor vieții sale pentru ca în/din imaginea finală să se contureze clar un portret de scriitor. E un Geo Călugăru văzut de el însuși ca în CV-ul care deschide volumul, la care se adaugă fișele de dicționar și mărturisirile proprii care alcătuiesc un autoportret *sui generis*: *Urmașii dacă nu își pomenesc părinții îi lasă în somnul negru al uitării sau Timpul, prieten sau dușman?*

Există și un Geo Călugăru văzut de alții: de Victoria Milescu, Dumitru Dumitrică, Marcel Crihană, Florentin Popescu, Arcadie Donos, Nicolae Rotaru, Nicolae Constantinescu. Așa se conturează ipostaza omului Geo Călugăru, pe care Florentin Popescu îl vede drept „mititelul» cu suflet mare”. Aurelian Ticu Dumitrescu îl vede ca pe un generos, un altruist: „Geo Călugăru este un eveniment. Domnia sa nu și-a pierdut încrederea în actul scrisului, nu a alungat autoritatea profesională din sistemul său de norme și valori, nu și-a abandonat confrății...” Nicolae Rotaru îl privește ca pe un „înlocuitor”, cu o aură „misterios-naivă care-l prinde: „Dacă lipsește un VIP la o activitate, Geo e imediat înlocuitorul, reprezentantul, trimisul, mandatarul”.

Geo Călugăru scriitorul se conturează din recenzii altora despre creația sa, în prezentările, evenimentele pe care le-a organizat, în recenzii generoase pe care le-a dedicat lui Gheorghe Țiclete, Valentin Rădulescu, Ion Gh. Arcudeanu, Traian Tandin etc.

Portretul scriitorului Geo Călugăru este realizat de Ion Dodu Bălan care îl prezintă ca pe un „scriitor normal”. Și mai mult: „Într-o vreme cu multă lume și puțini oameni, cel ce va căuta un om adevărat, de omenie și de acțiune, îl va găsi aici, acum printre noi pe cel pe care îl aniversăm la 75 de ani. E Geo Călugăru, un septuagenar și o țără (5 ani), tânăr, omul vremii noastre fiind mai longeviv decât, să zicem, cel din Evul Mediu și Renaștere”. Viața lui Geo Călugăru este pusă sub semnul unui gând al lui Montaigne: „Cele mai frumoase vieți sunt acelea care se rânduiesc cu modelul comun și omenesc, în ordine, dar fără miracole și fără extravagantă”.

În alte oglinzi paralele, precum interviurile – în care este, pe rând, intervievat și intervievator, se răsfrâng alte imagini în alte contexte și ipostaze. Interviurile realizate cu Dorel Vișan, Irinel Popescu, Radu Beligan,

Ștefan Cazimir aduc informații interesante, atestând un Geo Călugăru bun comunicator.

Punând o întrebare lui Ștefan Cazimir despre actualitatea lui I.L. Caragiale, obține un răspuns memorabil: „...să vorbim nu despre «actualitatea» lui Caragiale (termen vag, depreciativ, când ne referim la clasic), ci despre perenitatea operei lui. Permanența lui Caragiale este, într-un anumit sens, de același tip cu permanența proverbelor. Geniul său a izvodit o vastă colecție de expresii proverbiale, care au intrat în limbajul curent. «Ele zugrăvesc misterios – spune George Călinescu – sufletul nostru volubil și ne reprezintă inanalizabil, (...) imposibilitatea de a le mai înlătura din conștiință după ce ne-am familiarizat cu ele». Nu există aproape nicio împrejurare a existenței noastre cotidiene care să nu poată fi sintetizată într-o expresie caragialiană. Când vorbim despre modul subteran și impur în care s-a soluționat o problemă oarecare, invocăm «lanțul slăbiciunilor». Când vrem să ne punem în valoare discreția, cităm vorbele lui Dandanache:

«Nu spui cine... persoană însemnată...»
Când consemnăm că un paznic al legalității s-a făcut vinovat de încălcarea ei, spunem că a fost «poliția în persoană»...”

Portretul lui Geo Călugăru se completează cu două proze: *Final neașteptat* și *Moartea vine cu clopoței*. La aceasta se adaugă o secțiune de poezie – *Pagini de poezie, Poezii din antologia poeți români slăvind dumnezeirea, Acrostihuri și Irizări de suflet*. Unele sunt ocazionale, dedicate părinților, soției, lui Arcadie Donos, Vioricăi Bucur, lui Vasile Blendea, lui Constantin Carbarău, lui Ion Lucian.

Cu *Irizări de suflet*, poezia naște poetul: „Cine caută vremea/ O pierde./ Cine stelele strigă/ Rămâne fără cuvinte...” (*Poetul*). Preocupat de trecere, Geo Călugăru scrie înfiorat, în poezia *Timp*, constatând ireversibilitatea timpului în trecerea lui eternă. Poetul se simte un iluminat, în această *iluminare*, „în pajiștea oglinzii”, așteaptă limpezirea *zării sub pleoapă*.

Cartea vieții mele este o carte document care atestă trecerea lui Geo Călugăru printre zări, nori și iluzii. Este încercarea sa de a se sustrage zădărnice, de a așeza în fața timpului propriul semn de trecere.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pe cărări de epigramă adună epigrame și poezii ocazionale care atestă imaginea de *om bun și generos* a lui Geo Călugăru, imagine pe care o fixase *Cartea vieții mele*.

Deschiderea către prietenie este evidentă din ceea ce ar putea fi considerat un motto al volumului: „Cu umorul și cu hazul –/ Vă doresc ca și în mileniul trei,/ Să fiți tot prietenii mei!”

Geo Călugăru este un moralist, conștient de valoarea umorului în îndreptarea moravurilor, adept al clasicului *Ridendo castigat mores*. Din experiența personală a extras învățăminte pe care le propune spre meditație („Eu însumi, apelând la umor și haz, am depășit situații care păreau de neînvins. Validată de viață, soluția s-a dovedit aplicabilă, întărindu-mi următoarea convingere: «Cu umorul și cu hazul/ Treci necazului, pârleazul/ Cum, dincolo de pârleaz/ Te așteaptă alt necaz/ Te apuci din nou de haz!»”) în gama umorului sub forma unor epigrame amicale, pe cărările căreia suntem invitați a-l urma.

Iată câteva exemple din duelul epigramatic George Zarafu – Geo Călugăru. Mai întâi, George Zarafu: „Ca jurist vin și reclam./ Și-o să spun și-n altă parte,/ Că a devenit bigam:/ Astăzi s-a-nsurat cu-o carte!” Replica lui Geo Călugăru: „Cartea are ce doresc:/ Umor specific oltenesc,/ Scris—n curgere firesc,/ Iar tiparul... secuiesc!”

În alte epigrame, Geo Călugăru satirizează aspecte ale contemporaneității. Tema: „Obligată să plătească tot mai multe taxe, populația a fost indignată. Fostul președinte Băsescu îi oferă o explicație”. Acum, epigrama intitulată *Taxa Băsescu*: „«Aici sunt banii dumneavoastră!»/ Să-i văd, degeaba mă frământ,/ Unii-i aruncă, pe fereastră,/ Băsescu îi îngroapă în pământ”...

În *dilemă* – „Să râd sau să îmi plâng de milă?/ Să mint, spunând că nu mi-e silă,/ De ce ating și sunt atins mereu,/ Nu m-ar bate, oare, Dumnezeu?...”, Geo Călugăru se află rareori. În rest, are o siguranță care-l situează în *top ten* al milionarilor iluziei, după cei în dolari, evident, înșiruiți în topul revistei *Forbes*: autorii care au câștigat cel mai bine din vânzarea cărților lor în anul 2016.

...À bon entendeur...

ELENA BUICĂ: AM FOST ȘI EU ÎN ARCADIA ALĂTURI DE POETA DOMNIȚA NEAGA

În câmpul luminos al literaturii române, **Domnița Neaga** face parte din rândul scriitorilor cu personalitate și identitate spirituală. Despre valoarea de necontestat a creației sale în versuri, proză sau critică literară, s-a scris mult. Amintesc doar câteva personalități recunoscute care s-au aplecat cu atenție asupra operei sale: poetul, prozatorul, criticul literar și dramaturgul, profesor, Horia Gârbea; istoricul literar, Stan V. Cristea; criticul și istoricul literar, profesor, Nicolae Dina; poeta și criticul literar, profesor, Nicoleta Milea; profesorul madrilen, politolog, prozator și critic, Diego Vadillo Lopez... Operele sale îmbie cititorul să se apropie de ele cu căldură și interes, datorită frumuseții scrisului încărcat întotdeauna de substanță, densitate și anvergură la care s-a mai adăugat și noblețea pseudonimului literar, Domnița Neaga.

Personal, am fost atrasă de scrierile sale, înainte de a o întâlni în carne și oase pe **Florica Neaga**, după numele său din cartea de identitate. Și a fost dat, ca de-a lungul anilor, să mă bucur de o sinceră prietenie cu Domnița Neaga, având la bază o conviețuire artistică și o comunitate de simțiri, chiar dacă, fizic, ne-am aflat la mare distanță una de cealaltă. Această prietenie mi-a oferit șansa să urmăresc mai îndeaproape, în creațiile sale, acea autentică pasiune pentru cuvântul românesc, pus cu meșteșug în vers, care i-a adus împlinirea de care astăzi se bucură. I-am urmărit neobosita căutare a armoniei și a forței scrisului. Impresia pe care mi-a lăsat-o a fost aceea că poeta e dominată de fascinația lumii acesteia care nu-i lasă o clipă de răgaz, trăind o patetică ardere întru creația ei, bine stăpânită și prezentată într-o curgere domoală, egală cu sine însăși, amintindu-ne că frumusețea lucrează încet.

În recenta sa carte, „Cândva, în Arcadia”, apărută în 2019, la Editura Neuma, Cluj-Napoca, poeta adună un număr de 85 de poezii, pe care le-a grupat în patru capitole: Tăcerea îngerilor, Fascinația lumilor intermediare, Risipiri tranzitorii (distihuri) și Arcadia din suflet. Cu întreaga ființă, plină de iubire și de lumină, poeta recurge la eterna reîntoarce în “Arcadia” individuală, unde dăinuie momentele de fericire, păstrate cu sfințenie și care i-au primenit, ori de

câte ori a fost nevoie, sufletul . Acolo a stat “... de taină sub caișii-n floare,/ O lume fermecată ne unea;/ Ducea pădurea lemne în spinare,/ S-aprindă focul meu pe-o altă stea.// De-atâta cânt, mi-e inima vioară,/ Se naște-n ea izvor imaculat;/ Din când în când, mai dă pe dinafară,/ Dar, un’s se varsă, încă n-am aflat...!” (Înger de pripas).

De la primele pagini, te încânta materialul poetic, o bogată împletire de idei și simboluri catifelate și plăcute pentru eufonia lor bine stilizată în care nu poți disocia ființa poetică de omul care a creat-o. Versul poetic prinde aripi spre eternitate, plutind peste timp și nemărginire, spre a ajunge pe “muntele proscris”, purtat, în acest zbor fantastic, de condor, o pasăre atât de îndrăgită de poetă, poate tocmai pentru curajul zborului său lin, la înălțimi amețitoare, pentru a face cunoscut lumii: “... visul meu frumos și-atât de-nalt!” (Aștept condorul).

Poeziile recentului volumului, ca de altfel multe din celelalte cărți, sunt adevărate investigații ale realității străbătute de fiorul propriei simțiri, în care omul și creatorul tind să se suprapună: “Nu voi mai locui niciodată/ Pe ulița tristeților timpurii...!//...// Oamenii, în mersul lor,/ Își urmează propriile traiectorii,/ Dictate de forțe neștiute,/ Dar tot atât de categorice/ Pentru destinul uman,/ Ca și pentru apariția,/ Sau deplasarea planetelor/ În spații galactice,/ Revolute...// E atâta liniște/ Pe ulița tristeților timpurii,/ De parcă aud/ Cum se zbat în neputință/ Ale Lumii oarbe/ Furii...” (Singura uliță). Sunt poezii cu o forță a mesajului îmbrăcat într-o formă bine stăpânită, tradițională, în care sunt prezente elementele clasice de prozodie, dar și poezii moderniste și postmoderniste, care demonstrează receptivitatea poetei la nou, fie el chiar formal. Oricum ar fi redactate, însă, poeziile Domniței Neaga te invită la meditație și te fac să vibrezi pe aceeași lungime de undă cu autoarea: “Recompuneam culorile pe rând,/ Vrăjită de îndemnul unui gând:/ Să mă strecor cu iarba pân’ la brâu,/ În pajiștea de dincolo de râu.// Zburdau pe câmp căluții ne-nșeuăți,/ Gata să zboare, de erau vânați;/ Mireasma serii cobora la sân/ Și înălța în mine rug păgân.// Sclipeau în lună nobile peceti,/ Vechi moșteniri din precedente vieți,/ Când sufletul trăia într-un condor/ Cu aripa întinsă pentru zbor.// Acum e frig, și zarea pare sloi,/ Prin vămi barbare ne-am

pierdut de noi;/ Duc doruri în spinare, tot mai greu,/ La Zidul Plângerii din trupul meu...” (Zidul Plângerii).

În alte poeme, confesiunea are puterea magică de a ține, aieva, clipa în loc: “Cărări de foc brăzdau imense valuri/ Când soarele se adâncea-n apus,/ Iar plaja cugeta cu gândul dus/ La drama de-a te ști constrâns de maluri.// Purtam în piept furtuni cu vânt și ploaie,/ Îmi inundau cămărilor pe rând;/ În ritmul jumătăților de gând,/ Doar marea părea toată o vâpaie.// Blând, m-am desprins de caldă-i ocrotirea:/ Un pescăruș zburând spre asfințit./ Un scurt popas pe-o stâncă de granit./ Un zbor înalt, apoi, cum e firea...// Am învățat ce e statornicia,/ Privind la universul repetat./ Pe țărmul meu cu suflet nepătat,/ Aștept să îmi petrec vremelnicia...” (Văpăi).

Din felul cum și-a intitulat acest volum de poezii, “Cândva, în Arcadia”, bănuim intenția autoarei de a ne aminti, de a ne conștientiza, că în viața fiecăruia dintre noi există o perioadă plină de frumusețe, un fel de rai individual, în care am trăit înainte de a apuca să ne înfruntăm cu vicisitudinile vieții. Ca dovadă, stă chiar dedicația de pe exemplarul primit de mine: ”O carte despre vremurile trecute, dar și prezente... Când încearcă să ne biruie greutatea vieții, căutăm un refugiu în trăirile fericite de altădată, în Arcadia din sufletul nostru, păstrată acolo special pentru a ne mai salva încă o dată, și încă o dată, atât cât va vrea Dumnezeu...!”.

Imaginea mirifică a Arcadiei este ilustrată sugestiv în poemul, “Colină în Arcadia”, care poate fi considerat și o meditație asupra trecerii prin timpul etern a ființei umane perisabile: “Cu fruntea rezemată de-o colină,/ Ce-a fost, sau poate doar am vrut să fie,/ Mă adâncesc în gânduri preacurate,/ Cuprinsă de o sfântă nostalgie.// Mă văd suind o scară pân- la ceruri;/ Nu-s jos, dar nici prea sus, de bună seamă,/ Urc și tot urc, cu îngerii alături,/ Pe când în jur, lung, noaptea se destramă.// Visez suav la culmi din alte ere,/ Sub aripi, aerul devine tare;/ M-așteaptă în lumină ne-nserată/ Tot universul meu de lângă Soare.// Mi-e dor de anii vârstei nepereche,/ Colina mea, cu străluciri stelare!/ Un cântec vechi îmi răscolește vremea:/ Nimic nu suntem! Doar o întâmplare...” Și iată cum, astfel, am fost și eu împreună cu toți cititorii acestor versuri în Arcadia Domniței Neaga.

Poeta se află într-o continuă căutare a inefabilului din jurul său și a forței scrisului. Citindu-i versurile, încerci sentimentul că este fascinată de tot ce ține de lumea în care trăiește, iubește și iartă totul, iar mai apoi simți cum întreaga trăire interioară i se revarsă în ritmul domol al poeziei, după ce a învins știutele și neștiutele bariere ale vieții: “Doar pe aripi, păstrez încă/ Nevindecate rănilor,/ Ca o amintire a bățăliilor,/ Pe care înverșunată le-am dus/ Cu ochii închiși...// Ele mă țin deasupra/ Și nu mă lasă a mă prăbuși/ Din acest zbor haotic,/ Nocturn,/ Numit invariabil, Destin...” (Jocul).

Poeziile sale ne invită la explorarea necunoscutului din noi, dar și la deslușirea enigmelor universului: “Nu știu de e târziu sau e devreme,/ E-atâta nepăsare între aștiri;/ În țipătul cocorilor sihaștri,/ Doar cremenea eternelor dileme...!” (Rugul nopții). Scurgerea timpului îi creează frământări: “Amurgul mă cuprinde-n plasa-i rară,/ Căldura zilei a urcat spre stele;/ Mai rățesc prin vârstele rebele,/ Cenușă caldă-n vatra din cămară.” (Rugul nopții). În alte frumoase poeme, strălucesc valorile cu dimensiune de simbol: “Calc cu grijă podeaua bibliotecii,/ să nu strivesc siluetele kamikaze/ ale gândurilor nerostite,/ neașezate încă în paginile cărților/ din viața ce va să vină...!” (Biblioteca). Filonul meditativ, specific poeziilor Domniței Neaga, se extinde pe multe pagini: “Atâtea întrebări fără de răspuns/ S-au rânduie pe rafturi, în cămară;/ Mă-ntreb uimită, pentru-a câta oară:/ Unde mă aflu? Unde am ajuns?” (Oboseală). Firea involuntar meditativă, mereu în căutarea frumosului, adâncind ideile, o face pe poetă să pară continuu învăluită de tristeți: “Duc doruri în spinare, tot mai greu/ La Zidul Plângerii din trupul meu” (Zidul Plângerii). Adesea, universul interior, trecut în creația artistică, reliefează lupta cu impedimentele vieții: “E-o seară gri, de început de secol;/ În haine noi, speranțele-i îmbracă/ Întregul trup cuprins de promoroacă,/ Să-nfrunte, îndârjită, ger și viscol.” (Rugul nopții).

În cuvântul de încheiere, trebuie subliniat faptul că scrierile semnate de Domnița Neaga se impun cu prisosință datorită filonului de spiritualitate autentică, limpezimii gândului, a frumuseții și sincerității Eu-lui profund, acel Eu mărturisitor,

ca un adevărat transfer de identitate, venit “De undeva, din adâncuri...”, precum “o melodie dulce-amară” (Cântec moștenit). La acestea se adaugă frumusețea și originalitatea mijloacelor de exprimare care pătrund adânc în semnificațiile lirice, versuri care curg armonios într-o formă modernă, când în versuri libere, când în versurile tradiționale, ce respectă elementele de prozodie clasică.

Referindu-ne la întreaga creație a Domniței Neaga, mai este de remarcat și atenția lucidă cu care citește cărțile asupra cărora se apleacă pentru ca, după aceea, să aștearnă pe hârtie notele de lectură și judecățile făcute cu dreapta măsură, stăpânind bine echilibrul valoric.

Prin cărțile sale, înfruntând “Noaptea ploilor acide”, spre a deveni un liber “Călător spre Crucea-Sudului”, ghidându-se după “Muntele din vis”, sau admirând inefabilul din “Floarea de lotus” și mereu însoțită de “Toamna, ca o fregată”, Domnița Neaga rămâne o adevărată Domniță a literelor românești, păstrând pe chip imaginea luminoasă a “Arcadiei” din sufletul său.

Ion C. ȘTEFAN

Geni DUȚĂ, *Căprioara*, Editura Fast Editing, București, 2018

A SCRIE PENTRU SINE

Scriitoarea Geni Duță este o prozatoare talentată, cultă, rafinată și discretă. Nu bate nerăbdătoare la porțile iluzorii ale nemuririi literare și nu se afirmă public decât rar, prin volume care apar la diferențe de câțiva ani unul de celălalt. A scrie pentru sine este un mod de a se exprima afectiv pentru un grup restrâns de prieteni. Prea bogata sa trăire sufletească,

gândurile complexe și înțelepte, emoțiile puternice trăite față de evenimente, de-altfel, obișnuite, trebuie să fie transferate pe paginile unor cărți – pentru a le putea regăsi ori de câte ori vrea să le re trăiască într-un nou cadru, înconjurată de aceleași fapte, dar interpretate artistic: ”Nu știu ce te faci, ce ne facem. O să ne gândim atunci când s-o întâmpla. De ce să facem acum scenarii? Și să-ți spun ceva, când un adevăr se află, parcă te ușurezi de povară. E mai greu să duci ceva ascuns în spate” (p.180). Cu o astfel de sinceritate, a semnat, până acum, următoarele cărți: *Izgonirea din rai*, *Vis de tinerețe*, *Rătăcitoarele drumuri*, *Destin*, *Iubire interzisă*, *O poveste cu Fetica Frumușica*, *Frumușica în pădure* – și are în pregătire romanul *Maktub* – în căutarea drumului regăsit, dar ea, oricând, ne poate face surpriza unor alte reușite. Despărțirea de sine, dăruindu-se sentimental celorlalți, a devenit pentru Geni Duță un crez existențial.

Fiecare carte a sa este o construcție aparte, gândită anticipativ tematic, ca sculptura în marmoră, din care alege esențele. Astfel se prezintă și **romanul Căprioara**, despre viața unui sculptor maramureșean, model moral și măreț ca artist, retras la marginea unui codru secular, în urma suferinței pierderii, într-un accident, a soției și fiicei sale.

Viața sa plutește acum într-un trecut nebulos, reînviat prin amintire, dar faptele de atunci îi mențin o tristețe permanentă și numai munca istovitoare îi potolește dorul din inimă pentru ființele tragice, pe care le evocă permanent. De aceea poate numai un pui de căprioară, fiică a codrului secular, îi mai poate readuce dorul de viața activă: ”Era o senzație ciudată de pași mici și răbdători, care erau dictați de o pornire pe care și-o descoperea cu uimire”(p.35).

De fapt, este vorba de două căprioare: Maria, o fată oropsită de tatăl și de frații săi, precum și de câțiva bărbați semisălbatici din sat, care o abuzează. Ea îi apare lui Victor într-o noapte ploioasă, ca o mică sălbăticiune umană – pe care o salvează de la disperare, o reeduce și încearcă s-o instruiască: ”Era atât de fragilă și de frumoasă, că ar fi făcut dragoste cu ea. Dintr-o dată simțise că revine la vârsta lui reală, de om tânăr” (p. 77).

Frumoasă metaforă, așezând într-o figură poetică pe cele două ființe, o reunificare a vieții între fiica pădurii și cea umană și reîndrumarea lor într-o iubire pură.

Personajele acestui sensibil roman sunt puține: Maria – căprioara umană, Victor –marele artist neînțeles – tânărul Costin – care apare în echilibru cu vârsta și frumusețea Mariei și care-i face, fără succes, curte, sperând la o unire de destine; iar, în plan secundar, personajele cele rele: tatăl brutal, Dumitru, fiii săi, mama, Adriana, care-și părăsise fiica în pruncie.

Dar mai apar două ființe, animalele personificate: câinele credincios, Ciobănică, și puiul de căprioară.

Minunată carte: moralizatoare, sensibil scrisă, ca un izvor de frumusețe și sensibilitate, la care autoarea ne invită să ne adăpăm, prin lectură!

În final, triumfă artistul, lângă care, deși mult mai în vârstă ca ea, Maria revine la o viață normală: termină liceul și dă la facultate. Gestul ei este o sugestie și pentru cititori: că arta trebuie prețuită la alți parametri decât existența umană obișnuită. Da: doamna Geni Duță este o artistă deosebită, pentru care am un respect aparte, atât prin ceea ce scrie, cât și prin ceea ce trăiește!

NICOLAE DINA

Întoarcerea lui Don Quijote, autor **Cornel Basarabescu**, Editura Aius, Craiova, 2019.

UN DON QUIJOTE MODERN

Conștient de harul cu care a fost binecuvântat de destin, într-un stil personal inconfundabil, dar având la bază o cultură solidă

prin lectura unor opere fundamentale din literatura română, cât și din cea universală, cu deosebire din literatura franceză, foarte bine cunoscută ca urmare a celei de a doua specializări a absolventului de Litere, **Cornel Basarabescu** se află într-o perpetuă căutare a perfecțiunii creatoare, de la debutul publicistic încă din primul an de studenție și continuând-o în cele șapte volume de versuri publicate, începând cu cel din 1996 (*„Învățați să apuneți fără profesor”*), până la *„Întoarcerea lui Don Quijote”* (Editura Aius, Craiova, Colecția „Poesii”, 2019).

Ultimul volum ne-a stârnit cel mai mult interesul (nu ignorăm defel valoarea artistică a celor dinainte), acesta fiind o carte a căutării de sine și a adâncirii în sinele propriu, poetul scormonindu-și mintea (și pe a altora) pentru a(-și) explica rostul vieții, datul sorții, alergând să învingă timpul ireversibil într-o cursă fără finis. Chiar și o lectură pe diagonală revelează faptul că autorul este un om de litere indeniabil, profesor și scriitor deopotrivă, limba română neavând secrete pentru Domnia Sa, care are nu numai ușurința, ci și priceperea de a îmbina, combina și explora semantic cuvintele ca puțini alții. Succesele elevilor săi, faptul că a îndrumat activitatea didactică a colegilor în calitate de inspector de specialitate sunt tot atâtea argumente în favoarea profesorului de limba și literatura română, așa cum volumele sale de versuri și de eseuri stau mărturie măiestriei artistice cu care scrutează viața din profunzimile sale sufletești, punându-și întrebări asupra sensului existenței umane, atent la realitățile contemporane prozaice pe care le transfigurează artistic căutând sau sugerând răspunsuri la toate problemele ivite în viața de zi cu zi a omului și a creatorului de poezie.

Titlul volumului revalorifică, conform orientării estetice neomoderniste (pe alocuri, postmoderniste), mitul lui Don Quijote, cel care, cândva, a devenit celebru prin pana lui Cervantes pentru faptul că, în vederea cuceririi inimii Dulcineii sale, se va lupta cu morile de vânt. Volumul capătă titlul sub care sunt grupate cinci scurte poeme revelând, metaforic, câteva dintre simbolurile romanului adaptate la lumea contemporană. Precum un Don Quijote, autorul volumului își îndreaptă atenția asupra vieții

omului, asupra existenței sale între bine și rău, între frumos și urât, asupra timpului și a spațiului în care ființează, asupra destinului, remarcabile fiind confesiunea și meditația filosofică prezente în aproape toate poeziile. „Întoarcerea” lui Cornel Basarabescu se materializează în transformarea sentimentelor, a stărilor afective, a gândurilor sale intime, în idei privind existența în timp și spațiu, între destin și împlinire, idei care i-au marcat și îi conturează încă viața și personalitatea în cel mai plăcut și mai distins sens al cuvântului și pe care le transmite cititorilor pasionați de lectură ori aplecați asupra acestor probleme.

Ca profesor, rememorează timpul când era înconjurat de elevii săi ca niște „îngeri”, copii „frumoși, cu sânge prea divin”, a căror adolescență „vorbește-ntr-o limbă pură, îngerească”, simbolizând, poate, și pe trimișii Divinității să-i îndrume activitatea creatoare. Regretul anilor de dascălie îl face să simtă că desprinderea de mediul școlar, firească de altfel, îl conduce la constatarea amară că „iluziile-ncearcă să repare infinitul,/dar timpul prea ne-mbracă în uitare sau ne-njură” (*„Pașii foștilor elevi”*).

Ca poet, își pune, retoric, întrebarea dacă poezia mai este agreată de cititori și, apelând la o zicere din înțelepciunea populară, constată, metaforic, lipsa de interes cauzată fie de analfabetismul care crește galopant, fie de întâietatea intereselor materiale în fața celor spirituale, acestea din urmă nemaigăsindu-și loc în inimile „hergheliilor din culoarea sălbatică a prezentului”, și atunci, „văzând că strugurii poeziei sunt prea sus”, aceștia „au lansat zvonul/că sunt prea sus și prea acri strugurii/și viața se poate îneca cu agurida înălțimii” (*„De ce nu mai are trecere poezia”*). În această situație, poetul își întreabă cititorul dacă „te plimbi prin cărți cu miez de noapte/ca să-ți aprinzi puteri nemăsurate”, fiind interesat de cunoașterea luciferică, sau dacă „adormit pe coarda vieții/și adiat de nenăscutul vânt,/strângi doar scheletul din cuvinte/și dai cu el sălbatic de pământ”, rezumându-se la cunoașterea paradisiacă, rațională, care nu se mai adresează defel sufletului (*„Cititorule”*). Constatând că „verbul a citi s-a îmbrăcat în eclipsă/acum răătăcim...iar răătăcirile spun că/nu mai putem cuceri frumusețea nimicului”, poetul este dezamăgit că

acum, parcă mai mult decât oricând, „răsar atâtea cuvinte băloase/și chiar estetica urâtului este întoarsă pe dos” în așa fel încât „omul se vede-n oglindă tot mai golit de infinit („*Mai este loc pentru poezie pe pământ?*”). În acest caz, poetul se simte de prisos, deoarece „toate tatuajele de pe amintiri/piese de șah vor fi în jocul de-a nimicul” și nu mai are rost să-și ducă mai departe menirea: „Tu, viață, dă-mă afară din oglindă/chiar dacă ploaia zvârle picurii din cuvinte/voi fi pribeag, căci toamna vine blând/ca să-mi fixeze infinitu-n insectar” („*Dă-mă afară din oglindă?*”). Totuși, speranța nu-l părăsește și îl îndeamnă pe cititor să se apropie cu sensibilitate de acele „litere căzute din cer”, darul îngerilor pentru poeții care pot să-și transmită simțămintele, ideile, stările afective și sentimentele de admirație în fața misterelor Universului unde „nici un niciunde nu e fără rost”, pentru că numai citind, tu, ca lector pasionat de poezie, reușești să „te cunoști” când faci „departelui în tine adăpost („*Cititorule?*”).

Este adevărat că cititorul poate fi îndepărtat de însuși „poetul”, de acela fără chemare, care nu a fost binecuvântat cu harul angelic și care „a sărit nerăbdător la volanul poeziei” și a constatat că „sunt multe gropi/pe șoselele literaturii” când a văzut că scrierile sale nu au succesul sperat, neținând cont de faptul că fără talent, fără chemare, „este imposibil să ajungi la Dante/la Shakespeare sau la Mihai Eminescu”. De aceea, unor asemenea „poeti” li se atrage atenția că „on ne badine pas avec la beaute de l’infini”, într-un poem intitulat „On ne badine pas avec la poesie”. Desigur că, în această situație, are înțelegere pentru cititorii care „o iau razna” când văd „ce...și cum...și cât se scrie astăzi/mama ei de poezie”, așa-zișii creatori folosind „cuvinte ce n-au locul în dicționare” pe care „le găsești bătând în câte o așa-zisă poezie”, unde, vorba lui Eminescu, sunt înșirate „vorbe goale/ce din coadă au să sune” ori nici măcar atâtea.

Știind că viața, cea „bijuterie/care a fost o sclipire de curcubeu a soarelui sau a cerului/fărâmițat printre degetele lui Dumnezeu” („*Pastelul muribundului?*”), este mult prea scurtă, poetul se află în fața propriului sine, toate trăirile sale devenind idei referitoare la existența ființei și a destinului în lupta cu timpul necruțător și ireversibil, în drumul său către cunoaștere

folosind „cuvintele/cu care vâslește pe marea sinelui ca să ajungă/teafăr, adică optimist/la celălalt examen”, „examenul” său constând în posibilele răspunsuri la întrebarea „din ce este alcătuit omul?”. Astfel, mâinile, picioarele, ochii, banalele părți anatomice ale ființei umane, au menirea lor în descoperirea elementelor terestre și cosmice ale naturii de care depinde însăși ființa. Dar caracterul, ființa interioară a omului este cu mult mai evoluată, căci ea se individualizează prin gândurile, ideile și aspirațiile rostite în sinea sa numai în clipele de singurătate, „pe timp de noapte/întors din marile lui depărtări” („*La examen, cu sau fără Marin Sorescu?*”). Răspunsul la această întrebare a fost atât de bun, încât cel examinat merge mai departe, mai ales că toată viața și-a pus întrebare după întrebare sau i s-au pus mai multe întrebări, știind că „dacă nu ești zguduit zilnic de întrebări/nu simți că trăiești cu adevărat” și că „tu nu exiști, dacă nu ești mereu despre ceva întrebare”. Dar dacă întrebarea se referă la „câte vieți sunt într-o săptămână” este ușor de răspuns, fiindcă există tot atâtea vieți în funcție de dispoziția sufletească, de trăiri, de simțăminte, percepute în mod diferit fiindu-i predestinate încă „de la naștere”, de când „purtăm ca Atlas veșnicia pe umăr”.

Poetul este preocupat, mai ales, să descopere care este „cea mai nepusă întrebare a vieții” și, de aceea, constată că numărul nopților „chiar albe sau nesfârșite...trecute în calendar” este imposibil de calculat, fiindcă și acestea depind de câte întrebări își pune eul liric în nopțile nedormite, de câte răspunsuri asupra vieții și a destinului găsește sau nu, situație în care apelează la Hamlet cu al său „*to be, or not to be?*” („*Aceasta e întrebarea?*”). Apelând la Hamlet, poetul dă glas dificultății de a ajunge la propriul sine, un sine solitar într-o lume plină de contradicții, un sine în care se zbat dorința de cunoaștere și de a atinge absolutul. Apelând la întrebarea fără răspuns a lui Hamlet, Cornel Basarabescu se gândește și la devenire ca orice om urmărit de gândul la ce sau la cine va deveni în viață și afirmă că „eu știu, dar alții nu știu cum vei fi/când te vei face mare” și, de aceea, pentru a nu-ți irosi viața, trebuie s-o trăiești plenar, căci „cuvintele, și trăirile, și amintirile/se vor înălța/ca zmeiele din mâna copilului/care vei fi sau care ai

fi fost” („*Una dintre ursitoare*”). El constată că „viața de zi cu zi are viteza ei”, dar copilăria îl urmărește pe om în întreaga sa existență, fiind cea mai frumoasă și pură perioadă cu idealurile, nădejile și dorințele ei, trăite în tot atâtea vieți câte are săptămâna și în tot atâtea nopți înscrise pe răbojul vieții, ele nepierind din amintire nicicând: „Mi-aduc aminte: ascultam cândva/cum se loveau unele de altele/viețile viitoare păstrate într-un sertar/iar zilele veneau peste mine/ca niște mingi uriașe din basmele/de dincolo de fileu” („*Mi-aduc aminte*”).

Singurătatea este conjunctura favorabilă în care „aprinzi soarele tău și îți vezi mai bine viața interioară”, retrăind „bucuriile, mari sau mici” și încerci „să bați la calculator/propriul destin”, dorind „să corectezi ce se mai poate corecta”, dar necruțătorul timp îți amintește că „literele vieții curg într-un singur sens” și zădărnicia tentativei își scoate colții când „îți scrii viața de la stânga la dreapta și invers” („*Îmi scriu viața de la stânga la dreapta și invers*”).

Sufletul este tainița ce se ascunde „în susul trupului” și unde omul își retrăiește viața, începând cu vârsta cea mai fericită, plină de aspirații și de optimism a copilăriei, de la a cărei fereastră poți „să vezi cu binoclul toată afara”, adică societatea umană ai cărei indivizi „fug” de colo până colo ca să-și asigure o existență fără griji, „într-un du-te-vino pe un covor de lux”, căutându-și norocul chiar cu riscul de a eșua, așa cum se întâmplă când „mările pe care le încerci cu degetul/le arunci în sângele meu până la reflux”. Viața este „un labirint”, omul jucându-se „de-a v-ați ascuns”, vorba lui Arghezi, joc în care niciodată nu știi când „întunericul poate fi adunat de pe jos”, adică din „hăul sacru al ființei” („*Prin podul sacru al ființei*”).

Pentru că „timpul se rostogolește neastâmpărat pe gazon”, existența omului este reprezentată de „pasele dintre viață și moarte”, de la „fluierul matinal al marelui arbitru”, până la „melancolia plecărilor de toamnă”, când „prețul soarelui” devine exorbitant, imposibil de achitat, iar „viața se mută în tricoul aplauzelor” („*Jocul*”). Astfel, omul realizează că viața a trecut „cu viteza luminii”, tinerețea senină, „când oamenii se spălau pe față cu cer”, a rămas undeva, departe, și constată că „brusc se face seară”, frigul senectuții venind prea repede, iar

„eroii privesc/cum pietrele istoriei crapă de ger” („*Cum pietrele istoriei crapă de ger*”).

Întreaga viață este un vis spre mai bine, căci „nicio uitare nu s-a copt la soare/și mâinele din azi îmi zumzăie prin stup”, iar nereușita aruncă sufletul în tristețe, omul nemaigăsindu-și locul și fiind pus în imposibilitatea de a-și recăpăta timpul atunci când „e trist când pleci din tine și n-ajungi nicăieri”, mai ales când, deși „luminos o ramură ne ține”, și-a irosit anii căutându-și norocul, fiindcă „prin toată viața umbli ca prin casă”, fără țel, fără țință, fără a fi pregătit pentru depășirea oricăror vicisitudini („*Prin toată viața umbli ca prin casă*”).

Toate aceste aspecte revelează faptul că „**Întoarcerea lui Don Quijote**” surprinde căutările perpetue ale poetului de a-și explica sensul existenței, de a face pace cu propriul sine, că timpul nesfârșit și spațiul, interior sau exterior, sunt reperele acestei explorări, repere de care nu se teme fiind convins că moartea este o continuare a vieții în infinitul veșniciei.

Cultivând un (neo)modernism (dar și cu elemente ale postmodernismului caracterizat prin intertextualitate, în unele poeme fiind prezente expresii, sintagme, versuri din poezii săi preferați ca Lucian Blaga, Tudor Arghezi, George Bacovia), prezent prin tematica legată de căutarea propriului sine, prin subiectivitate, prin relația cu lumea și creația, prin revalorificarea miturilor și chiar prin prozodie, Cornel Basarabescu excelează în ambiguitatea și libertatea limbajului, cultivând o poetică a cunoașterii și a existenței în care sesizăm subtilitatea metaforei și imagini artistice inedite în poezii aparținând liricii filosofice în care transpar neliniștea spirituală, ingenuitatea sufletească în fața misterelor lumii, legătura poetului cu viața, meditația asupra vieții și a morții, într-un cuvânt, un univers liric original cu un imaginar poetic insolit.

„Există două moduri de a-ți trăi viața: ca și cum nu ar exista miracole sau ca și cum totul ar fi un miracol”.

- Albert Einstein

DIN CREAȚIILE TINERILOR CREATORI PREMIAȚI LA FESTIVALUL - CONCURS DE CREAȚIE LITERARĂ BOGDANIA.

Scurtu Bianca (Chișinău)

Vârsta: 15 ani și este elevă în clasa a XI-a, IPLT
"Liviu Deleanu"

Localitatea: Chișinău, Republica Moldova
Mențiune, secțiunea eseu, la Festivalul național
de creație literară Bogdania, ediția a VII-a,
Focșani, 2018.

Trofeul Bogdania la ediția a VIII-a a
Festivalului-concurs internațional de creație
literară, Bogdania, București, **18 iunie 2019.**

Priponul amintirii

Ținând cana cu ceai într-o mână și trăgând cu cealaltă perdeaua, unchiul Andrei se uită afară prin fereastră. Ziua începea cu o vreme frumoasă. Soarele trandafiriiu mângâia frunzele poleite cu rubin, topaz, jasp și aur ale copacilor, iar pe bolta azurie pluteau cete de nori zglobii. Bărbatul decise că, în sfârșit, putea să se ocupe de foișor. Ideea de a crea un pavilion îi încălzea demult

sufletul- acolo putea să-și petreacă cu prietenii serile discutând planurile pentru weekend sau să să-i întâmpine pe oaspeți. Era limpede că nu puteau să stea în camerele sufocant de fierbinți pe un așa timp plăcut. Însă, de obicei, intențiile rămân niște simple planuri, căci viața e construită într-un mod bizar și, paradoxal, pentru cele mai importante lucruri nu avem timp. Dar unchiul Andrei decise că acea zi trebuia să fie o excepție și lăsând cana cu ceai pe masă, se îndreptă cu un mers ferm afară.

Locul pentru viitorul foișor îl alege demult și chiar începu să aducă unele materiale, însă înainte de a începe construcția trebuia să elibereze terenul de la gunoiul acumulat cu anii, o mare parte din care era format de obiectele uzate, pe care nu avea curaj să le arunce sau bucăți vechi din metal care rămaseră după construirea garajului.

Făcuse deja câteva mutări, dar târâind o covată din lemn în care vroia să strângă pietrele și bucățile de cărămidă, se împiedică de ceva tare. Din cauza durerii acute, bărbatul înjură în barbă și scăpă povara din mâini. Scrâșnind din dinți, unchiul Andrei se înclină deasupra covetii și începu să scoată cizma de la piciorul lovit. Examinându-l meticolos, el expiră ușurat. Scăpase de această dată...

În următoarea clipă, teama i se preschimbă în mirare și dezamăgire- „Oare ce e acolo?”. În loc de răspuns, o tăcere apăsătoare, aproape tensionantă păru să cuprindă natura. Nu avea cine să-i explice, așa că depășind durerea, unchiul Andrei se aplecă și porni să scormonească cu mâinile prin iarba uscată, acoperită cu un strat subțire de rouă. „Iat-o!”, exclamă el când observă un obiect metalic ce ieșea din pământ.

Sprijinindu-se cu toată puterea și gemând încordat, el scoase din pământ un pripon lung de jumătate de metru, din sider. „Se pare că a rămas de la Azor!”, constată el învârtind bucata ruginită de fier și cufundându-se în amintiri.

Evocă acea zi friguroasă de iarnă, când gerul aspru și sălbatic cuprinse întreg orașul. Sub o plapumă de nea se ascundea pământul amortit. Streșinile caselor, încununate cu țurțuri lucitori, păreau să reziste cu greu sub zăpada ce cădea neconținut. Întorcându-se acasă după lucru, a găsit pe drum un cățeluș mic, slăbit, care tremura din cauza înghețului. Îl luă grijuliu în mână și-l puse într-un sac, iar ajungând acasă, urmări

emoționat cum acesta își scotea prudent botișorul din țesătură și adulmeca prelung încercând să se deprindă cu noul mediu.

Apoi, își aminti cum primăvara, fiica sa, care împlini puțin mai mult decât un anișor, făcea primii săi pași, iar cățelușul alerga agitat în jurul ei, parcă încurajând-o și arătându-i grijuliu: „Uită-te! Nu e nimic dificil! Eu am reușit, deci vei izbuti și tu!”, după care în memorie îi reveni momentul în care merse cu prietenul său la vânatoare și decise să-l ia pe Azor cu sine, explicându-i soției: „Poate că în el se vor trezi genele de vânător”. S-a dovedit că „maidanezul de rasă pură” nu avea instinct de vânător, iar în loc să urmărească și să captureze prada, el a sărit zgomotos în apă sperind toate rațele. Când unchiul Andrei îl scotea din lac pe cățelul ce schelălăia speriat, prietenul lui începu să glumească: „Din câte se vede, cățelul face parte din Organizația de Apărare a Drepturilor Animalelor”. Întorcându-se acasă după „vânatoare”, bărbatul îl spală mult timp în apă caldă, curățând blana de la ciulinii care se prinseră de ea și murdărie, iar Azor se foia încercând să lingă recunoscător fața stăpânului. Gata, aceea fusese prima și ultima lor vânatoare comună.

Odată, venind acasă de la serviciu, unchiul Andrei văzu o astfel de priveliște: câinele se înghesuia într-un spațiu îngust, sub prag, scheunând jalnic, fugind de mătura cu care stăpâna vroia să-l ajungă. „Uită-te ce a făcut parazitul ăsta cu grădina!” îi indică femeia sufocându-se de nemulțumire curtea, care semăna mai mult cu un câmp după o bătălie. „Alege: sau îl pui în lanț, sau îl duci în altă parte!”, pronunță soția lui răspicat și ultima oară încercă să-l atingă cu mătura pe „huligan”, care la rândul său mârâi fricos. Peste câteva minute, înțelegând că nu-l mai amenința nimic, Azor ieși din ascunzătoarea sa mai curajos. Atunci, cu puțini bani, a fost cumpărat priponul metalic de la un fierar ce lucra în apropiere.

La început, Azor încerca să scoată zgarda ori să rupă lanțul, dar văzând că era inutil, cu timpul se deprinse și începu să umble mândru pe teritoriul ce-i era repartizat, lătrând uneori la pisicile care alergau pe alături sau la vrăbiile ce încercau să-i ciugulească hrana din bol.

Iar apoi, Azor a îmbătrânit. Dormea din ce în ce mai mult și ieșea cu greu din cușcă mișcând

labele din spate anevoie pentru a mânca. El nu mai alunga păsările insolente care îi furau mâncarea și nu avea niciun interes față de pisicile vecinei. Și odată, seara, a încetat pur și simplu să respire. În aceeași noapte, unchiul Andrei l-a învelit într-o pătură veche și l-a îngropat împreună cu lanțul sub nucul falnic de lângă poartă. Dimineața, ca să nu-i întristeze pe copii, le-a spus că Azor a rupt șirul de verigi și a fugit, dar s-a pierdut pe drum și de aceea nu s-a mai întors. Cine știe dacă copiii l-au crezut sau poate că și ei sperau că Azor se juca undeva voios cu alți câini.

Au trecut anii și cu timpul, aceste evenimente au început să se șteargă din amintire. Poate că dacă nu s-ar poticni de acel pripon uzat, unchiul Andrei nici nu și-ar fi amintit că, cândva, acolo se plimba plin de importanță, singurul lui câine.

Când *te gândești numai* că anume acel lucru care îl împiedica pe Azor să umble liber și să se distreze prin toată ograda, era singura memorie despre el.

„Și ce le va aminti altora despre noi? Oare problemele noastre cotidiene, visele spulberate sau scopurile care nu au devenit realitate le vor evoca oamenilor cine am fost noi peste ani?”.

Unchiul Andrei a aruncat cu putere tija într-o grămadă de metal. „S-a așezat pe-aici”, bolborosi el posomorât sub nas, încălțând cizma. Se ridică în picioare, călcă încrezut, verificând dacă putea merge și continuă să târâie înspre gard covata din lemn.

Soarele se înălțase deja pe cerul senin și continuă să dezmierde pământul întepenit.

Da, durerea din picior încetă. Unchiul Andrei reluă munca cu hărnicie și părea că nimic nu mai amintea despre obiectul vechi pe care omul îl găsi în ograda sa, dar pe obrajii nebărbierii ai bărbatului șiroiau lacrimi amare.

Didiță Andrei Sebastian

Vârsta: 18 ani și este elev la liceul „Nicolae Iorga” din București.

Este membru al Trupeii de teatru „Joc” condus cu măiestrie de Prof. Magda Băcescu.

A obținut pentru talentul său deosebit mai multe premii și diplome de excelență și în anul 2019,

la ediția a VIII-a a Festivalului internațional de creație literară **Bogdania, Premiul I la secțiunea Poezie.**

De asta...

Am curmat suferința a nu știu câtor furnici pentru pisici,
Când hrana le era în primejdie.
Am decimat o puzderie de flori de ziua mamei
Și mama m-a sărutat plâpând pe frunte.
Am preluat dogme semețe,
Dar nu am izbutit a le desluși.
Am ciripit adevăr și am lătrat minciună,
Spovedindu-mă într-o notă gravă...
Mi-am gravat atent numele în nisip,
Însă vântul mi l-a spulberat.
Mi-am lăsat adidașii de-a valma
Și, bineînțeles, câinele mi i-a ros.
Am răspuns afirmativ la întrebarea: "Mă mai iubești?"
Cu irisul proptit în perete.
Mi-am dorit exuberanță, fascinat de dansul ei lasciv,
Ajungând să implor în genunchi iertare pentru cutezanța mea!
Dar cel mai rău...
Mi-am uitat denumirea și m-am pretins a fi om...

Biată creatură, nu am ce să-ți mai fac!
Păcătuiți păcătoșilor...că de-asta v-am creat!

Păstrează-ți credința în Dumnezeu

Când drumul îți pare întunecat,
Zi de zi, pășind pe același drum de asfalt
Capul sus și nu uita,
Nu-ți părăsi credința.

"Facă-se" voia Sa,
Căci El este Păzitorul!
Sfatul pe care ți-l dăruiesc acum,
Regret al cărui eu sunt ispășitorul...?

În fața Domnului nu trebuie să ai rușine,
Mărturisește și roagă-te pentru ziua ce vine,
Căci ai să-i spui multe și El o să te asculte.
Îți va spune să-i lași pe cei ce te iubesc să te ajute.

Când pe lume îți va fi greu
Nu uita de credința ta în Dumnezeu.

Cu precădere asupra...

Făr'un bagaj de cunoștințe, lumea nu o pot străbate,
Că nu dispun de mreje clare, regăsindu-mă în spate.
Similar, în altă parte, prin absurd, un geamăn frate,
Duce-n spate a sa cruce, sperând la vise deșarte

– Ce să fac ? se-ntreabă acesta, nedumerit, în prealabil
Unui drum pavat cu aur, foarte greu realizabil
Nu contesta nicio clipă că orice este posibil;
Totuși se impacientează și devine irascibil.

Caii trag concomitent, spre a zămisli capcane;
Hibe în subconștient, vindicate de canoane.
La doi metri pe pământ, sobru clopotul răsună:
– A sosit timpul, alege! dacă vrei să-ți meargă strună.

Asta e!

Luminile pâlpâie tot mai abundent,
Iar eu înghit fiecare secundă în sec;
Propria suflare îmi apasă pe umeri
Ca un ac de barometru ce se-ndreaptă spre zero...
Ca un somnambul treaz rămas fără vlagă,
Pășesc pe holul sihastru fără pic de zgomot.
Nostalgia nu e decât unealta pieirii
Prin care domol se apropie, ca sărutul unei mame.

Sunt un simplu prosop agățat de sârmă

Care se zbate în bătaia vântului.
Un simplu necioplît fără chip
Pe un drum destinat uitării.
Și...
În final... Adevărul este...
... indescifrabil.

Georgeta-Andreea VĂDUVA

Data și locul nașterii: 1 mai 1989, Băicoi, județul Prahova.

A participat la numeroase concursuri și festivaluri, printre care:

- Festivalul internațional de poezie și epigramă "Romeo și Julieta la Mizil".
 - Concursul Național de Poezie de Dragoste "Leoaică tânără, iubirea".
 - Festivalul-Concurs de cultură și literatură "Primăvara Albastră".
 - Concursul de poezie "Andrei Mureșanu".
 - Concursul Literar Internațional "SFÂNTUL GRAI ROMÂNESC".
 - Concursul Internațional de creație literară "Vis de toamnă".
 - Festivalul Internațional Adrian Păunescu.
 - Concursul Național de Poezie „Radu Cârneli”.
- A obținut importante premii:
- Concurs virtual de poezie, desfășurat pe Facebook, grupul "Vise Târzii". (Obține diplomă pentru cele mai frumoase poezii, 2015)
 - Festivalul internațional de creație literară "Sunt iarbă. Mai simplu nu pot fi.", ediția a V-a, 2017. (Obține locul 3)
 - Festivalul-concurs "**Bogdania**", ediția a VI-a, 2017, Premiul III, secțiunea Poezie.
 - Festivalul internațional de poezie "Renata Verejanu", ediția a IV, 2017, Chișinău, Moldova. (Laureată)
 - Festivalul Național de Literatură „Eminescu la Oravița”, ediția XXX, 15-16 ianuarie 2018.

(Obține premiul "Eminescu.1868.Oravița" și titlul de "Laureat")

- Concursul „ENCICLOPEDIA SCRITORILOR ROMÂNI 2018” (Obține un loc în paginile enciclopediei, fiind una dintre câștigătoarele concursului.)
- Concursul internațional "CENTENAR 2018", organizat de editura "Contraste Culturale", 2018. (Obține mențiunea a 3-a)
- Concursul Național "Universul poeziei", ediția I, organizat de editura Stef, 2018.
- Festivalul-concurs literar "**Bogdania**", ediția a VII-a, 2018, Premiul III, secțiunea Poezie.

De mila ta, Românie...

De mila ta, Românie,
Plâng eroii în sicrie,
Astăzi, hoții cu cravată,
Iau bucată cu bucată,
Din pâinea pruncilor tăi,
Cum de-i mai rabzi așa răi?

De mila ta, Românie,
Plânge pădurea pustie,
N-o auzi, dar de ce oare?
Jelește între topoare...
Și între drujbele crude,
Nimeni...nimeni n-o aude.

De mila ta, Românie,
Plâng atâtea-n sărăcie,
Flămânzesc, greoi suspină,
Iar alții cu burta plină,
Se vaită de traiul greu...
Păi nu-i vede Dumnezeu?

De mila ta, Românie,
Plâng și eu, prin poezie,
Și-mi aduc tristă-aminte,
De-ale lui Goga cuvinte:
"Munții noștri aur poartă,
Noi cerșim din poartă-n poartă".

Ce mai faci, mamă iubită?

-Sărut mâna ta muncită,
Ce mai faci, mamă iubită?
N-am mai fost pe la matală,
Atâtea mi-au stat în cale,

Distanța, timpul și banii,
Nu te-am mai văzut cu anii!
Ai îmbătrânit, măi mamă,
Parcă ai omăt pe geană,
Și pari așa necăjită,
În toiagu-ți sprijinită...

-Am îmbătrânit, copilă,
Viața asta n-are milă!
Repede...repede trece,
Azi te naști, mâine ești rece.
Noaptea mă rog la icoane...
"Mai ține-mă vie, Doamne,
Să-mi văd iarăși copilița,
Cum deschide larg porțița."

-Sărut mâna ta muncită,
Iartă-mă, mamă iubită...
Regretul în mine sapă,
Nu ți-am dat cana cu apă,
Și nu te-am ferit de boală,
De ai sau nu, burta goală...
Te sunam la săptămână,
("N-o sun des că e bătrână!"),
Și-ți vorbeam cu voce-anostă,
"Repede, mamă, că costă!"...

-Fata mea, te iert de toate,
Că nicio mamă nu poate,
Să nu-și ierte propriul sânge,
Hai nu mai plânge, ajunge!
Ți-am copt cozonac cu nuci,
Și străinilor să duci...
Plăcintă, niște sarmale,
Pe placul inimii tale!

- Sărut mâna ta muncită,
Mulțumesc, mamă iubită!
Însă știi? Cam toți străinii,
Înțeapă mai rău ca spinii...
De ești trist, de ești bolnav,
Tragi în țara lor ca sclav,
Și pentr-o felie-n plus,
Câte, câte ai de dus...
Pune ce-ai gătit, pe masă,
M-am întors, mamă, acasă!

Noutăți editoriale

**Ion C. ȘTEFAN despre volumul antologic
trilingv Începutul cercului. Poezie, Poetry,
Poesía, autor Nicolae Vasile, Editura
Arefeana, București, 2019**

**Un poet talentat, cu valențe multiple
Domnul inginer Nicolae Vasile, cu un temeinic
prestigiu științific, unanim recunoscut – ca
membru al Academiei de Științe Tehnice –
profesor universitar, cu un doctorat în
specialitate și autor a numeroase studii,
intenționează, totodată, să se afirme și ca un
prestigios scriitor.**

El justifică astfel deplin încrederea noastră în talentul său real, dovedit, de-a lungul timpului, prin cele câteva volume, publicate la editura Arefeana, precum: Românul ciclic, Dominoul iubirii – Raiul, Zâna și viața, Clubul și încă alte câteva, tipărite la diverse edituri. Recentul volum, intitulat Începutul cercului, este o antologie selectivă de versuri, structurat pe mai multe cicluri (Cercuri, cum le numește el, inginerește): Poezia iubirii, Poezia vieții, Poezia filosofiei, Poezia poeziei și un grupaj de traduceri în engleză sau spaniolă, făcute de prieteni ori de redactori de pe la diferite reviste europene, în care au apărut de-a lungul timpului, intitulate Poetry și Poesía. Adică o prezentare lineară, în limba română, până la un moment dat, apoi un grupaj reprezentativ în cele două limbi de circulație europeană. De unde, la începutul minunatei (dar exigentei) mele lecturi de redactor de carte am fost încântat de farmecul unor versuri dedicate iubirii, admirația față de frumusețile naturii, prezentarea universului casnic, cu animalele dragi omului, pisica și câinele, poetul

urcă treptat, la o filosofie cu tentă existențială, socială, politică sau morală. Am apreciat cu atât mai mult exigenta autoanaliză creatoare și umană, reușind, astfel, să comunice și cu alți creatori, pe plan european, prin grupajul tradus, de la finalul cărții. De oriunde i-aș fi ales exemplele pentru această scurtă prezentare, dorința mea de a vă demonstra frumusețile versurilor inginerului Nicolae Vasile ar putea fi pe deplin convingătoare. Pentru simplificare însă, iată câteva selecții, în limba română: „Dacă aș fi Eminescu,/ n-aș mai căuta flori albastre,/ pentru că ori nu mai sunt,/ ori nu mai sunt ale noastre („Dacă aș fi Eminescu!”, p. 65). Tendința poetului tehnocrat de a comunica direct cu Luceafărul poeziei românești este evidentă, mai ales că, în cuprinsul volumului, a introdus și trei glosse. Apoi, doar la câteva pagini mai departe, întâlnim dorința creatorului de-a făuri, prin artă, o lume mai bună: „Însă eu am muncit/ și am construit,/ am tras chiar pe brânci/ mult timp de atunci” („Euforie”, p. 69) – efort pentru care „Dumnezeu,/ de-ar fi,/ chiar mi-ar mulțumi,/ că-n ograda Sa/ s-a trezit o stea/ să-I mai ia din griji/ măcar o tarla” (aceeași poezie, p. 70). 7 Dar, în zborul său liric, poetul caută cheia cerului, probabil în iubire: „Ai apărut în viața mea,/ aveai ceva din ce îmi lipsea,/ ce-mi umplea gândul/ și-mi anima cântul,/ ce păreau, demult, sortite/ să rămână/ pe veci, adormite” („Cheia cerului”, p. 73). Iată și unele mlădieri cu adevărat ingineresti: „Viața,/ între un viitor ipotetic/ și un trecut ferm,/ este greu de trăit,/ pentru cei ce se tem” („Dimineața speranței”, 87). Sau tendința sa spre autopurificare: „Azi,/ am făcut curățenie/ pe birou, în suflet și în gând,/ probabil pentru asta / a dat Dumnezeu/ primăvara pe pământ” („Gând de primăvară”, p. 88). Ori: „Să învățăm a trăi/ cum trăiesc pomii iarna/ fără frunze și flori,/ așteptând primăvara” („Reînviere”, p. 132).

Desigur, selecțiile ar putea fi continuate; m-am referit numai la câteva, doar ca să vă demonstrez că poetul inginer apelează la un caleidoscop de metode creatoare, cu un talent intuitiv deosebit, îmbogățit prin numeroase lecturi; este sobru și sensibil, atent la tot ce ar putea să admire și să selecteze în jur, energic și convingător în revărsarea bogăției sufletului său – un poet adevărat căruia îi prevăd o ascendență continuă, spre culmile creației lirice românești.

Evenimente culturale

„Ziaristul român – promotor al Marii Uniri. Sărbătorirea a 100 de ani de jurnalism profesionist în România“

Un mare ziarist român, Cristian Popișteanu a numit ziaristul profesionist, „*istoric al clipei*“, astfel că, este perfect îndreptățit a consemna că, împreună scriem „*istoria clipei*“.

Pe 26 septembrie 2019, la Sala de concerte a Radioului, a avut loc, într-o atmosferă de justificat entuziasm, sub genericul „*Ziaristul român – promotor al Marii Uniri, sărbătorirea a 100 de ani de jurnalism profesionist în România*“.

Evenimentul a fost organizat de Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România, în parteneriat cu Guvernul României, din partea căruia a participat la eveniment domnul Toni Greblă.

Istoricul eveniment, despre care consemnez și care s-a bucurat de o numeroasă participare, a avut următorul program: un eșantion din spectacolul „*Istoria României prin muzica ei*“. Potpuriu cu fragmente muzicale patriotice din secolul al XIX-lea: „*Balada pentru vioară și orchestră*“ de Ciprian Porumbescu, „*Mugur, mugurel*“ – cântecul oastei lui Tudor Vladimirescu, *Balada haiducului Iancu Jianu*, *Cântecul lui Barbu Lăutaru* (un lăutar vestit din Moldova, care l-a impresionat și pe Franz Liszt) și „*Deșteaptă-te, Române*“, imnul de stat al României (versuri Andrei Mureșan, muzica Anton Pann).

Au interpretat: Cristian Dumitrașcu și comp. „*Aliații*“ împreună cu o parte a corului „*Friendship*“ de la Palatul Național al Copiilor din București, condus de prof. Claudia Păun Stoicescu. Au susținut recitaluri, îndelung aplaudate: Mihai Napu, Band Tudor Gheorghe,

Sergiu Cioiu, Ducu Bertzi, Andrei Păunescu, Tudor Gheorghe.

Partea finală a evenimentelor a fost destinată luărilor de cuvânt din partea reprezentanților Uniunii din țară și din afara granițelor.

Luând cuvântul, Președintele Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, domnul Doru Dinu Glăvan a spus: „*Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România cu o activitate susținută și continuă și astăzi, după un secol, este o Uniune de creație, cu peste 3.000 de membri, având în rândurile sale pe unii dintre cei mai prolifici și prestigioși jurnaliști români. Organizația are filiale puternice, în țară și peste hotare, publicații și editură proprii și desfășoară numeroase acțiuni dedicate reflectării contribuției presei într-o societate democratică. Ca semn de recunoaștere a influenței și importanței profesiei și a celor care o practică, Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România este considerată o Uniune de Creație, utilitatea sa publică fiind statuată în legislația țării. Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România vă transmite un mesaj de unitate în interiorul profesiei jurnalistice în numele valorilor specifice și deontologiei, împreună cu propunerea de a colabora pe viitor, în toate formele de la reflectarea reciprocă a activității până la prezența pe website-uri, precum și prin implicarea în proiecte de promovare a valorilor presei, pentru susținerea independenței jurnalismului și întărirea libertății de exprimare.*“

P.S. 11 ianuarie 2019. Dimineată de iarnă, frig, fulguială ușoară. Întâlnirea a avut loc în fața clădirii în care cu exact 100 de ani în urmă, la 11 ianuarie 1919, a fost semnat actul de constituire a Unirii Ziariștilor Profesioniști din România.

Geo Călugăru, Membru USR

TRADIȚII

Sărbătoarea nașterii Domnului Hristos. Obiceiuri la români

Celebrarea Nașterii Domnului este prilej de mare sărbătoare pentru întregul popor român. Începând cu 20 decembrie începe cu adevărat să miroase a Crăciun.

Minunea nașterii Pruncului Iisus este punctul de întâlnire a umanității cu eternitatea, a divinului cu omul. Colindele românești, cântece minunate, scot în evidență taina lui Dumnezeu venit să se facă Om: „Astăzi s-a născut Hristos/ Mesia chip luminos/ Mititel, înfășețel/ În scutec de bumbăcel/ Lăudați și cântați/ și vă minunați!“

Legende nașterii Domnului zugrăvesc peisajul etnografic al unui sat pastoral unde trăia Moș Crăciun și avea case mari, grajduri, coșare și târle pentru vite. Pe neașteptate, în acest sat liniștit sosește o femeie necunoscută care, simțind că i-a venit vremea să nască, bate la poarta casei lui Moș Ajun și îi cere găzduire. Motivând că este om sărac, acesta o trimite la fratele său bogat,

Moș Crăciun. Acesta, fără să știe că femeia este Maica Domnului, nu o primește sau o trimite să nască în grajdul vitelor. Crăciunea ajută străina să nască, faptă pedepsită de Crăciun cu tăierea mâinilor din coate.

Când Moș Crăciun află că în grajdul său s-a născut Domnul Iisus, se căiește și cere iertare lui Dumnezeu devenind primul creștin; sfântul cel mai bătrân; soțul femeii care a moșit-o pe Maria.

Deci Crăciunul reprezintă o sărbătoare creștină importantă, sărbătoarea nașterii Mântuitorului Iisus Hristos, care ne face să ne privim viața altfel, pe semeni într-o lumină mai favorabilă, să ne deschidem sufletul și inima și să primim, oferi, mai ușor, dragoste și lumină.

Tobele răsună mai tare, nu așa ca la începutul Postului Crăciunului. Copiii repetă colindele, iar unii dintre ei pregătesc "Steaua" și "Cântecul de Stea". Sărbătoarea Nașterii Pruncului Sfânt începe în dimineața lui Moș Ajun cu colinde care țin până noaptea. Intre timp, seara, se pregătește masa de Crăciun la care vor participa toți membrii familiei.

În dimineața de **25 decembrie** majoritatea oamenilor participă la **Sfânta Liturghie de Crăciun** și apoi la masa de Crăciun asta dacă nu au făcut-o deja de cu seara. Copiii vin cu "Steaua", vestind faptul că Iisus S-a născut și povestesc despre închinarea Magilor. Închinarea Magilor și faptul că aceștia au dus daruri Pruncului Sfânt au generat obiceiul cadourilor de Crăciun.

Personajul mitic Moș Crăciun împarte cadouri copiilor și adulților. În satele românești copiii găsesc cadourile sub bradul împodobit în Ajun și li se spune că Moșul a venit când ei dormeau sau

când erau la colindat. La oraș și în familiile mai bogate există o persoană care îmbrăcată în haine roșii joacă rolul Moșului și oferă darurile pe măsura meritelor din timpul anului.

În calendarul ortodox cele trei zile de Crăciun se încheie cu sărbătoarea Sfântului Ștefan. Toate zilele de Crăciun sunt sortite revederii părinților, neamurilor, și prietenilor așa ca lumea "cu mic cu mare" merge în vizită ori așteaptă, cu plăcere, oaspeți. **CRĂCIUN FERICIT!**

Vă dorim dragi români de pretutindeni, **SĂRBĂTORI FERICITE**, alături de cei dragi, cu sănătate, belșug și voie bună. **LA MULȚI ANI!**

Ionel MARIN, Asociația cultural-umanitară
BOGDANIA

Colinde vechi și noi de CRĂCIUN Urări de sărbători

Colindele sunt inspirate din Sfânta Scriptură și din Sfânta Tradiție. Ritualul se desfășoară de obicei începând din Ajunul Crăciunului (24 decembrie), de Anul Nou și în Ajunul Bobotezei.

Florile dalbe

Ia sculați voi gazde mari,
Florile dalbe,
Ia sculați români plugari,
Florile dalbe,
Că vă vin colindători,
Florile dalbe,
Noaptea pe la cântători,
Florile dalbe.

Nu vă vin cu nici un rău,
Florile dalbe,
Ci v-aduc pe Dumnezeu,
Florile dalbe,
Dumnezeu Cel mititel,
Florile dalbe,
Mititel și-n fășețel,
Florile dalbe.

De la ușa pân' la masă,
Florile dalbe,
Fașa-i dalba de mătasă,
Florile dalbe,
Cu scufie de bumbac,
Florile dalbe,
Moale să-I fie la cap,
Florile dalbe.

Iar în fundul tichiuței,
Florile dalbe,
Este o piatră nestemată,
Florile dalbe,
Ce cuprinde lumea toată,
Florile dalbe,
Rusalim a treia parte,
Florile dalbe.

Busuioc verde pe masă,
Florile dalbe,
Rămâi gazda sănătoasă,
Florile dalbe,

La mulți ani cu sănătate,
Florile dalbe,
Domnul să vă dea de toate,
Florile dalbe.

Eternul moș CRĂCIUN (Maria FILIPOIU)

Moș Crăciun duce magic sac,
Să-mpartă daruri la copii
Și merinde la om sărac;
Din legendare tradiții.

Îl cinstesc, cum se cuvine,
Pentru-a Nașterii veste,
Lângă brad, cu vin și pâine;
Până nu pleacă-n poveste.

Deschid ușa sufletului,
Ca să-l primesc pe Mesia;
Și-n partitura gândului
Slăvesc pe Maica Maria.

Cu glasul sufletului cânt,
Un colind la praznic mare,
Când la Betleem, oraș sfânt,
Steaua Domnului răsare.

Colind basarabean

Tu ești lumina cea sfântă
Precista blagoslovită
Că ai născut pre Fiul Sfânt
Oamenilor pre pământu'.

Tu ești cinstea îngerească
Și slava apostolească
Biruința sihăstrească
Nădejdea călugărească.

Tu ești izvor de viață
Ada bine cu dulceață
Și ești maică adevărată
C-ai născut Fiu fără de tată.

Mai întâi și mai Cinstită
Decât soarele mai Sfântă
Ești ieslea sălăluită
Și cartea pecetluită

Cartea ne scrie cu dreptii
Unde doresc înțelepții

Și de-acum până-n vecie
Mila Domnului să fie.

Astăzi s-a născut Hristos

Astăzi s-a născut Hristos
Mesia chip luminos
Lăudați și cântați,
Și vă bucurați!

Mititel înfășeșel,
În scutec de bumbăcel
Lăudați și cântați
Și vă bucurați!

Vântul bate, nu-L răzbate,
Neaua ninge, nu-L atinge
Lăudați și cântați
Și vă bucurați!

Și de-acum până-n vecie
Mila Domnului să fie
Lăudați și cântați
Și vă bucurați!

Colind (Virgil Ciucă)

Colind la cumpănă de ani
La cumpănă de ani colind
Nu pentru sfinți, nici pentru bani
Colind ca Țara să-mi cuprind

Colind la cumpănă de ani
Să retrezesc din letargie
Românii și-ai lor căpitani
Să nu trăim în silnicie

De ani colind, colind prin veacuri
Hotarul Daciei Străbune
Noi știm – cu arma în cerdacuri
Vom viețui ca Națiune

Colind la cumpănă de ani
Și vă îndemn la Re-ntregire
Copii, tineri și veterani
Eroi să fiți și-n nemurire!

Plugușor pentru copii

Aho, aho, copii și frați,
Stați puțin și nu mânați

Și cuvântul mi-ascultați:
Am plecat să colindăm
Pe la case să urăm,
Plugușorul românesc
Obiceiul strămoșesc.
Vă urăm cum se cuvine
Pentru anul care vine
Holde mari Cu bobul des
Și pe creste și pe șes!
Câte mere în livezi
Atâtea vite-n cirezi;
Câtă apă în izvoare
Atâta lapte-n siștare;
Să ne fie-ndestulată
Casa toată!
Țara toată!
Ia mai mânati, mai flăcăi!
Și strigați cu toții măi!
Hăi, hăi!
La anul și la mulți ani!

Steaua sus răsare

Steaua sus răsare
Ca o taină mare
Steaua strălucește
Și lumii vestește
Și lumii vestește
Că astăzi Curata
Preanevinovata
Fecioara Maria
Naște pe Mesia
Naște pe Mesia

Magii cum zăriră
Steaua și porniră
Mergând după rază
Pe Hristos să-l vază
Pe Hristos să-l vază

Și dacă porniră
Îndată-L găsiră
La Dânsul intrară
Și se închinară
Și se închinară

Cu daruri gătite
Lui Hristos menite
Ducând fiecare
Bucurie mare

Bucurie mare

Care bucurie
Și aici să fie
De la tinerețe
Pân-la bătrânețe
Pân-la bătrânețe

Sorcova

Sorcova,
Vesela,
Să trăiți,
Să 'mbătrâniți,
Ca un măr,
Ca un păr,
Ca un fir de trandafir.
Tare ca piatra,
Iute ca săgeata,
Tare ca fieru',
Iute ca oțelu',
La anu' și la mulți ani!

Se apropie marea sărbătoare creștină, momentul divin al nașterii Pruncului Iisus, din preacurata și pururea Fecioara Maria. Să căutăm CALEA, ADEVĂRUL, PE HRISTOS MÂNTUITORUL!

Rămâi, gazdă, sănătoasă

Rămâi, gazdă, sănătoasă
Să ne dai cinstea frumoasă
Și-un colac de grâu curatu
De la Dumnezeu lăsatu
Nici mai mare nici mai micu
Ca rotila di la plugu
Rămâi, gazdă, sănătoasă
Peste-un an mai veseloasă
Să ne dai cinstea frumoasă
Și-o sticluța mică, verde
Numai de cinzeci de vedre
Și-ntru mulți ani viitori
Și la anu' mai cu spor!

Dragi prieteni, colaboratori, fani Bogdania

A sosit vremea bucuriei și speranțelor, a colindelor și pregătirii interioare pentru a-L primi pe Fiul omului, Isus Hristos, în inima noastră, în casele noastre, în viața fiecărei zile primită ca dar ceresc. Nașterea, minune și taină sfântă, să ne pătrundă adânc în suflet și să ne îndrepte spre lumina veșniciei. ... Să continuăm desăvârșirea unității spirituale a tuturor românilor și fraților care locuiesc pe vechile meleaguri ale Daciei străbune. Domnul Isus Hristos, Maica cerească, ne șterge fiecare lacrimă, și ne dă tărie și părintească binecuvântare. Să nu micșorăm credința ci dimpotrivă s-o creștem prin noi fapte de iubire, milostenie și iubire necondiționată a Preasfintei Treimi, a semenilor noștri.

Să ne bucurăm de darurile vieții, ale sfintelor și magicelor sărbători creștine și să intrăm într-un Nou An cu dorința sinceră de a fi mai buni și mai frumoși la suflet. Primiți urările noastre de: sănătate, belșug, înțelegere, armonie, putere de muncă și creație, de liniște sufletească. Vă rugăm să ne fiți aproape și în anul 2020 și să continuăm proiectele majore ale Asociației Bogdania, precum: Revista Bogdania, Festivalul internațional literar Bogdania (urmează ediția a IX-a), acțiuni umanitare și altele.

DATE DE IDENTIFICARE ALE ASOCIAȚIEI CULTURAL-UMANITARE "BOGDANIA":

Cod înregistrare fiscală - 29080784;

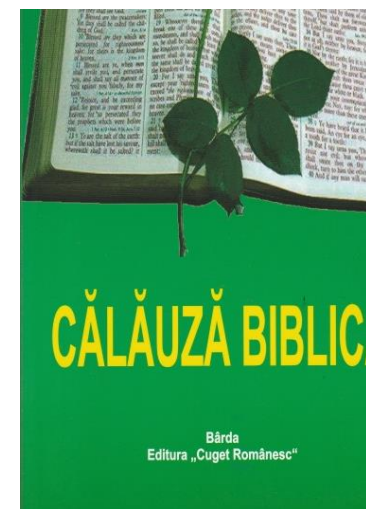
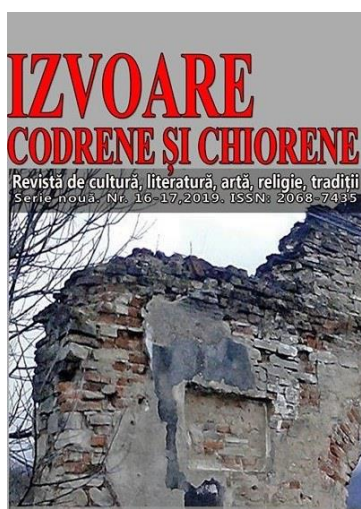
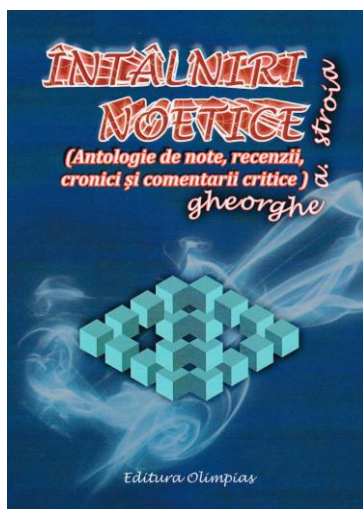
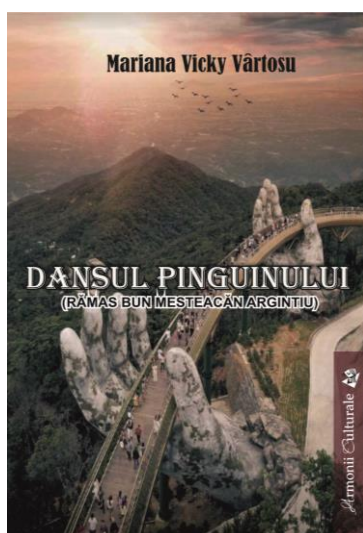
Cont nr. RO11BRMA0999100047750380 (Banca Românească, Focșani), județul Vrancea. Calde mulțumiri Prof. univ. Nicolae Vasile și redacției revistei Bogdania pentru prietenie și excelenta colaborare spre folosul literaturii și culturii române.

Lumină și iubire în suflet, în familie și în viață!
Cu dragoste și frăție vă îmbrățișez pe domniile voastre. LA MULȚI ANI!

Ionel MARIN și Redacția revistei Bogdania

Semnal editorial

ISSN 2343-8061